ထီးတော်မိုးကျေးရွာ

ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် (၂၀၁၇–၂၀၂၂)

ပြုစုရေးဆွဲသူ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ

ထီးတော်မိုးကျေးရွာ၊ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်

(စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊
ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနက ကူညီရေးဆွဲသည်)

မာတိကာ

မာတိကာ ၁

အတိုကောက်စကားလုံးများ ၅

စကားချီး ၆

ထီးတော်မိုးကျေးရွာအရင်းအမြစ်ပြမြေပုံ၊ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ် ၈

အပိုင်း (က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာ နှင့် အစီအစဉ် ၉

(၁) နိဒါန်း - ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်ရွယ်ချက်နှင့် လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု ၉

(က) ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်

(ခ) စီမံကိန်း၏ လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

(၂) ကျေးရွာ၏ ပထဝီဝင် အနေအထားနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ၁၁

(က) တည်နေရာ၊ ရာသီဥတုနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနေအထား

(ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်များ

(၃) ကျေးရွာ၏ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခြေအနေ ၁၁

(က) လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်လက်များ

(ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မမျှတမှု

(ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်နစ်နာလွယ်မှု

(ဃ) ကျန်းမာရေး နှင့် အာဟာရ

(င) ပညာရေးနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုများ

(စ) ကျားမဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှု

(၄) ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အခြေအနေ ၁၄

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်

(ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

(ဂ) စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ

(ဃ) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

(င) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု

(စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

(ဆ) လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု

(ဇ) အခြေခံအဆောက်အဦးများအားလက်လှမ်းမီမှု - လမ်းတံတား၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား၊ သတင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေး

(ဈ) တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ပြည်သူ့လုံခြုံရေး

(၅) **ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတား များနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ** ၁၉

(က) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ

(ခ) အဟန့်အတားများနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

(၆) **ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ပန်းတိုင်နှင့် ဗျူဟာ** ၂၁

(၇) **ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကိစ္စရပ်များ နှင့် ဗဟိုအဆင့် မူဝါဒများ အကြား အစီအစဉ် ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ** ၂၂

(၈) **ဦးစားပေးစီမံချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အချိန်ကာလ** ၂၅

(က) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်

(ခ) ကဏ္ဍ နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အခြေခံ၍ စီမံချက်အုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း

(ဂ) ဦးစားပေး စီမံချက်များ

(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ

(၉) **ဘတ်ဂျက်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်** ၂၉

(၁၀) **ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့်အစီအစဉ်များ** ၃၀

(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ

(ခ) ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ

(ဂ) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ

(ဃ) ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန် နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ

(၁၁) **စီမံကိန်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း** ၃၂

(က) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း

(ခ) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှု အကဲဖြတ်ခြင်း

(ဂ) နည်းပညာဆိုင်ရာ အကူအညီ

နောက်ဆက်တွဲ

နောက်ဆက်တွဲ (၁) စီမံကိန်းဇယားများ ၃၆

(၁) **လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ**

ဇယား ၁ လူဦးရေ နှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

ဇယား ၂ လုပ်သား အင်အား နှင့် ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်း အမျိုးအစား

ဇယား ၃ လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား

ဇယား ၄ ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု

ဇယား ၅	ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ အရင်းအမြစ်များ
ဇယား ၆	ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ
ဇယား ၇	ဈေးငှားခြင်းမရှိဘဲ တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံး နှစ်နပ်စားနိုင်သည့်အိမ်ထောင်စု များ
ဇယား ၈	ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ
ဇယား ၉	ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ
ဇယား ၁၀	ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်သူများ

**(၂)	ကဏ္ဍအသီးသီး၏ လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ**

ဇယား ၁၁	ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ
ဇယား ၁၂	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ
ဇယား ၁၃	ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု
ဇယား ၁၄	ကျေးရွာ၏ ရေအရင်းအမြစ် နှင့် ရေသွင်းဧရိယာ
ဇယား ၁၅	အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း
ဇယား ၁၆	ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု
ဇယား ၁၇	သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၁၈	သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ
ဇယား ၁၉	မွေးမြူရေးနှင့်ငါးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ
ဇယား ၂၀	မွေးမြူရေးကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၂၁	မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ
ဇယား ၂၂	စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ
ဇယား ၂၃-က	စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်း များ
ဇယား ၂၃-ခ	စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ
ဇယား ၂၄	ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ
ဇယား ၂၅	ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း
ဇယား ၂၆	ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှပြန်ပို့ငွေ
ဇယား ၂၇	ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု အခြေအနေ
ဇယား ၂၈	ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း
ဇယား ၂၉	သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဘာဝရင်းမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်လက်ရှိအလေ့ အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ
ဇယား ၃၀	မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စာတတ်မြောက်မှု နှုန်း
ဇယား ၃၁	ကျောင်းတက်နှုန်း
ဇယား ၃၂	စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ
ဇယား ၃၃	ပညာရေး အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ
ဇယား ၃၄	အဖြစ်များသော ရောဂါများ
ဇယား ၃၅	လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှုနှင့် အာဟာရဆန်းစစ်မှု

ဇယား ၃၆ ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ
ဇယား ၃၇ သောက်သုံးရေ ရရှိနိုင်မှု
ဇယား ၃၈ အိမ်သာ အမျိုးအစား
ဇယား ၃၉ ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ
ဇယား ၄၀ ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှုအခြေအနေ
ဇယား ၄၁ ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှုအခြေအနေ
ဇယား ၄၂ ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး
ဇယား ၄၃ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ
ဇယား ၄၄ လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ
ဇယား ၄၅ ဆက်သွယ်ရေး နှင့် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ အခြေအနေ
ဇယား ၄၆ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ
ဇယား ၄၇ ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမှီမှု
ဇယား ၄၈ မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ

နောက်ဆက်တွဲ (၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားနှင့်ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ ၇၅

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ
ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတားနှင့်ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

နောက်ဆက်တွဲ (၃) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက် (ပြဿနာဆန်းစစ်ခြင်းမှ ဖြေရှင်းနည်းအထိ) ၇၇

ကိုးကားစာရင်း ၈၂

အတိုကောက်စကားလုံးများ

AIDS	ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ
DRD	ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန
HIV	ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါဖြစ်စေသောဗိုင်းရပ်စ်
MADB	မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်
MEB	မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်
MMK	မြန်မာကျပ်
MoALI	စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
NGO	အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း
PRA	ကျေးရွာအခြေအနေကို ရွာသူရွာသားများကိုယ်တိုင် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း
SLRD	ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
STD	လိင်မှတဆင့်ကူးစက်တတ်သောရောဂါများ
PTA	မိဘဆရာအသင်း
TB	တီဘီရောဂါ
VDG	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့

စကားချီး

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်သည် ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ ၂၀၁၁-၂၀၂၂ ခုနှစ် အထိ (၅) နှစ်ကြာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာ၏ ပထမဦးဆုံးသော လူအများပါဝင်ရေးဆွဲထားသည့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက် ဖြစ်ပါသည်။ ကနဦးအနေဖြင့် စီမံချက်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် လိုအပ်သော နည်းပညာများ ပံ့ပိုးပေးသော စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနအား အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အရေးကြီးသော အချက်အလက်များနှင့် အကြံဉာဏ်များကို တက်တက်ကြွကြွ ပံ့ပိုးပေးသော ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်ရပ်ရွာလုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ချမှတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော်လည်း လူထုအများ စနစ်တကျပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို မသိခဲ့ကြပါ။ လူထုကိုယ်တိုင် စနစ်တကျ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နည်းကို အသုံးပြု၍ ကျွန်ုပ်တို့အချင်းချင်း တိုင်ပင်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းအဖြေရှာကြရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေးကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ကိန်းဂဏန်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်တို့၏ အရေးပါမှုကို သိရှိရုံသာမက ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးကဲ့သို့သော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်သော နေရာများမှလည်း ကောက်ယူရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ထပ်မံလိုအပ်သော ကိန်းဂဏန်း၊ အချက်အလက်များနှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးမှုတို့ကို မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများမှ ရယူရန်လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိရှိခဲ့ပါသည်။

ယခုရေးဆွဲထားသောအစီအစဉ်ကို ထပ်မံရရှိသည့် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ထပ်ဖြည့်ပေးခြင်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းလာမည်မှာသေချာပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းသည် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေမှုတစ်ဝက်ခန့်အရောက်တွင် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှု၊ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အခက်အခဲများနှင့် ဦးစားပေး ရွေးချယ်မှုများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို မူဘောင်အတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားရပါမည်။

ဤဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ စုစည်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနတို့၏ ဆက်လက်ပံ့ပိုးမှုများရရှိနိုင်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့မျှော်လင့်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ နောင်တွင်လည်း ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အားထုတ်မှုအခြေအနေများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရန်နှင့် အကဲဖြတ်ရန်အတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း ယုံကြည်ပါသည်။

ဤအစီအစဉ်တွင် အပိုင်း (၂) ပိုင်း ပါရှိပါသည်။ အပိုင်း (က) တွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တို့ပါဝင်ပါသည်။ အကောင်အထည်ဖော်မည့်ဗျူဟာ၊ ဦးစားပေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ၊ ဘတ်ဂျက်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာရရှိနိုင်မည့်လမ်းကြောင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအဆင့်ဆင့်တို့ကို အဓိကဖော်ပြထားပါသည်။ အပိုင်း (ခ) သည် စီမံကိန်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များ၏ အကြောင်းအရာများဖြစ်ပြီး အဆိုပြုစီမံကိန်း လုပ်ငန်းများ၏အသေးစိတ်အချက်အလက်များပါဝင်ပါသည်။

မတ်လ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့

ထီးတော်မိုးကျေးရွာ

ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်

ထီးတော်မိုးကျေးရွာ၊ မြင်းကဆိပ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်၊ ရွာတည်နေပုံ အခြေပြမြေပုံ

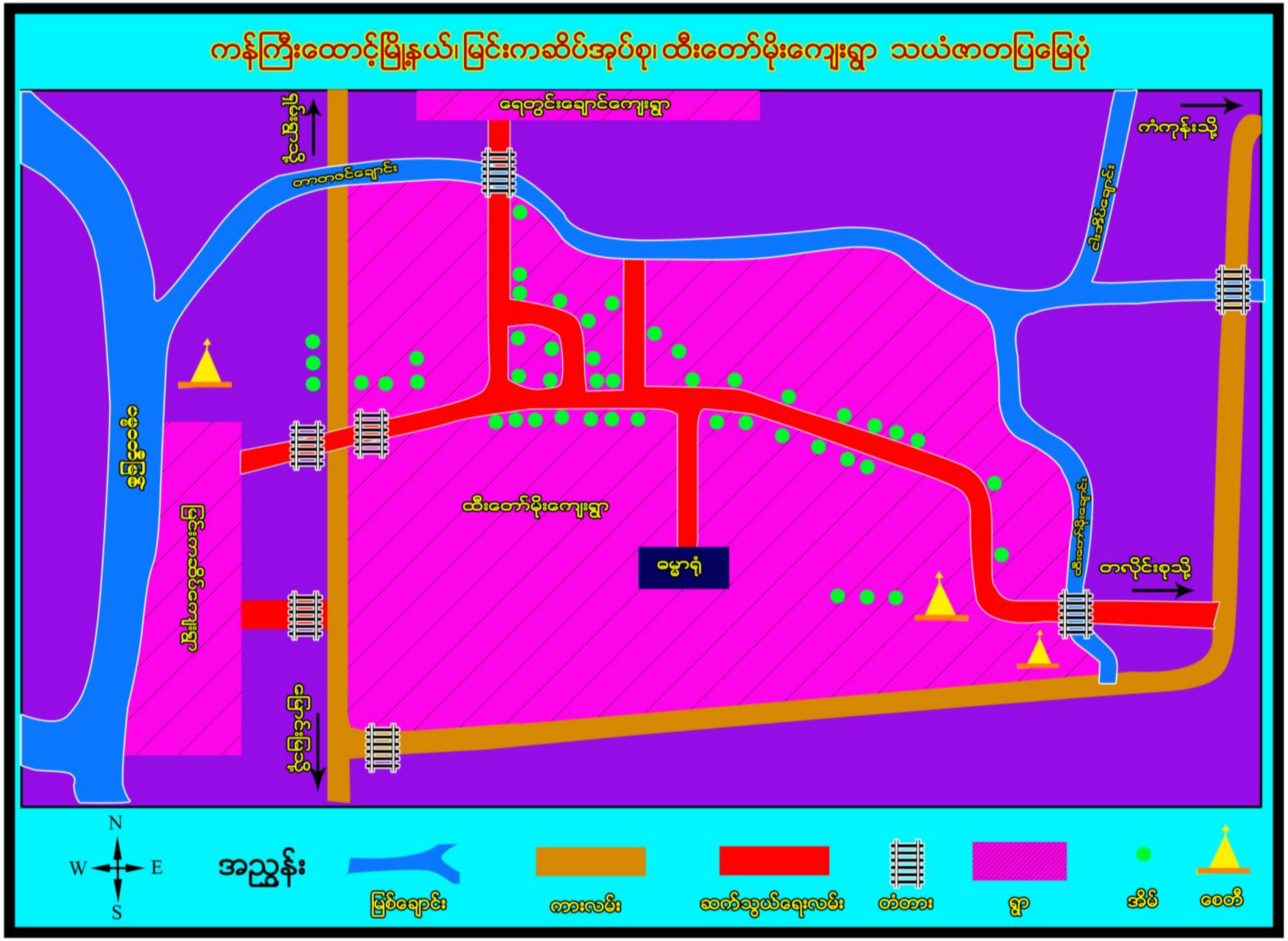

အပိုင်း(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဗျူဟာ နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်

၁ နိဒါန်း

၁.၁ ရည်ရွယ်ချက်

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်သည် အစိုးရဌာနများ၊ ပြည်တွင်း/ ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံအတွင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံများကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲအကောင်ထည်ဖော်မည့် အစီအစဉ်သစ်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမဦးဆုံးသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကို နိုင်ငံတော်၏အကူအညီဖြင့် ရေးဆွဲရာတွင် ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင် တက်ကြွစွာပါဝင်၍ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေး အတွေ့အကြုံမရှိခဲ့ပါ။ ဤအစီအစဉ်ရေးဆွဲပြီးနောက် ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက်အလက်များပြုစုရန် အရေးကြီးပုံကို အလေးထားမိလာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး၊ ဌာနဆိုင်ရာများစသည်တို့ထံမှ လိုအပ်သော ကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက်အလက်များရယူရန်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ကျေးရွာစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သောနည်းပညာများရရှိရန် အရေးကြီးကြောင်းကိုပါ သတိပြုမိပါသည်။

ဤအစီအစဉ်တွင် ကျေးရွာ၏ လက်ရှိလူမှုစီးပွားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေများ၊ ကြုံတွေ့နေရသောပြဿနာများ၊ ထိုပြဿနာများဖြစ်ရသည့် အရင်းခံအချက်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုအပံ့အပိုးဖြစ်စေသောအချက်များနှင့် အဟန့်အတားဖြစ်စေသောအချက်များ၊ (၅) နှစ်တာ ကာလအပြီးတွင် ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်လိုသည့်ရည်မှန်းချက်များ၊ ထိုရည်မှန်းချက်များရရှိရန် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာအနေနှင့် ဆောင်ရွက်မည့်နည်းဗျူဟာများ၊ စီမံချက်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သောအရာများနှင့် ငွေကြေးရရှိနိုင်မည့် လမ်းကြောင်းများကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များဖြစ်သော အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ ဘဏ်များ၊ စာပေပညာရှင်များ၊ သတင်းနှင့်ပြည်သူ့ဆက်သွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ အာရုံစိုက်မှုကိုရစေပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သူမှန်သမျှတို့သည် ဤအစီအစဉ်မှတ်တမ်း၏ အသုံးဝင်မှုများကိုသိရှိစေရန် မျှော်လင့်ပါသည်။

အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများအတွက် အသုံးဝင်မှု

ကျွန်ုပ်တို့၏ကျေးရွာအဆင့် အားထုတ်မှုများအတွက် မူဝါဒနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အကူအညီများကို စုစည်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် ဤဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ကို မြို့နယ်အဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအဆင့်၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအား တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍအဖွဲ့များအတွက် အသုံးဝင်မှုများအနေဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏လိုလားချက်နှင့် ၎င်းတို့၏စီးပွားရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ချိတ်ဆက်မှုဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် ဗျူဟာမြောက်ဆောင်ရွက်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs)၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) နှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ကျေးရွာလူထု၏ အမှန်တကယ်လိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများအား ပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် ကျေးလက်ဒေသရှိ ငွေကြေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

နည်းပညာအထောက်အပံ့ပေးမည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များအနေဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာနှင့် ကျေးလက်လူထု၏ တိကျသောလိုအပ်ချက်များအား သိရှိလာခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာနှင့်ဆိုင်သော ၎င်းတို့၏သုတေသနလုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မီဒီယာများ၊ ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အရေးရပ်တည်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ယုံကြည်ရလောက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိနိုင်မည်။

နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များဖြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာငွေကြေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)၊ နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့အချင်းချင်း ပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းစီစဉ်မှုများ ပြုလာနိုင်ပါမည်။

၁.၂ စီမံကိန်း၏လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်တတ်နိုင်သောငွေကြေး၊ အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများထံမှရနိုင်မည့် အကူအညီများကို အခြေခံကာ ဦးစားပေးစီမံကိန်းများချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ယင်းသို့မဟုတ်ဘဲ ကျယ်ပြန့်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအမြင်ဖြင့် ရေးဆွဲထားပါသည်။

လူထုဦးဆောင်ပါဝင်သည့် လုပ်ကိုင်နည်းဖြစ်သောကြောင့် လူတိုင်းပါဝင်ခွင့်ရရှိပြီး အမြင်ရှင်းလင်းမှုရစေကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်တွင် လူထုကိုအဓိကနေရာတွင်ထားရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် လုပ်ငန်းများကို လူထုပါဝင်၍စုစည်းခြင်း၊ ဦးစားပေးရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုကို တိတိကျကျ ပံ့ပိုးပေးရာရောက်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပစ္စည်းအခက်အခဲ၊ ငွေကြေးအခက်အခဲ၊ နည်းပညာအခက်အခဲများရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာ

တွင် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလိုအပ်ချက်များအား အများဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံး ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည့်စီမံကိန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ စွမ်းရည်နှင့် လိုအပ်သောအရင်းအနှီးများ ပြည့်စုံမှုပေါ်မူတည်၍ နောင်တွင် တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သွားမည့် အစီအစဉ်မျိုးဖြစ်ပါသည်။

၂။ ပထဝီအနေအထားနှင့် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ

(က) တည်နေရာ၊ ရာသီဥတုနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အနေအထား

ကျေးရွာသည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်၊ မြင်းကဆိပ်တိုက်နယ်၊ ထီးတော်မိုးကျေးရွာ ပုသိမ်-မြောင်းမြလမ်းမှ တောင်ဘက်သို့ ခွဲထွက်သွားသော (၄)ဖာလုံခန့်ဝေးသည့် လမ်းသွယ်၏ထိပ်တွင် တည်ရှိပြီး ကျောက်ချောလမ်းခင်းထားရာ ထီးတော်မိုးကျေးရွာသို့ သွားလာရ လွယ်ကူပါသည်။ ကျေးရွာသည် မြေပြန့်ဒေသတွင် တည်ရှိပြီး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းမှာ အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာသည် ရေနုတ်မြောင်း၊ ရေသွင်းမြောင်းများ ဆက်စပ်နေပြီး နွေစပါး၊ မိုးစပါးများ စိုက်ပျိုးရလွယ်ကူပါသည်။ လယ်ယာမြေများသည် စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရန်အတွက် အဓိက အားထားရာဖြစ်သည်။

(ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်

ကျေးရွာသည် တာတဇင်ချောင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော ရေသွင်းမြောင်းများဖြင့် ဆက်သွယ်ထားပြီး တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေချိုရရှိသဖြင့် လယ်မြေများတွင် စပါးစိုက်ပျိုးရန် အထူးကောင်းမွန်သည်။ ကျေးရွာတွင် လယ်ယာမြေ အသင့်အတင့်ရှိပြီး မြေဆီဩဇာ အသင့်အတင့် ကောင်းမွန်ပါသည်။ လယ်ယာမြေ စိုက်ပျိုးဧက (၁၀၀) ဧကခန့်ရှိပြီး မိုးရာသီမြစ်ရေကြီးချိန်တွင် ရံဖန်ရံခါ မြစ်ရေဝင်ရောက်မှုရှိသဖြင့် ဧကအနည်းငယ်ပျက်စီးမှုရှိပါသည်။ ကျန်လယ်မြေအများဆုံးမှာ မိုးစပါးနှင့် နွေစပါးကို အဓိက စိုက်ပျိုးပြီး လယ်ယာမြေအနည်းငယ်မှာ ပဲစိုက်ပျိုးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးဧကအားလုံးနီးပါး ရေသွင်းမြောင်းများဖြင့် နွေစပါးများကို အဆင်ပြေစွာ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ ကျေးရွာတွင် သဘာဝတွင်းထွက်သယံဇာတများ မရှိပါ။ သဘာဝတိရိစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များလည်း ရရှိနိုင်မှု နည်းပါးသွားပြီး နွားစာအတွက်မြက်များကို လယ်ကန်သင်းများတွင် အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်သည်။ ဆေးဘက်ဝင်အပင်များမှာ သာမန်တွေ့ရသော အပင်များသာရှိပါသည်။

၃။ ကျေးရွာလူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအခြေအနေ

(က) လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၅၀) စုနှင့် ကျား (၁၁၃)၊ မ(၁၀၆) ဦးဖြင့် လူဦးရေပေါင်း(၂၁၉) ဦး ရှိကာ တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ပျမ်းမျှ (၃.၈၈) ဦးနှုန်းရှိပြီး နိုင်ငံတော်၏

တစ်အိမ်ထောင်ပျမ်းမျှနှုန်း ၅ ဦးနှင့်ကွာခြားမှုရှိနေပါသေးသည်။ ကျေးရွာတွင် ဗမာ/ဗုဒ္ဓ ကရင်/ဗုဒ္ဓ ကရင်/ခရစ်ယာန် လူမျိုးများနေထိုင်ကြပြီး အလုပ်လုပ်နိုင်သည့်အရွယ်သည် ကျေးရွာရှိ လူဦးရေအားလုံး၏ ၇၅% ရှိပြီး အမျိုးသမီးမှာ အမျိုးသားအရေအတွက်ထက် ၇.၈% ပိုများသဖြင့် ကွာခြားမှုနည်းပါးပါသည်။ သို့သော် အမျိုးသမီးများအသက်အရွယ်မရွေး လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် အလုပ်များကိုပါထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး အလုပ်အကိုင်များကို ဖန်တီးပေးနိုင်ပါက လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ကို ထိရောက်စွာအသုံးချနိုင်ပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုး ရေးအတွက် ပိုမိုအထောက်အကူပြုစေနိုင်ပါမည်။

(ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မမျှတမှု

အဓိကဝင်ငွေရလုပ်ငန်းသည် စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ပြီး တစ်ရွာလုံး၏ ဝင်ငွေအနေအထားမှာ သာမန်အားဖြင့် အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်သည်ဆိုသော်လည်း အိမ်ထောင်စုအများစုမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော အိမ်ထောင်စုများဖြစ်ကြပါသည်။ ဆင်းရဲချမ်းသာအဆင့်သတ်မှတ်မှုတွင် အိမ်ထောင်စုအားလုံး၏ ၆၆.၁၀% သည် ဆင်းရဲနှင့်အလွန် အိမ်ထောင်စုအဆင့် အဖြစ်သတ်မှတ်ကြပြီး ၂၀.၃၄% သည် အလယ်အလတ်အိမ်ထောင်စုများဖြစ်ပြီး၊ ၁၃.၅၆% သည် အဆင်ပြေသည့်အဆင့်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်မှု လက်လှမ်းမမှီမှု၊ လယ်ယာသုံး စက်ကိရိယာများပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မြောင်းရေသွင်း၍ စိုက်ပျိုးနိုင်မှုတို့ကြောင့် တောင်သူ ၁၃ဦး၏ စီးပွားရေးအနေအထားမှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်သည်ဟု ပြောနိုင်သည်။ အဆင်ပြေသောအိမ်ထောင်စုများနှင့် အလယ်အလတ်ရှိသော အိမ်ထောင်စုများအပြင် အခြားအိမ်ထောင်စုများမှာ လက်သမား ပန်းရံ၊ အရောင်းအဝယ်နှင့် လယ်ယာလုပ်သားများ အဖြစ်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုကြသည်။ ယင်းတို့အနက် ဆင်းရဲအဆင့်သည် ကျေးရွာတွင် အများဆုံးဖြစ်ပြီး မြေယာအနည်းငယ်မျှပိုင်သော လယ်သမားများ၊ လက်လုပ်လက်စား၊ လက်သမား၊ ပန်းရံသမားများနှင့် မြေယာမဲ့အိမ်ထောင်စုများပါဝင်သည်။ ကျေးရွာတွင် မြေယာမဲ့ အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် (၁၉.၄၉%) ထိရှိကာ ဆင်းရဲ၊ အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုများပါဝင်ကြသည်။ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးသောလများတွင် ဝမ်းစာမဖူလုံသော အိမ်ထောင်စုမှာ (၂၈.၅၇%) ခန့်ရှိပါသည်။

(ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှု

ကျေးရွာတွင်မြေယာမဲ့ အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်မှာ ခြောက်ပုံတစ်ပုံခန့်ရှိသော်လည်း ရာသီအလိုက် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အဓိကဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြပြီး လက်လီဈေးရောင်း၊ လက်သမား၊ ပန်းရံ၊ ခေါင်းရွက်ဗျပ်ထိုး စသည်တို့တွင်လည်း လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာမှ ဆင်းရဲနှင့် အလွန်ဆင်းရဲအိမ်ထောင်စုများ၏ ၃၀% ဖြစ်သော အိမ်ထောင်စု (၂၅) စုကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုအရ ယင်းတို့၏ ၄% မှာ တစ်နှစ်ပတ်လုံးကြွေးမတင်ဘဲ ၉၆% မှာ သုံးလခန့်လောက် ကြွေးတင်နေကြောင်းသိရှိရပါသည်။ အကြွေးတင်ရှိမှုတွင် တွေ့ဆုံခဲ့သော

အိမ်ထောင်စုအားလုံးသည် ၁၅၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၄၀၀၀၀၀ကျပ် အထိ တင်ရှိနေကြသည်။ ချေးငွေအများစုကို ပုဂ္ဂလိကငွေချေးလုပ်ငန်းများ၊ စိုက်ပျိုးရေးသမဝါယမ အသင်း၊ ဂရုဏာအဖွဲ့မှပံ့ပိုးထားသော ကျေးရွာရှိ အများပိုင်ရန်ပုံငွေများမှ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် စားသုံးရန်၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ကိစ္စရပ်များအတွက် အဓိကသုံးစွဲကြသည်။

ကျေးရွာတွင် ထိခိုက်လွယ်သောအိမ်ထောင်စုများမှာ မိသားစုစောင့်ရှောက်မှု နည်းသူများဖြစ်သည့် သက်ကြီးရွယ်အို (၁၃) ဦးနှင့် ဆင်းရဲ၍ မိသားစုဦးရေများသည့် မုဆိုးမ ဦးဆောင်သည့် အိမ်ထောင်စုများဖြစ်ကြသည်။ ထိခိုက်သက်ရောက်မှုအမျိုးအစားမှာ သစ်တော ပြုန်းတီးမှုကိုသာ အသင့်အတင့် မြစ်ရေကြီးခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ထိခိုက်သက်ရောက်မှု နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရသည်။

(ဃ) ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရ

ကျေးရွာတွင် ရွာသားအများစုသည် သာမန်အားဖြင့် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ကြပြီး အစားအစာပြည့်ဝမှုရှိကြသည်။ ကလေးငယ်အများစုသည် ကျန်းမာကြသော်လည်း တစ်ခါ တစ်ရံ မိုးရာသီတွင် သွေးလွန်တုပ်ကွေးအဖြစ်များကြပြီး သေဆုံးသည်အထိ ရှိခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသမီး၊ လူငယ်လူရွယ်၊ သက်ကြီးပိုင်းအများစုတို့သည်လည်း တကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေး အသိအမြင်များ အသင့်အတင့်သာရှိကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများကို ကျေးရွာမှ ၁ ဖာလုံခန့်အကွာရှိ မြင်းကဆိပ်ကျေးရွာရှိ ဆေးပေးခန်းတို့ထံ သွားရောက်ကုသမှုခံယူနိုင်ပြီး ကြီးမားသောရောဂါများအတွက် ကျေးရွာနှင့် ၂၀ မိုင်ခန့်ကွာဝေးသော ကားလမ်းဖြင့် အလွယ်တကူသွားလာနိုင်သည့် ပုသိမ်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးသို့လည်း သွားရောက်ကုသနိုင်ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် သောက်ရေတွင်း(၁)တွင်းရှိပြီး၊ သုံးရေအတွက် ရေတွင်း၊ ရေတုံကင်များကို သုံးစွဲကြရသဖြင့် သောက်သုံးရေ လုံလောက်မှုရှိသော်လည်း သောက်ရေတွင်းမှာ လယ်ကွင်းထဲတွင် ရှိသဖြင့် မိုးရာသီတွင် ရွှံ့ရေများ ဆင်းခြင်း၊ မိုးစပါး နှင့် နွေစပါးများ စိုက်ပျိုးရာတွင် ပိုးသတ်ဆေးများ ဖြန်းခြင်းတို့ကြောင့် ရွာသားများအတွက် ကျန်းမာရေးအန္တရာယ် ရှိလာနိုင်သောကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများသို့ တင်ပြ၍ စက်ရေတွင်းတစ်တွင်း တူးဖော်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

(င) ပညာရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ

ကျေးရွာ၏ပညာရေးအဆင့်အတန်းသည် အတော်အသင့်မြင့်မားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ရွာသားအများစုသည် အခြေခံအရေး၊ အဖတ်၊ အတွက်တို့ကို တတ်မြောက်ကြပြီး ဘွဲ့ရအရေအတွက်မှာ ကျေးရွာတွင် ၃.၀၆ % နှင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ၅.၉% ခန့်ရှိပါသည်။ မြင်းကဆိပ်ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်းရှိ မြင်းကဆိပ်အခြေခံပညာရေးအထက်တန်းကျောင်းတွင် တက်ရောက်သင်ကြားနိုင်ပါသည်။ သို့သော် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ

ကျွမ်းကျင်မှုများမှာ နိမ့်ကျဆဲဖြစ်ပြီး လူငယ်လူရွယ်များ အတွက် ကျွမ်းကျင်မှုအခြေခံသည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများသည်လည်း နည်းပါး ဆဲဖြစ် သည်။

(စ) ကျား‌မဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှု

ကျေးရွာတွင်ကျားမဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှုအနေအထားမှာ တည်ငြိမ်ကောင်းမွန်ပါသည်။ မိသားစုအတွင်း ကျား/ မတို့၏အခန်းကဏ္ဍအသီးသီးကို ရပ်ရွာသတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း ကျင့်သုံးကြပါသည်။

ကျားနှင့်မအကြား ပြင်းထန်သော အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကိစ္စများ မတွေ့ရပါ။

ကျေးရွာတွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများသည် သာမန်အားဖြင့်ပညာရေးနှင့် အခြားနယ်ပယ်များတွင် အခွင့်အရေးတူညီစွာရရှိသည်ဟု ယေဘုယျပြောနိုင်ပါသည်။ ပညာရေးနှင့် ဆိုင်သောကိန်းဂဏန်းများတွင် မူလတန်း၊ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းများရှိ ကျား၊ မ အရေအတွက်မှာ အလွန်ကွာခြားမှုမရှိသဖြင့် အမျိုးသမီးများအတွက် ပညာသင်ယူရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးမှာ အမျိုးသားများနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျေးရွာတွင် နေ့တွက်လုပ်အားခငွေများမှာ အမျိုးသားများကပိုမိုရကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လုပ်အားသဘာဝနှင့် အင်အားစိုက်ထုတ်ရမှု တူညီသော်လည်း အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက်လုပ်အားခလျော့နည်းပြီးရကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင်မူ အမျိုးသမီးပါဝင်မှုတို့မှာ အသင့်အတင့်ရှိကြပြီး အခြားလူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့များတွင်လည်း အမျိုးသမီးပါဝင်မှု အားကောင်းလာကြသည်။ ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အသိပညာပေးခြင်းများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် ကျားမ တန်းတူညီမျှမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့အတွက် ပိုမိုအထောက်အပံ့ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

၄။ ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိဖွံ့ဖြိုးမှုအခြေအနေများ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှု

ကျေးရွာတွင် လူမှုရေးနှင့် ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း၊ အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့နှင့် ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း (၂)ဖွဲ့ တို့ရှိပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများအနက် မြို့နယ်မှဖွဲ့စည်းပေးသော လူမှုရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့ ဖြစ်သည့် အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့မှာ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းများတက်ရောက်ခြင်း၊ မိန်းကလေးများ လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး ဟောပြောပွဲများ တက်ရောက်ခြင်း၊ ပြန်လည်ဆွေးနွေးမျှဝေခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ကျေးရွာတွင် စီးပွားရေးအခြေခံအသင်းအဖွဲ့များ အနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်၊ ကျေးရွာစိုက်ပျိုးရေး သမဝါယမ

အသင်း၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် ကရဏာအဖွဲ့တို့ ရှိကြပြီး ကျေးရွာသား အချို့မှာ ယင်းအသင်းအဖွဲ့များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျှက်ရှိပါသည်။

ကျေးရွာမှာ ပုသိမ်-မြောင်းမြ ကားလမ်းမကြီးမှ ခွဲထွက်လာသော မြင်းကဆိပ် ဝဲဘက်တွင် တည်ရှိပါသည်။ သို့သော် လျှပ်စစ်မဟာဓာတ်အားလိုင်းမှာ ယခုအစီရင်ခံစာ တင်ပြနေသည့် ထီးတော်မိုးကျေးရွာထိပ်မှ ဖြတ်သန်းလျှက်ရှိသော်လည်း လျှပ်စစ်ကို "မြင်သာမြင်ရ မကြင်ရ" သည့် ဘဝ အခြေအနေဖြစ်နေပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနမှ အခွင့်ပေးလျှင် အလွန်လွယ်ကူသည့် အနေအထားတွင် ရှိနေပါသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာမှ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေး၍ ဆောင်ရွက်ပေးရန် တင်ပြအပ်ပါသည်။

(ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

ကျေးရွာတွင် စပါးကို အဓိကထားစိုက်ပျိုးကြပြီး တချို့အိမ်ထောင်စုများမှာ သီးပင်စားပင်များ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် စိုက်ပျိုးကြသည်။ မိုးစပါးစိုက်ဧက (၁၀၀) ဧက ခန့် ရှိပြီး နွေစပါးကိုလည်း ဧက (၅၀)ကျော်ခန့် စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ မိုးစပါးတစ်ဧက ပျှမ်းမျှအထွက်နှုန်းမှာ (၅၀)တင်း၊ နွေစပါးတစ်ဧက ပျှမ်းမျှအထွက်နှုန်းမှာ (၉၅)တင်းခန့်ရှိပါသည်။ တောင်သူ အများစုသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်အတွက် အလုပ်သမား မလုံလောက်မှုပြဿနာကို ရင်ဆိုင်ရတတ်ပြီး၊ လုပ်အားခပိုမိုပေးမှ အလုပ်သမားများကို ငှားရမ်းရရှိ နိုင်ကြသဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားပါသည်။ စပါးစိုက်ခင်းများတွင် ဖျက်ပိုးကျရောက်မှုကို တွေ့ရှိရပြီး ဖျက်ပိုးနှိမ်နှင်းရေး နည်းစနစ်နှင့် ဆေးဝါးများ၊ လယ်ယာသုံးဓာတ်မြေဩဇာများအတွက် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီး ဌာနမှ လိုအပ်သလို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးစေလိုပါသည်။

ကျေးရွာတွင် ကိုယ်ပိုင်လက်တွန်းထွန်စက်များ၊ ခြွေလှေ့စက်များဖြင့် လုပ်ကိုင်နိုင်သူ ဦးရေ (၂၀)ဦးခန့်ရှိပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်လက်တွန်းထွန်စက်မရှိသည့် တောင်သူများမှာ ငှားရမ်းထွန်ယက် ကြရပြီး တစ်ဧကလျှင် ၂၀၀၀၀/- နှင့် စက်မောင်းဆီပါဝယ်ရသဖြင့် ငှားရမ်းခဈေးနှုန်းကြီးမြင့်မှုကို ရင်ဆိုင်ကြရသောကြောင့် ငှားရမ်းခဈေးနှုန်းသက်သာစွာ ရရှိငှားရမ်းနိုင်ရေးကို လိုလားတောင့်တ နေကြပါသည်။

ကျေးရွာတွင် ဝက်မွေးသူအိမ်ထောင်စုမှာ အများစုဖြစ်ပြီး ဒေသဝက်မျိုးများကို တစ်အိမ်လျှင် တစ်ကောင်၊ နှစ်ကောင်မျှသာ မွေးမြူကြပြီး၊ ဒေသကြက်များကို အိမ်တိုင်းနီးပါး ၅ကောင်မှ ၁၀ကောင်နှုန်းလောက်အထိ တပိုင်တနိုင်မွေးမြူကြသည်။ နိုင်ငံခြားဝက်မွေးမြူသူတစ်ဦး ရှိပါသည်။ ရာသီအလိုက်ဖြစ်ပွားတတ်သော ကြက်နာ၊ ဝက်နာ တိရိစ္ဆာန်ရောဂါများ ရံဖန်ရံခါ ကျရောက်တတ်သည်။ နို့စားနွားမွေးမြူခြင်း မရှိပါ။ သီးနှံစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းတွင် ဝင်ငွေ အထိုက်အလျောက်ရရှိနိုင်ခြင်း၊ ကူးစက်ရောဂါ အခါအားလျော်စွာ ကျရောက်တတ်သဖြင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို ဝင်ငွေရ လုပ်ကိုင်မှု အားနည်းပါသည်။

(ဂ) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ

ကျေးရွာတွင် အိမ်တွင်းမှုကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းမရှိပါ။ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အခြားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအဖြစ် ကုန်စုံဆိုင်လုပ်ငန်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိမ်း အရောင်းဆိုင် ၊ နေ့စားအလုပ်များ၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း ၊ မုန့်ဟင်း ခါး/အကြော်စုံလုပ်ငန်း၊ အစိုးရဝန်ထမ်းလုပ်ငန်း၊ အခြားဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းများသည် ဝင်ငွေအသင့်အတင့် ရရှိသော်လည်း မိသားစု စားဝတ်နေရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ မိသားစုဖူလုံမှု အားနည်းနေသေးသည်။ ကျပမ်းအလုပ်သမား အချို့သည် တစ်နေ့လျှင် လုပ်အားခ ၃၅၀၀ ကျပ် နှုန်းမှ ၄၀၀၀ ကျပ် နှုန်းအထိသာ ရရှိကြသည်။

ပန်းရံ၊ လက်သမားများ၏ ဆရာအဆင့်လုပ်အားခမှာ တစ်နေ့ ၇,၀၀၀/- ကျပ် အဖြစ်ရရှိ သော်လည်း လုပ်ငန်းမှာ တစ်နှစ်ပတ်လုံး မလုပ်ရပါ ။ ကျေးရွာတွင် စပါးကို အဓိကစိုက်ပျိုးသဖြင့် ကျေးရွာမှ ကျပမ်းအလုပ်သမားများအတွက် အလုပ်အကိုင် အသင့်အတင့်ရရှိကြသည်။ စပါးရိတ်သိမ်းချိန်များတွင် ရိတ်သိမ်း ခြွေလှေ့စက်ကြီးများကို ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်ကြသဖြင့် အလုပ်သမားလိုအပ်မှုလျော့နည်းလာသဖြင့် နေ့စားအလုပ်သမားများအတွက် အလုပ်အကိုင် အခက်အခဲ အနည်းငယ်ရှိ ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သောဦးရေများပြားပြီး လူ့အရင်းအမြစ် အလားအလာကောင်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာမှ အချို့သောမိသားစုများသည် ရန်ကုန်နှင့် ပုသိမ်မြို့များသို့ သားသမီးများကို သွားရောက်လုပ်ကိုင်စေပြီး အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတွက် အာမခံချက် ပေးနိုင်သော အပ်ချုပ်၊ ဆံပင်အလှပြင်၊ မုန့်လုပ်နည်း၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပြင်ခြင်း၊ မိုဘိုင်းဖုန်းပြင်ခြင်း၊ ကားမောင်း ကားပြင် (ဝပ်လျှော့) စသည့်လုပ်ငန်းများတွင် အထိအတွေ့ နည်း ပါးသောကြောင့်လုပ်ငန်းခွင်သုံး ပညာအရည်အချင်းပိုင်းတွင် နိမ့်ကျသဖြင့် ကျွမ်းကျင်မှု အခြေခံ သည့် အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု အားနည်းသည်။

(ဃ) သဘာဝပါတ်ဝန်းကျင်နှင့် သယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု

ကျေးရွာရှိ စပါးစိုက်ခင်းများတွင် ဖျက်ပိုးများကျရောက်တတ်ခြင်း၊ ရောဂါများ ဝင်ရောက်ခြင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးနှင့် ဓာတု မြေသြဇာသုံးစွဲမှုများပြားခြင်းတို့ကြောင့် မြေဆီလွှာ အရည်အသွေး ကျဆင်းလာနိုင်သည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်လည်း ပလပ်တစ်အိတ်ခွံ၊ ပုလင်းခွံ၊ ဗူးခွံများကို စနစ်တကျမစွန့်ပစ်ကြသဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာပေး လုပ်ငန်းများ၊ ဟောပြောပွဲများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။

ဤကျေးရွာမှာ မြေပြန့်ဒေသအပိုင်းတွင်တည်ရှိ၍ ရေကြီးရေလွှမ်းခြင်းများ တစ်ခါတစ်ရံ ဖြစ်ပွားတက်ပါသည်။ မုန်တိုင်းဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုနည်း ပါး၍ အားပြင်းသော မုန်တိုင်း

ဝင်ရောက်မှု တခါတရံကြုံတွေ့ရတတ်သည်။ ကျေးရွာ၏ ဘေးပတ် ဝန်းကျင်မှာ လယ်ယာမြေများ မြောင်းများ၊ သစ်တော သစ်ပင်များဖြင့် စိမ်းလန်းစိုပြေနေသောကြောင့် မိုးခေါင်ခြင်း သဘာဝ အန္တရာယ်မှာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။

(င) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု

ကျေးရွာမှတောင်သူများသည် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ထုတ်ချေးသော ချေးငွေကို တစ်လအတိုးနှုန်း ၇၀ ပြားတိုး၊ တစ်ဧက တစ်သိန်းခွဲကျပ်နှုန်းဖြင့် အများဆုံး ဆယ်ဧကအတွက် ချေးယူနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာစိုက်ပျိုးရေး သမဝါယမအသင်းကို အဖွဲ့ဝင် ပေါင်း (၈)ဦး ပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားပြီး မြို့နယ် သမဝါယမအသင်းစုချုပ်မှ ချေးငွေပမာဏ (၁၆)သိန်းကို ချေးယူထားပါသည်။ ကရုဏာအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းထားပြီး ရွာသားအချို့မှာ အဖွဲ့လိုက် အဖွဲ့ဝင်များ အဖြစ် ပါဝင်ကြကာ အသင်းဝင်များ ငွေချေးယူနိုင်ကြသည်။

အသင်းဝင်များသည် ချေးငွေကို အဓိကအားဖြင့် စားသောက်ခြင်း၊ ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် အသုံးပြုရန် ချေးယူကြပြီး ကျေးရွာတွင် ချေးငွေလိုအပ်ချက် များပြားသည်ကို တွေ့ရ ပါသည်။ ကရုဏာအဖွဲ့မှ Dream စီမံချက်ဖြင့် ကျန်းမာရေး၊ ကလေးသူငယ်စောင့်ရှောက်ရေး၊ ပညာရေး၊ မူကြို နှင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ပံ့ပိုးငွေများ ထောက်ပံ့ထား ပါသည်။ ဆင်းရဲ နှင့် အလွန်ဆင်းရဲ အိမ်ထောင်စု များ၏ အကြွေးတင်ရှိမှုကို လေ့လာ ဆန်းစစ်ချက်အရ အကြွေးငွေပမာဏသည် (၁၅၀၀၀၀/-)ကျပ် မှ (၄၀၀၀၀၀/-)ကျပ် အထိ ရှိကြကြောင်း တွေ့ရသည်။

(စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

ကျေးရွာတွင် မူလွန်ဘုန်းတော်ကြီးသင်ပညာရေးကျောင်းကို အလျား ၂၀၀ ပေ၊ အနံ ၃၀ ပေ၊ အမြင့် ၁၅ ပေ အရွယ်ရှိ သွပ်မိုး၊ အုတ်နံရံကာနှင့် အင်္ဂတေအခင်းကျောင်းဆောင်တွင် သင်ကြား ပေးသည်။ ကျေးရွာရှိ မူလွန် (ဘက) ကျောင်းကြီးကို (၂၀၀၆) ခုနှစ်တွင် ဆရာတော်ကြီး ဦးကောဝိဒ မှ ဦးစီးမတည်၍ ကျေးရွာစုပေါင်းထည့်ဝင်ငွေဖြင့် ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ ဆရာတော်ကြီးနှင့် ကျေးရွာ မှ စုပေါင်းငွေဖြင့်သာ ဆရာ/ ဆရာမများကို ငှားရမ်းသင်ကြားပေးရသောကြောင့် ဆရာ/ ဆရာမများ ၏လစာမှာ အလွန်နည်းပါးနေပါသည်။ ကျောင်းတွင် ဆရာ/ ဆရာမ (၇) ဦးခန့်သာရှိ၍ လုံလောက်မှု မရှိသည့်အပြင် လစာငွေမှာလည်း (၈၀,၀၀၀/-) ခန့်သာ ရရှိကြပါသည်။ ရွာသားအားလုံး၏ ၉၅% မှာရေးတတ်ဖတ်တတ်ကြသည်။ မူလတန်းအောင်ချက် ရာခိုင်နှုန်းလည်း မြင့်မားသည်။ ကျောင်းတွင် ပရိဘောဂတို့လုံလောက်မှု မရှိသည့်အပြင် တပည့်ဆရာအချိုးသည် ၅၀ ဦးရှိသဖြင့် ကျောင်းဆရာ/ မ အင်အားလုံလောက်မှုမရှိပါ။ လွန်ခဲ့သောကျောင်းဖွင့်ရာသီက မူလတန်း/ လွန် ကျောင်းသားများ အတွက် ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်များနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်များကို အခမဲ့ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။

ရွာသူရွာသားများအတွက် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုတို့ကို ကျေးရွာမှ ၃ ဖာလုံခန့်ဝေးသည့် မဂ္ဂုကျွန်းကျေးရွာရှိ ကျေးလက်ဆေးပေးခန်း၊ ၇ မိုင်ခန့်ဝေးသည့် ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်ဆေးရုံတို့တွင်လည်း သွားရောက်ကုသနိုင်ကြသည်။ လိုအပ်သောဆေးဝါးများကို မဂ္ဂုကျွန်းကျေးရွာရှိ ကျေးလက်ဆေးပေးခန်းတွင် ရရှိနိုင်သည်။

သောက်ရေအတွက် ရေတွင်း၊ အဝီစိတွင်း (စက်တပ်) နှင့် အဝီစိတုံကင်တွင်းများ တူးဖော်တပ်ဆင်သုံးစွဲကြပြီး လုံလောက်မှုရှိသည်။ တစ်ရွာလုံးနီးပါး ယင်လုံအိမ်သာ ဆောက်လုပ်သုံးစွဲကြသဖြင့် ရေကြောင့်ဆက်စပ်ဖြစ်ပွားတတ်သော ရောဂါဖြစ်ပွားမှုများ နည်းပါးသည်။ စာသင်ကျောင်းတွင်လည်း ကျောင်းအိမ်သာမှာ စနစ်တကျဆောက်လုပ်ထားပြီး ကျောင်းသူ/ သားများအတွက် အသုံးပြုရန်လွယ်ကူသည်။

(ဆ) လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု

လူငယ်များအတွက် အပန်းဖြေအနားယူနိုင်မည့် အနေအထားသီးသန့်မရှိသော်လည်း နွေရာသီတွင် ညနေပိုင်းတွင် ခြင်းဝိုင်း၊ ပိုက်ကျော်ခြင်း၊ ဘောလုံးကွင်းများ လူငယ်တိုင်းလိုလို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၊ ဘာသာရေးလုပ်ငန်း၊ လူမှုရေးလုပ်ငန်း၊ လမ်းဖောက် မြေဖို့ခြင်းလုပ်ငန်း၊ တံတားတည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် အားကြိုးမာန်တက် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများရှိသည်။

(ဇ) အခြေခံ အဆောက်အဦ - လမ်းတံတား၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား၊ သတင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေး

ထီးတော်မိုးကျေးရွာမှ ပုသိမ်-မြောင်းမြကားလမ်းမကြီးနှင့် ဆက်သွယ်သည့် ၃ ဖာလုံခန့်ဝေးသည့် မြင်းကဆိပ်နှင့် ထီးတော်မိုးဆက်သွယ်ရေးလမ်းမှ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ နှင့် ပြုလုပ်ထားသော ကျောင်းကြမ်းအမာခံလမ်းဖြစ်သဖြင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်ပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက် မော်တော်ဆိုင်ကယ်များ၊ ကျိုက်လတ်ရွာမှ ကားများကို ငှားရမ်းအသုံးပြုကြပါသည်။

ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးမရသေးပါ။ ယခုအခါတွင် ဖယောင်းတိုင်၊ ရေနံဆီမီးခွက်၊ ဘက္ထရီ၊ ဆိုလာပြားအနည်းငယ်ကိုသာ ထွန်းလင်းနိုင်ကြသဖြင့် ရွာသူရွာသားများအနေဖြင့် လျှပ်စစ်မီးအသုံးပြုနိုင်ရန် လိုလားလျက် ရှိနေကြပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနအသီးသီးမှ လျှပ်စစ်မီးအသုံးပြုနိုင်အောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဆိုပါကဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှာ လျင်မြန်စွာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာမည်မှာ မလွဲဧကန် အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားလူမှုဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမှီအသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ အိမ်တိုင်းနီးပါးမျှ လက်ကိုင်ဖုန်းအသုံးပြုနေကြပြီဖြစ်သည်။ ကျေးရွာတွင် အင်တာနက်အသုံးပြုသူ မရှိသလောက်ဖြစ်သော်လည်း တစ်ရွာလုံးအတိုင်းအတာအနေဖြင့် တီလီဖုန်းနှင့် သတင်းဆက်သွယ်ရေးမှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ကြောင်းတွေ့ရ ပါသည်။ ကျေးရွာတွင် စာကြည့်တိုက် မရှိသေးပါ။

(ဈ) တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့်ပြည်သူ့လုံခြုံရေး

ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်း ဖြစ်ပွားမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့် ကုန်စည်ကူး သန်းရောင်းဝယ်မှု၊ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးလုပ်ငန်းတို့ကို အေးချမ်းစွာဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ မိုဘိုင်းတယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို အသုံးပြုနိုင်ကြပြီး လိုအပ်သော သတင်းအချက်လက် များအတွက် လိုအပ်သလို ဆက်သွယ်သိရှိနိုင်သည်။ ကျိုက်လတ်ရဲစခန်းသို့ အလွယ်တကူ ချိတ်ဆက်နိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့၊ ကျိုက်လတ်ရဲစခန်းသည် ဒေသတွင်း၌ သက်ငယ်မုဒိမ်းမဖြစ်ပွားရေးနှင့် ရန်ကုန်၊ ပုသိမ်မြို့များတွင် သွားရောက် အလုပ်လုပ်ကိုင် နေကြသော လူငယ်များ၏ မိဘများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ လူကုန်ကူးမှု မဖြစ်ပွားရအောင် မိဘများထံ မကြာခဏဆက်သွယ်စေရန် သတိပေးမှုများကိုလည်း ပညာပေးဆွေးနွေးခြင်း၊ မကြာခဏ သတိပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးအစီအစဉ် သီးသန့်ရေးဆွဲထားခြင်းမရှိပါ။

၅။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေများ

ထီးတော်မိုးကျေးရွာသည် ပုသိမ်-မြောင်းမြကားလမ်းမကြီးမှ ခွဲ၍ ၃ ဖာလုံ အကွာအဝေး လမ်းမကြီးဘေးမှာတည်ရှိပြီး မြေပြန့်ဒေသဖြစ်သောကြောင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်ပြီး တစ်နှစ်ပတ်လုံးသွားလာနိုင်သော်လည်း နွေအ ခါတွင် သွားလာရ လွယ်ကူပြီး မိုးတွင်း အခါတွင် လမ်းများပျက်စီးသဖြင့် သွားလာရ ခက်ခဲပါသည်။ ကျေးရွာတွင် ဈေးဆိုင်ကြီးများ မရှိသဖြင့် မြင်းကဆိပ်ကျေးရွာ၊ ပုသိမ်မြို့များသို့ သွားရောက်ဝယ်ယူကြရပါသည်။

ကျေးရွာတွင် မဟာဓာတ်အားလိုင်းနှင့် နီးစပ်သော်လည်း လျှပ်စစ်မီး မရှိသေးပါ ။ အချို့သော အိမ်ထောင်စုများမှာ တစ်အိမ်ထောင်သုံး ဆိုလာစနစ်သုံးလျှပ်စစ်မီး ဝယ်ယူအသုံးပြုကြပါသည်။ ချက်ပြုတ်စားသောက်ရာတွင် တစ်ရွာလုံး ထင်းမီးကိုသာ အသုံးပြုကြရပြီး ချို့တဲ့သောအိမ်ထောင်စုရှိ ကျောင်းသူ/ သားများ၏ စာဖတ်ချိန်တွင် ဖယောင်းတိုင်မီးကိုသာ အသုံးပြုကြရသဖြင့် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း အောင်မြင်မှုရာခိုင်နှုန်းများမှာ နည်းပါးလျက်ရှိ ပါသည်။ အချို့သောအိမ်ထောင်စုများမှာ ဆိုလာလျှပ်စစ်မီးစနစ်များကို ဝယ်ယူအသုံးပြုနိုင်ကြသဖြင့် ၎င်းအိမ်တို့ရှိ ကျောင်းသူ/သားများ၏ စာဖတ်ချိန်ကို အထောက်အပံ့ဖြစ်ခြင်း၊ အားလပ်ချိန်များတွင် ဗဟုသုတရဖွယ် သုတ၊ ရသ နှင့် သတင်း အစုံအလင်အား တီဗွီဖန်သားပြင်မှ ကြည့်ရှုနိုင်ကြပါသည်။

ကျေးရွာတွင် လူဦးရေအားလုံး၏ ၇၅.၇၆% မှာ အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် အရွယ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဘွဲ့ရ အရေအတွက် အနည်းငယ်မျှရှိပြီး ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သက်မွေးဝမ်းကျောင်း သင်တန်းများကို မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး

အသေးစား စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းဦးစီးဌာနတို့မှ လူငယ်များအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် လူသားအရင်းအမြစ်များကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေပါမည်။

ကျေးရွာလူထု၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်ပြီး ကျန်းမာရေးပံ့ပိုးပစ္စည်း များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသို့လည်း အသင့်အတင့်လက်လှမ်းမှီနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် ပြင်းထန်ကြီးမားသော ရောဂါများအတွက် မြင်းကဆိပ်ဆေးခန်းသို့လည်းကောင်း ၊ လိုအပ် ပါကပုသိမ်ပြည်သူ့ဆေးရုံ ကြီးသို့ သွားရောက်ပြီး ဆေးကုသမှုများ ခံယူနိုင်ကြသည်။

ကျေးရွာအတွင်းတွင် ပြင်ပနှင့်ကျေးရွာအတွင်းမှ ဖွဲ့စည်းထားသော လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ အတော်အသင့်ရှိပြီး အဖွဲ့များ၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုမှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ကြပေသည်။ ပြင်ပပုဂ္ဂလိကငွေချေးအဖွဲ့များ၊ အစိုးရဌာနများနှင့် အချိတ်အဆက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန်မျှော်လင့်ပြီး ထိုအထောက်အပံ့များဖြင့် ကျေးရွာအတွက် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်မှုနှင့် အခြားသေးစားလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် အထောက်အပံ့ကောင်းများ ဖြစ်လာစေရေးမျှော်လင့်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှလည်း စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ပတ်သက်သော ခေတ်မီနည်းပညာပေးစနစ်များလာရောက်ပို့ချပေးရန် ကျေးရွာမှ တောင်သူများက မျှော်လင့်နေကြပါသည်။

သဘာဝအရင်းအမြစ်များတွင် လယ်မြေများသည် မြေပြန့်ဖြစ်ပြီး မြေဆီသြဇာအတော်အသင့်ကောင်းမွန်သည်။ တောင်သူများလည်း လယ်ယာထွက်ကုန်များကို အလွယ်တကူ သယ်ယူပို့ဆောင်ရောင်းချနိုင်ပြီး ဈေးနှုန်း အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါသည်။ စပါး ကိုအဓိကစိုက်ပျိုးကြပြီး၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေချိုရရှိခြင်းကြောင့် နွေ စပါး ၊ မိုး စပါး တို့ကို လွန်စွာ အထောက်အကူပြုပါသည်။ မြောင်းရေ၊ ချောင်းရေများကို အသုံးပြု၍ သီးနှံများကို စိုက်ပျိုးကြပါသည်။

လူငယ်များသည် ကျန်းမာရေးနှင့် အခြားလူမှုရေး ကိစ္စအဝဝတွင် ကျေးရွာရှိလူငယ်များမှာ လိုအပ်လျှင်လိုအပ်သလို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးကြသည်။ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး လူငယ်မိန်းကလေးများအနေဖြင့် ကျေးရွာရှိလုပ်ငန်းများတွင်သာ လုပ်ကိုင်ကြသဖြင့် အခြားရပ်ဝေးကျေးရွာများသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်မှု နည်းပါးပါသည်။

(ခ) အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု

ကျေးရွာအနေအထားအရ ယေဘုယျအားဖြင့် အဟန့်အတားစိန်ခေါ်မှု အများအပြား မတွေ့ရသေးပါ ။ ကျေးရွာတွင် ကျေးရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများရှိနေသော်လည်း အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းတွင် တာဝန်ရှိသူများက ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးမှု အားနည်းသောကြောင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှု မရှိသေး ပါ ။

ဘာသာရေးပိုင်းတွင် မိမိတို့ ဘာသာအလိုက် တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နေကြသော်လည်း ရွာသူရွာသားများ၏ လူနေမှုစနစ်မြင့်မားရေးနှင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိခဲ့ကြပါ။ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ခေတ်နှင့်အညီ တွေးခေါ်နိုင်သည့် ခေတ်ပညာတတ်

များကို မရွေးချယ်ကြဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရသောလည်းကောင်း၊ မိသားစုအင်အား တောင့်တင်းမှုကို လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုတို့ကိုလည်းကောင်း ကြည့်၍ရွေးချယ်ကြသောကြောင့် ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို နှောင့်နှေးစေခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် မြေလွတ်၊ မြေလပ်မရှိသဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် (၂)ကြိမ် သီးထပ်စိုက်ပျိုးရန် အားထားနေသော်လည်း ပိုးမွှားများ၊ ရောဂါကျရောက်မှု အန္တရာယ်တို့နှင့် ရင်ဆိုင်နေရပြီး စပါး၊ ပဲ အထွက်နှုန်း လျော့ကျသည့် အန္တရာယ်မှာ အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်အဖြစ် တည်ရှိနေ ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် မူလတန်း၊ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းပညာရပ်တို့ကို မြင်းကဆိပ် အခြေခံပညာ အထက်တန်းကျောင်းတွင် တက်ရောက်သင်ကြားနိုင်သော်လည်း ထူးချွန် ထက်မြက် သည့် ကျောင်းသားများအတွက် မိဘများမှ ငွေကြေးမတတ်နိုင်၍ အဝေးသင် တက္ကသိုလ် ပညာရေး စနစ်ဖြင့်သာ ကျေနပ်ရသော ကျောင်းသားများ ရှိခဲ့ပါသည်။

ကျန်းမာရေးအတွက်လည်း ကျေးရွာတွင် သွေးလွန်တုတ်ကွေးရောဂါကြောင့် သေဆုံးသူ ကလေးများ ရှိခဲ့ပါသည်။ ရွာသားများ၏ ခေတ်နှင့်အညီ တွေးခေါ်မှုအပိုင်း အားနည်းခြင်း၊ ငွေကြေးမပြည့်စုံခြင်းတို့မှာ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးအတွက် အဟန့်အတား စိန်ခေါ်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်နေရ ပါသည်။

၆။ ပန်းတိုင်နှင့် မဟာဗျူဟာ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်

ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီး ယခုနှစ်အပါအဝင် (၅)နှစ်တာ ကာလအတွက် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်ထားပါသည်။

(က.၁) ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာလူထုသည် စိုက်ပျိုးထုတ်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုမြှင့်တင်ခြင်း၊ ကျေးရွာတွင်းလမ်း နှင့် ရွာချင်းဆက်လမ်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင်ဖန်တီးခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်များဖန်တီးခြင်း၊ သက်မွေးပညာသင်တန်းများရရှိခြင်းမှတစ်ဆင့် ဝင်ငွေရှာဖွေနိုင်စွမ်းနှင့် စီးပွားရေးအနေအထားများ ကောင်းမွန်လာစေခြင်း၊ ကျောင်းသားများ၏ ပညာအရည်အချင်း တိုးတက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရမည်။

(က.၂) ကျွန်ုပ်တို့ရွာလူထုသည် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှု၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုနှင့် ကျေးရွာ အခြေခံအဆောက်အဦးများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကျေးရွာသူ/သား များ ပညာရည်မြင့်မားပြီး လူသားဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်နယ်ပယ်ကို ကျယ်ဝန်းလာစေကာ လူနေမှု ဘဝတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရမည်။

(က.၃) ကျွန်ုပ်တို့ရွာလူထုသည် အသက်မွေးဝမ်ကျောင်းနှင့် စီးပွားရေးအုပ်စုများဖွဲ့စည်းပြီး ကျေးရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားလာမှုမှတဆင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံခန့်ခွဲမှုယန္တရား တိုးတက်လာစေရမည်။

(က.၄) ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာသည် လူငယ်များ အရက်သေစာ သောက်စားမှုလျော့နည်းပြီး တွေးခေါ်မြော်မြင်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ပိုမိုမြင့်မားလာစေရမည်။

(ခ) အကောင်အထည်ဖော်နည်းဗျူဟာ

ကျွန်ုပ်တို့သည် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များကို ရောက်ရှိရန် အောက်ပါအကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ဆောင်ရွက်သွားကြမည် -

(ခ.၁) ကျေးရွာတွင် အရင်းအနှီးချေးငွေ၊ လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာ အသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် နည်းပညာအသုံးချနိုင်စွမ်း ရရှိရေး တို့ကိုဆောင်ရွက်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သွားမည်။ အသေးစားငွေကြေးလုပ်ငန်းနှင့် ချေးငွေများ အတိုးနှုန်းသက်သာစွာဖြင့် ပိုမိုရရှိစေရန်အတွက် မြို့နယ်ရှိ ဘဏ်များ၊ ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးငွေရရှိနိုင်ရာ အခြားနေရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးမည်။ အရင်းအနှီးငွေများရရှိပါက စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ခွဲဝေချထားပေးမည်။

(ခ.၂) ကျွန်ုပ်တို့သည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာသင်တန်းများ တက်ရောက်နိုင်ရန် သင့်တော်သော သင်တန်းသားများကို ရွေးချယ်စီစဉ်ပေးရမည်။ ထိုသင်တန်းများသည် သင်တန်းသားများအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုများကို တိုးပွားရရှိစေပြီး ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ ထူထောင်တိုးချဲ့နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပေမည်။

(ခ.၃) ကျေးရွာတွင် စံချိန်မှီသော စာသင်ဆောင်တစ်ဆောင်နှင့် ပရိဘောဂ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ အလုံအလောက်ရှိနေသဖြင့် အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းအဆင့် ကျောင်းများအထိရရှိအောင် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

(ခ.၄) ကျေးရွာတွင် ကျေးရွာလမ်းနှင့် ရွာချင်းဆက်လမ်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သွားမည်။ ကျေးရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကျေးရွာအခြေပြုလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်များ ပိုမိုရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်မည်။

၇။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိစ္စရပ်များနှင့် ဗဟိုအဆင့်မူဝါဒများအကြား အစီအစဉ်ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ

အစိုးရ၏မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တို့ကို ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ နည်းပညာအကြံပေးအဖွဲ့တို့၏ အကြံပြုချက်

အရပြုစုဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်မှသည် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာအဆင့်ထိ ပံ့ပိုးမှုပေးနိုင်မည့် အစိုးရဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ကြပါမည်။

(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပုံမှန်စိစစ်ခြင်း

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်လုပ်ငန်းအား နည်းပညာအထောက်အပံ့များ ပံ့ပိုးပေးမှုသည် အလွန်အရေးပါပါသည်။ အနာဂါတ်တွင်လည်း ရေရှည်တည်တံ့မည့်အထောက်အပံ့များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရထံမှရရှိမည်ဟုမျှော်လင့်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာသားများကိုယ်တိုင် အားထုတ်လုပ်ကိုင်ရရှိခဲ့မှုများကို ပြန်လည်စိစစ်ခြင်း၊ နောက်ဆုံးအတည်ပြုထားသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကိုလည်း သတ်မှတ်ကာလအတိုင်း ပုံမှန်စိစစ်သွားနိုင်ပါမည်။ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ ဦးစားပေး စီမံချက်များနှင့် ဘတ်ဂျက်ပမာဏပါဝင်သည့် နှစ်ပတ်လည်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်သည်။

(ခ) စံချိန်မီစာသင်ကျောင်းဆောင်ဆောက်လုပ်ခြင်း

ကျေးရွာတွင် စာသင်ကျောင်းမရှိသေးသဖြင့် စာသင်ကျောင်းဆောင်များ၊ အားကစားပစ္စည်းအချို့နှင့် ပရိဘောဂအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများအား သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများဖြစ်သော ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အားကစားဦးစီးဌာနတို့မှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးစေလိုပါသည်။

(ဂ) ကျေးရွာတွင်းလမ်း၊ ကျေးရွာချင်းဆက်လမ်းအဆင့်မြှင့်ပြုပြင်ခြင်းနှင့် လျှပ်စစ်မီးရရှိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း

အဓိကဆက်သွယ်ရေးလမ်းမဖြစ်သည့် မြင်းကဆိပ် ထီးတော်မိုး နှင့် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်ပြီး မြေသားလမ်းဖြစ်သဖြင့် မိုးရာသီတွင် လမ်း ပေါ်ရေကျော်ခြင်း၊ လမ်းပေါ်၍ ရွံ့ဗွက်ထခြင်းတို့ကြောင့် သွားလာရန် ခက်ခဲသော လမ်းမဖြစ်သောကြောင့် ကလေးများအတွက် အန္တရာယ်ရှိသော လမ်းဖြစ်ပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရာတွင်လည်း အဓိကကျသော လမ်းဖြစ်ပါ၍ ၎င်းလမ်းအား ကွန်ကရစ်လမ်းခင်းပေး ပါရန် ဒေသခံပြည်သူများမှ လိုလားနေကြပါသည်။

မြင်းကဆိပ်-ထီးတော်မိုး ကျေးရွာချင်းဆက်လမ်းနှင့် ရွာတွင်းလမ်းကို ဖြတ်၍ ဖောက်လုပ်ထားသောရေမြောင်းနှင့် ကွန်ကရစ်တံတားကို လွန်ခဲ့သော အနှစ် (၁၀)ခန့်က အလှူရှင်တစ်ဦးမှ ဖောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ရာ ယခုအခါ၎င်းကွန်ကရစ်တံတားမှာ အောက်ခြေပြတ်၍ ပြိုကျလုနီးပါးဖြစ်နေပါ သဖြင့် ၎င်းတံတားကိုလည်း ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ပေးစေလိုပါ သည်။ ကျေးရွာချင်းဆက်လမ်းနှင့် ကွန်ကရစ်တံတားအပါ အဝင် ရွာတွင်းလမ်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါ က တစ်ရွာနှင့်တစ်ရွာ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပိုမိုမြန်ဆန်လာနိုင်ပြီး စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို လွန်စွာအထောက်အကူပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးမရှိပါ ။ သက်ဆိုင်ရာဌာန၏ အထောက်အကူ မရရှိသေးခြင်းနှင့် ရွာသားများ၏ ငွေကြေးအခက်အခဲရှိမှုများကြောင့် လျှပ်စစ်မီး မရရှိသေးပါ ။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာ မီးလင်းနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဌာနများ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုနှင့် ငွေကြေးအထောက်အပံ့များ လိုအပ်လျက်ရှိ ပါ သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီမှလည်း လိုအပ်သလိုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ကျေးရွာမီးလင်းနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပါ မည်။ ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးသုံးစွဲခွင့်ရရှိလာပါ က ကျေးရွာနေ လုပ်သားပြည်သူများ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာနိုင်ခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ရရှိနိုင်ခြင်း၊ ကျောင်းသား/သူများအတွက် ညအခါစာဖတ်ချိန် အထောက်အကူများစွာရရှိနိုင်ပါ သည်။

(ဃ) စိုက်ပျိုးရေးလယ်ယာသုံးကိရိယာများစနစ်တကျငှားရမ်းအသုံးပြုနိုင်ရေး

ထီးတော်မိုးကျေးရွာသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းသော ကျေးရွာတစ်ရွာဖြစ်ပြီး၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံးစိုက်ပျိုးရန် ရေရရှိပါသည်။ သို့သော် ကျေးရွာတွင်း လယ်ယာလုပ်သားရှားပါးလာခြင်း၊ အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာသွန်းတတ်သော ဖောက်ပြန်သော ရာသီတို့ကြောင့် လယ်ယာလုပ်ငန်း အချိန်မီ ပြီးစီးရန် အနည်းငယ် အခက်အခဲကြုံတွေ့ ရတတ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့်အတူ သက်ဆိုင်ရာ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာနနှင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနများဖြစ်ကြသော စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာနနှင့် ကျေး လက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနများမှ လယ်ယာသုံးပစ္စည်းကိရိယာများ ရောင်းချပေးသော ပြင်ပကုမ္ပဏီများနှင့် ချိတ်ဆက် ပေးသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင်အရစ်ကျစနစ်ဖြင့် ရောင်းချမှုများ၊ ဈေးနှုန်း သက်သာစွာဖြင့် ငှားရမ်းသုံးစွဲနိုင်ရေးများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။

(င) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများဖန်တီးပေးရေး

ထီးတော်မိုးကျေးရွာတွင် ပညာမတတ်သောလူငယ်အချို့မှာ မိမိဘဝတိုးတက်ရာ အာမခံ ချက်ပေးနိုင်သော လုပ်ငန်းများပေါ်တွင် အာရုံစိုက်မှုနည်းပြီး လုပ်ငန်းအတည်တကျမရှိဘဲ၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကြုံရာ ကျပန်း လုပ်ကိုင်စားသောက်နေကြရသည်။ ထိုသူများအတွက် သင့်တော်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အတတ်ပညာများရရှိအောင် မြို့နယ် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှ ပန်းရံသင်တန်း၊ အင်ဂျင်စက်ပြင်သင်တန်း တို့ကို လည်းကောင်း ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး- အသေးစားစက်မှုလက်မှု ဦးစီးဌာနမှ အခြေခံ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပြင်သင်တန်းတို့ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်လှစ်သင်ကြား ပို့ချခဲ့ပါသည်။

၈။ စီမံကိန်း၊ စီမံချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အချိန်ကာလ

ဗျူဟာဆိုသည်မှာ ချမှတ်ထားသော ပန်းတိုင်များကို ရောက်ရှိရန် အကောင်ထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ နည်းလမ်းဆိုသည်မှာ မည်သည့်စီမံချက်များကို မည်သို့အကောင်ထည်ဖော်မည် ဆိုသည့်သဘောပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စီမံချက်များသည် ချမှတ်ထားသော ပန်းတိုင်များကိုရောက်ရှိ

ရန် ငါးနှစ်တာစီမံချက်ကာလအတွင်းပါဝင်မည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ အဓိကသော့ချက်များဖြစ်သည်။

(က) နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်

ကျေးရွာလူထုက ငါးနှစ်တာအတွက် စီမံကိန်းရေးဆွဲစဉ်အချိန်က ဦးစားပေးအစီအစဉ်ချခဲ့သောစီမံကိန်းများသည် ငါးနှစ်တာလုံးအတွက် ပြီးပြည့်စုံပြီဟုမဆိုနိုင်ပါ ။ ဦးစားပေးစီမံကိန်းအချို့ကို ရှေ့ပိုင်းနှစ်များတွင် ဆောင်ရွက်နေစဉ် နောက်ထပ်ဦးစားပေးစီမံကိန်းအသစ်များပေါ်လာပါမည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် စနစ်တကျရေးဆွဲထားသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ် မူဘောင်သည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုးဆိုးဝါးဝါးမကျပါက ပြောင်းလဲမှုသိသိသာသာမရှိနိုင်ပဲ နောက်တိုးဦးစားပေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်းအချို့ကို နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ထည့်သွင်းခြင်းအားဖြင့် အစဉ်သဖြင့် ငါးနှစ်တာစီမံချက်တစ်ခု အသင့်အနေအထားတွင် ရှိနေပါမည်။

(ခ) ကဏ္ဍနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကို အခြေခံ၍ စီမံချက်ကို အုပ်စုခွဲခြားခြင်း

စီမံကိန်းများကို မည်သည့်ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာနနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု လုပ်ငန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာအရခွဲခြားခြင်း (Functional classification) နှင့် စီးပွားရေးအကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကိုအခြေခံ၍ အုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Economic classification) ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။

လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို အခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Functional classification) – ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများက ယင်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များအလိုက် ဖော်ထုတ်ထားသော လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပိုင်းအခြားများကို သိရှိစေနိုင်သည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကိုအခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Economic classification) တွင်

- သာမန်အသုံးစရိတ်
- ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်၊
- စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအသုံးစရိတ်
- လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့တို့ ပါဝင်သည်။
-

(ဂ) ဦးစားပေးစီမံချက်များ

စီမံချက်များအလိုက် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များကို ဇယားဖြင့်ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျေးရွာလူထုသည် နှစ်သက်ရာအမှတ်ပေးအဆင့်ခွဲခြင်းစနစ်ဖြင့် ရွာလုံးကျွတ်အစည်းအဝေးတွင် စီမံချက်များ ဦးစားပေးအစီအစဉ်ကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ တချို့စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်

အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားအေဂျင်စီများထံမှ နည်းပညာအကူအညီများရရှိရန် လည်းလိုအပ်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစည်းအဝေးတွင် သဘောတူသတ်မှတ်ထားသော ဦးစား ပေးစီမံချက်လုပ်ငန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်၊ ထီးတော်မိုးကျေးရွာ၊ ဦးစားပေးစီမံချက်များ

ကဏ္ဍ/ ကဏ္ဍခွဲ	စီမံချက်	ရမှတ်ပေါင်း	ဦးစားပေးအဆင့်	ဖော်ပြချက်	မှတ်ချက်
အခြေခံအဆောက်အအုံ(လမ်း/တံတား)					
	၁။ ရွာတွင်း မြေသားလမ်းအား ကျောက်ချောလမ်း (သို့) ကွန်ကရစ်လမ်းခင်းရန်။	၁၀၀	၁	ရွာတွင်းမြေသားလမ်းသည် တစ်နှစ်ပတ်လုံး အသုံးပြုနေကြသော်လည်း မိုးရာသီတွင် သွားလာရ ခက်ခဲနေပါသည်။	ကျေးလက်ဦးစီး
အခြေခံအဆောက်အအုံ(လမ်း/တံတား)					
	၂။ ရွာတွင်း မြေသားလမ်းအား ကျောက်ချောလမ်း (သို့) ကွန်ကရစ်လမ်းခင်းရန်။	၉၅	၂		ကျေးလက်ဦးစီး
အခြေခံအဆောက်အအုံ(လမ်း/တံတား)					
	၃။ ရွာအဝင် ကွန်ကရစ်တံတားအား အသစ်ပြန်လည်တည်ဆောက်ပေးရန်။	၈၀	၃	– ရွာအဝင်ကွန်ကရစ်တံတားသည် အောက်ခြေပြတ်ပြီး ပြိုကျတော့မည့်အခြေအနေတွင် ရှိနေသဖြင့် အန္တရာယ်ရှိနေပါသည်။	ကျေးလက်ဦးစီး
အခြေခံအဆောက်အအုံ(လျှပ်စစ်)					
	၄။ ကျေးရွာလျှပ်စစ်မီး သွယ်တန်းပေးရန်။	၇၅	၄	– ကျိုက်လတ်တိုက်နယ်ဆေးရုံသို့ သွယ်တန်းထားသော မဟာဓာတ်အားလိုင်းမှ ကျေးရွာသို့ လျှပ်စစ်မီး သွယ်တန်း ပေးပါ ရန်။	ကျေးလက်ဦးစီး လျှပ်စစ်ဦးစီးဌာန

ကဏ္ဍ/ ကဏ္ဍခွဲ	စီမံချက်	ရမှတ် ပေါင်း	ဦးစားပေး အဆင့်	ဖော်ပြချက်	မှတ်ချက်
အခြေခံအဆောက်အအုံ (သောက်သုံးရေ)					
	၅။ သောက်ရေအတွက် စက်ရေတွင်းတူးပေးရန်။	၇၂	၅	- ကျေးရွာမှ အသုံးပြုနေသော လက်ရှိသောက်ရေတွင်းမှာ မိုးအခါ နွံရေဆင်းခြင်း၊ လယ်သမားများ ပိုးသတ်ဆေး ဖြန်းခြင်းတို့ကြောင့် အန္တရာယ် ရှိလာနိုင်ပါသည်။	စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန

(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ

အောက်ပါဇယားတွင် လုပ်ငန်းစတင်ရန်၊ ပြီးဆုံးရန် ခန့်မှန်းဖော်ပြထားသည့် ဦးစားပေး စီမံချက်များ၏ အချိန်ဇယားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအစီအစဉ်ကို နှစ်အလိုက် လိုအပ်သလိုဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ပြီး နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်ရေးဆွဲရာတွင်လည်း ထည့်သွင်းပေးမည်။

စီမံချက်	အဆင့်	၂၀၁၇	၂၀၁၈	၂၀၁၉	၂၀၂၀	၂၀၂၁
၁။ ရွာတွင်းမြေသားလမ်းအား ကျောက်ချောလမ်း (သို့) ကွန်ကရစ်လမ်းခင်းပေးရန်။	၁	——				
၂။ ကျေးရွာချင်းဆက်မြေသားလမ်းအား ကျောက်ချောလမ်း (သို့) ကွန်ကရစ်လမ်းခင်းပေးရန်။	၂		——			
၃။ ရွာအဝင် ကွန်ကရစ်တံတားအား အသစ်ပြန်လည် တည်ဆောက်ပေးရန်။	၃			——		
၄။ ကျေးရွာလျှပ်စစ်မီး သွယ်တန်းပေးရန်။	၄				——	
၅။ သောက်ရေအတွက် စက်ရေတွင်း တူးပေးရန်။	၅					——

၉။ ဘတ်ဂျတ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအစဉ်

အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားသောစီမံချက်အလိုက် ဘတ်ဂျက်ပမာဏများသည် ရည်ညွှန်းနမူနာ (indicative) အဖြစ် ကိုးကားရန်သာဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ်လိုအပ်သော ဘတ်ဂျက်ပမာဏတွက်ချက်နိုင်ရန် အသေးစိတ်ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် တချို့စီမံချက်များကိုရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့များအစည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် လုပ်ငန်းရှင်များထံမှ ဘတ်ဂျတ်အပါအဝင် စီမံချက်ပြုစုရေးဆွဲရေး အကူအညီများရရှိရန် လည်းလိုအပ်ပါသည်။ ဖော်ပြထားသော ရည်ညွှန်းဘတ်ဂျက်ပမာဏတွင် ကျေးရွာလူထု၏ ငွေသားမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ (ငွေသားမဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှု၊ ဥပမာ လုပ်အား၊ သဲ၊ ကျောက်၊ ပစ္စည်းကိရိယာ၊ အချိန် စသည်)

စီမံချက်ဘတ်ဂျတ်

စဉ်	စီမံချက်	ရန်ပုံငွေ (သိန်း)	ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအရအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း(ကျပ်)			
			သာမန်အသုံးစရိတ်	ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်		လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာထောက်ပံ့မှု
				ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်	စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး	
၁	ရွာတွင်းမြေသားလမ်းအား ကျောက်ချောလမ်း (သို့) ကွန်ကရစ်လမ်းခင်းပေးရန်။			√		
၂	ကျေးရွာချင်းဆက်မြေသားလမ်းအား ကျောက်ချောလမ်း (သို့) ကွန်ကရစ်လမ်းခင်းပေးရန်။			√		
၃	ရွာအဝင် ကွန်ကရစ်တံတားအား အသစ် ပြန်လည် တည်ဆောက်ပေးရန်။			√		
၄	ကျေးရွာလျှပ်စစ်မီး သွယ်တန်းပေးရန်။			√		
၅	သောက်ရေအတွက် စက်ရေတွင်း တူးပေးရန်။			√		

၁၀။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့် အစီအစဉ်များ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကို ကျေးရွာလူထုက ဦးဆောင်အကောင်ထည်ဖော်မည်ဖြစ်သဖြင့် လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးနှင့် ရည်မှန်းချက်များသို့ ရောက်ရှိရေးမှာ ကျေးရွာတွင်တာဝန်ရှိပါသည်။

(၁၀-၁) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင်ပါဝင်သော စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို အထိရောက်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ရန်တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာလူထု၏တာဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးတာဝန်ကိုအဓိကယူပါမည်။ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးအား တာဝန်များခွဲဝေအပ်နှင်း၍ သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းများဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဦးဆောင်ပါမည်။ ဥပမာ - မိဘဆရာအသင်းသည် ကျေးရွာမူလတန်းကျောင်း၏ ပညာရေး အရည်အသွေးကောင်းမွန်တိုးတက်ရန် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေ၍ လယ်သမားအဖွဲ့က

ကျေးရွာလယ်ယာကုန်ထုတ်လမ်း အဆင့်မြှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁၀-၂) ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း

ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာကော်မတီအဖွဲ့များက ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဦးဆောင်စီမံခန့်ခွဲမှု တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သော်လည်း အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များကိုလည်း ရှာဖွေဆက်သွယ်ပူးပေါင်းရန်လိုပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်မတတ်နိုင်သောအကူအညီများ ရယူဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ - မိဘဆရာအသင်းသည် မူလတန်းပညာရေးသင်ကြားမှု အရည်အသွေး တိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရန် မြို့နယ်ပညာရေးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရပါမည်။ လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းကလည်း လယ်ယာကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း အထောက်အကူပြုလမ်းအဆင့်မြှင့်တင်ရန် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၊ မြို့နယ်ဆောက်လုပ်ရေးဌာနနှင့် ဆက်သွယ်၍ အင်ဂျင်နီယာဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် တွက်ချက်မှုဆိုင်ရာ အကူအညီများရယူရပါမည်။

(၁၀-၃) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ အသေးစိတ် လုပ်ငန်းအမျိုးအစားဖော်ပြချက်တွင် တင်ဒါခေါ်ယူဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စများကိုလည်းတွေ့ရပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းအမျိုးအစားများအတွက် အောက်ပါအဖွဲ့အစည်း/ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ပါဝင်မှုမှာအမှန်ပင် လိုအပ်ပါမည်။

- ဆောက်လုပ်ရေး၊ ကြီးကြပ်ရေးစသည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ကန်ထရိုက်များ
- စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးစသည့် သင်တန်းများအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အဖွဲ့များ (နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများ)

ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အဖွဲ့အစည်းများက စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွင် ဖော်ပြထားသော သတ်သတ်မှတ်မှတ်ကိစ္စများကိုသာ ကြီးကြပ်မှုပေးမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးလွှမ်းခြုံကြီးကြပ်ရန်တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီက တာဝန်ပေးထားသောအဖွဲ့၏ တာဝန်သာဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်မှာ မြို့နယ်သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူပါမည်။ ဤကိစ္စမျိုးတွင် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် တာဝန်ပေးထားသောကော်မတီကို ဦးဆောင်၍ မြို့နယ်ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါမည်။

(၁၀-၄) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန်နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအမံများ

ကျွန်ုပ်တို့ကော်မတီအနေဖြင့် လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ရေးအစီအစဉ်များထားရှိမည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရွာတွင်းလမ်း၊ ကွန်ကရစ်ခင်းခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ဒိန်းဒေါင်းပိုင်ရှင်များ၊ ကားပိုင်ရှင်များထံမှ အသုံးပြုခများကောက်ခံခြင်း၊ စေတနာအလျောက်ထည့်ဝင်လိုသူများ ထံမှ အလှူငွေကောက်ခံခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်မည်။ ထို့အပြင်

လမ်းပေါ်မှဖြတ်သန်း သယ်ယူမည့် (ဥပမာ စပါး ၊အုတ် ၊ ကျောက်၊ သဲ စသည့်) ပမာဏတို့ကို ကန့်သတ်ခြင်း ကဲ့သို့သော စည်းကမ်းများ၊ ကုန်တင်ကားကြီးများ "မဝင်ရ " ဟူသော ဆိုင်းဘုတ်များ ထားရှိ ပါမည်။

၁၁။ စီမံကိန်းအား စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တိုးတက်မှုအခြေအနေများအား စနစ်တကျကြီးကြပ်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ကြပါမည်။ ပထမဦးဆုံး ကြီးကြပ်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ သို့မှသာ ရည်ရွယ်သည့်အတိုင်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်သည့် လုပ်ငန်းကိုပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

လူထုဗဟိုပြု၍ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်သောနည်းလမ်းကို လက်ကိုင်ကျင့်သုံးသည့်အလျောက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးသုံးသပ်ရာတွင် ကျေးရွာအတွင်းရှိ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အိမ်ထောင်စုများတက်ကြွစွာ အတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သင့်တော်သော အဖွဲ့အစည်းစနစ်၊ လုပ်ထုံးလုပ်ငန်းများ တည်ဆောက်ပါမည်။

(၁၁-၁) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း (Monitoring)

အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်မှု (physical progress) နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု (financial progress) တို့ကို စနစ်တကျကြီးကြပ်စစ်ဆေးပါမည်။ ၄င်းစစ်ဆေးခြင်းကို (၃) လပတ်အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏စီစဉ်မှုဖြင့် သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းလုပ်ငန်းအလိုက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးတို့က မိမိတို့တာဝန်ကျရာ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးသုံးသပ်ပါမည်။

အဖွဲ့အသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးသည် မိမိတို့၏ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ ကနဦးသတင်းအချက်အလက်များ (Baseline) ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ကြပါမည်။ ယင်းအခြေခံသတင်းအချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ တိုးတက်မှုကိုတိုင်းတာသည့် အညွှန်းကိန်း (indicator) ကိုတည်ဆောက်ရပါမည်။ (၃) လပတ်ကုန်ဆုံးချိန်တိုင်းတွင် ကော်မတီနှင့် အဖွဲ့အသီးသီးသည် ၄င်းတို့၏ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးတွေ့ရှိမှု အစီရင်ခံစာ (monitoring report) ကို ရွာလူထုအစည်းအဝေး၌ အစီရင်ခံတင်ပြပါမည်။ ဆက်လက် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စများကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှုကော်မတီမှဦးဆောင်ပါမည်။ (၃) လပတ် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုအစီရင်ခံစာသည် အောက်ပါအချက်များအပေါ် ဦးတည်ပါမည် -

(က) လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(Physical progress)

- စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ငန်းပိုင်းတိုးတက်မှုနှင့် ပြီးမြောက်မှုအတိုင်းအတာ
- အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲ၊ အဟန့်အတားများနှင့် ပြုပြင်သင့်သောအဆိုပြုချက်များ၊
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့် စီမံကိန်းများ၊

(ခ) **ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု (Financial progress)**

- ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သော အရင်းအနှီးလိုအပ်ချက်များ စုစည်းပြီးစီးမှု (မူလလျာထားချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍)၊
- (၃) လပတ်ကုန်တွင်ရှိသော ငွေသားနှင့် အခြားပစ္စည်းလက်ကျန်၊
- ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သော အရင်းအမြစ်များစုဆောင်းရာတွင် ကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများ၊ ပြဿနာများ၊
- ငွေကြေးစုဆောင်းပြင်ဆင်မှု တိုးတက်ရန် အဆိုပြုနည်းလမ်းများ၊

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် (၃) လပတ် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု အစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ်ကို ပြုစုပြင်ဆင်ပြီး သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ဦးစီးဌာနများသို့ အစီရင်ခံပေးပို့ပါမည်။ အစီရင်ခံစာသည် စာမျက်နှာ ၂ မျက်နှာ ၊ ၃ မျက်နှာခန့်ပါဝင်၍ အောက်ပါအချက်များကို အဓိကထားဖော်ပြပါမည်။ ၄င်းအစီရင်ခံစာတွင် အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် အချက်အလက်များအပါအဝင် ယင်းအခြေခံသတင်းအချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ တိုးတက်မှုကို တိုင်းတာသည့် အညွှန်းကိန်း (indicator) ကိုတည်ဆောက်ရပါမည်။

(၁၁-၂) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်အကဲဖြတ်ပွဲ

စီမံကိန်းကာလ နှစ်တစ်နှစ်ကုန်ဆုံးချိန်တွင် စီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေကို ဘက်စုံရှုထောင့်မှ ပြန်လည်သုံးသပ်အကဲဖြတ်ကြပါမည်။ ဤနှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်တွေ့ဆုံပွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွနုပ်တို့ဆောင်ရွက်သော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေများကို အောက်ပါအဖွဲ့အစည်း/ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာက ဖိတ်ကြားအသိပေးတင်ပြနိုင်သော အခွင့်အလမ်းဖန်တီးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဖိတ်ကြားမည့်အဖွဲ့အစည်းများမှာ-

- ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ (ငွေကြေးထည့်ဝင်သူများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ)၊ သတင်းမီဒီယာများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ အစည်းများ စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

နှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်ပွဲမှ ကျွနုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင်သက်ဆိုင်သူများထံမှ အကြံပြုချက်၊ သုံးသပ်ချက်များရယူနိုင်သော အခွင့်အလမ်းကိုလည်းရရှိပါမည်။ ဤအကြံပြုချက်များဖြင့် ကျွနုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုပြန်လည်ပြုပြင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုဇယားများ

(၁) ကျေးရွာလူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ

(က) လူဦးရေနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

ဇယား(၁) လူဦးရေနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

အသက်အုပ်စု		ကျား	မ	စုစုပေါင်း
၁ နှစ်အောက်	နို့စို့အရွယ်	၁	၁	၂
၁ နှစ် မှ ၄ နှစ်	၅ နှစ်အောက်ကလေးငယ်	၉	၄	၁၃
၅ နှစ် မှ ၁၀ နှစ်	မူလတန်းကျောင်းသားအရွယ်	၆	၉	၁၅
၁၀ နှစ် မှ ၁၄ နှစ်	အလယ်တန်းကျောင်းသားအရွယ်	၁၆	၈	၂၄
၁၅ နှစ် မှ ၆၄ နှစ်	အလုပ်လုပ်နိုင်သည့်အရွယ်	၇၅	၇၈	၁၅၃
၆၅ နှစ် **နှင့် အထက်**	သက်ကြီးရွယ်ကြီး	၆	၇	၁၃
စုစုပေါင်း		၁၁၃	၁၀၆	၂၁၉
စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု		၁၁၈		

ရင်းမြစ် ... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု ၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

မှတ်ချက်။ ။ အသက်အုပ်စု ၁ နှစ်အောက်ဆိုသည်မှာ မွေးကင်းစမှ အသက် (၁) နှစ် မပြည့်မီအရွယ် ၊ ၁ နှစ် မှ ၄ နှစ်ဆိုသည်မှာ အသက် (၁) နှစ်ပြည့်အရွယ်မှ (၅) နှစ်မပြည့်မီအရွယ်၊ ၅ နှစ် မှ ၉ နှစ်ဆိုသည်မှာ အသက် (၅) နှစ်ပြည့်သည်မှ အသက် (၁၀) နှစ်မပြည့်မီအရွယ်၊ ၁၀ နှစ် မှ ၁၄ နှစ်ဆိုသည်မှာ အသက် (၁၀) နှစ်ပြည့်သည်မှ အသက် (၁၅) နှစ်မပြည့်မီအရွယ်၊ ၁၅ နှစ်မှ ၆၄ နှစ်ဆိုသည်မှာ အသက် (၁၅) နှစ်ပြည့်သည်မှ အသက် (၆၅) နှစ် မပြည့်မီအရွယ်၊ အသက် ၆၅ နှစ်အထက်ဆိုသည်မှာ အသက် (၆၅) နှစ်ပြည့်အရွယ်နှင့် ၄င်းထက် အသက်ကြီးသည့် အရွယ်များကိုဆိုလိုသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်တွင် မိသားစုအလိုက် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူ အိမ်ထောင်စု (၁) စုရှိပါသည်။ မကြာမီပြန်လည်အခြေချနိုင်သဖြင့် လူဦးရေစာရင်းတွင်ထည့်သွင်းထားပါသည်။

(ခ) အလုပ်လုပ်နိုင်သူအင်အား

(ခ-၁) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းအမျိုးအစား

ဇယား(၂) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းအမျိုးအစား

စဉ်	လုပ်ငန်းများ	အဓိကအလုပ်အကိုင်		အဓိကဝင်ငွေရလုပ်ငန်းမဟုတ်သော အခြားဝင်ငွေရလုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်သူ(ဦးရေ)	ရပ်တည်နိုင်မှု (မှတ်ချက်ကို သေချာဖတ်ပြီး မှန်ရာတစ်ခုကို သာရွေးရန်။)		
		အိမ်	မိသားစုဝင်လုပ်အား				
စိုက်ပျိုး၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ							
၁	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း	၁၀	၂၅	၁၉	မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း	၃၀	၅၉	၂၀	မြင့်	လတ်	နိမ့်
တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး							
၂	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ငါးလုပ်ငန်း(ရေချို/ရေငန် ငါး/ပုစွန် စသော ရေသတ္တဝါများ ဖမ်းခြင်း၊ မွေးခြင်း)							
၃	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း	၂	၂		မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
သစ်တောလုပ်ငန်း							
၄	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
စိုက်ပျိုး၊မွေးမြူရေးမဟုတ်သော အခြားဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ							
၅	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း							
၆	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
လျှပ်စစ်၊ ဓာတ်ငွေ့နှင့် ရေပေးဝေရေး							
၇	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း							
၈	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ယာဉ်၊စက်ကိရိယာ၊ တာရှည်ခံအိမ်သုံးပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး							
၉	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း	၁	၁	၂	မြင့်	လတ်	နိမ့်
ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ(ဆံပင်ညှပ်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ)							
၁၀	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်

စဉ်	လုပ်ငန်းများ	အဓိကအလုပ်အကိုင်		အဓိကဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းမဟုတ်သော အခြားဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်သူ(ဦးရေ)	ရပ်တည်နိုင်မှု (မှတ်ချက်ကို သေချာဖတ်ပြီး မှန်ရာတစ်ခုကို သာရွေးရန်။		
		အိမ်	မိသားစု ဝင်လုပ်အား				
လက်လီ- လက္ကားရောင်းဝယ်ရေး							
၁၁	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း	၁	၁	၂	မြင့်	လတ်	နိမ့်
ဟိုတယ်နှင့် စားသောက်ဆိုင်လုပ်ငန်း							
၁၂	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း	၁	၁	၄	မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး							
၁၃	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ငွေချေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း(ဘဏ်၊ ငွေချေးခြင်း အပါအဝင်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း)							
၁၄	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
အိမ်ခြံမြေ၊ ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ ရောင်းဝယ်ငှားရမ်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သောလုပ်ငန်းများ)							
၁၅	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ(အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေး၊ ဘေးကင်းလုံခြုံရေး)							
၁၆	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
ပညာရေး							
၁၇	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း	၂		၂	မြင့်	လတ်	နိမ့်
ကျန်းမာရေး							
၁၈	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ							
၁၉	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
အိမ်များတွင်အငှားလိုက်လုပ်သူများနှင့် အမျိုးအမည်မဖော်ပြနိုင်သောလုပ်ငန်းများ							
၂၀	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း			၂	မြင့်	လတ်	နိမ့်
ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများတွင် လုပ်ကိုင်သူများ							
၂၁	ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	အလုပ်သမား/ဝန်ထမ်း				မြင့်	လတ်	နိမ့်
	စုစုပေါင်း	၁၁၈	၁၉၅	၅၂			

ရင်းမြစ် … (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု ၊(၂)ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

မှတ်ချက်။ ။ **" အခြားဝင်ငွေရလုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်သူများ"** အရေအတွက်တွင် **"မိသားစုဝင် လုပ်အား"** ထပ်မံထည့်သွင်းကောက်ယူခြင်းမပြုရပါ။ **"ရပ်တည်နိုင်မှု(နိမ့်၊လတ်၊မြင့်)"** ဆိုသည်မှာ ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းတစ်ခုတွင် ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းလုပ်လိုသူ (သို့မဟုတ်) အလုပ်သမား/ ဝန်ထမ်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်လိုသူ များအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းရရှိနိုင်မှုအခြေအနေကို ဆိုလိုပါသည်။ ဥပမာ-**"စိုက်ပျိုးရေး"** ကဏ္ဍ ၏ **"ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း"**တွင် ရပ်တည်နိုင်မှု **'အမြင့်"** ဆိုပါက အဆိုပါလုပ်ငန်းတွင် ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းတစ်ခု လုပ်ကိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများနေသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းအမျိုးအစားတွင် အဓိကအလုပ်အကိုင် အဖြစ် ဈေးဆိုင် ၊ အရောင်းအဝယ်နှင့် ပွဲစားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်သူများရှိပါ သည်။

(ခ-၂) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား

ဇယား(၃) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မ အလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား

စဉ်	အလုပ်အကိုင်	ရေတွက်ပုံ	အများဆုံး (ကျပ်)		အနည်းဆုံး (ကျပ်)	
			ကျား	မ	ကျား	မ
၁	လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး	နေ့စား	၅၀၀၀	၃၀၀၀	၄၀၀၀	၂၀၀၀
၂	တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး	နေ့စား				
၃	ငါးလုပ်ငန်း(ရေချို ရေငန်ငါးဖမ်းခြင်း၊ မွေးမြူခြင်း)	နေ့စား				
၄	သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များထုတ်လုပ်ခြင်း	နေ့စား				
၅	ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း	နေ့စား				
၆	ဆောက်လုပ်ရေး၊လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း	နေ့စား	၇၀၀၀	၃၀၀၀	၅၀၀၀	၂၅၀၀
၇	ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံးပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး	နေ့စား				
၈	လက်လီ/ လက္ကား ရောင်းဝယ်ရေး	နေ့စား				
၉	ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ(ဆံပင်ညှပ်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ စသည်များ)	နေ့စား				
၁၀	ဟိုတယ်နှင့် စားသောက်ဆိုင်လုပ်ငန်း	နေ့စား	၂၀၀၀	၁၅၀၀	၁၅၀၀	၁၅၀၀

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု ၊ လယ်သမားအုပ်စု။

မှတ်ချက် (၁) လခစားအလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (လစာ ÷ ၂၂.၇၅)

(၂) နာရီတွက်ဖြင့်ရသောအလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (တစ်နာရီဝင်ငွေ×၈)

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လုပ်ငန်းနှင့် ကျား/ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံးလုပ်အားခနှုန်းထားတွင် ပြည်တွင်း၌ အလုပ်သွားလုပ်သောသူများနှင့် ရွာပတ်ဝန်းကျင်လုပ်အားခနှုန်းထား အား ပျမ်းမျှဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) သဘာဝရင်းမြစ်များ

(ဂ-၁) စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေဧရိယာ

ဇယား(၄) ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု

မြေအမျိုးအစား	ဧရိယာ(ဧက)	မြေဆီလွှာအရည်အသွေး(မှန်ရာတစ်ခုကိုသာရွေးရန်)		
လယ်မြေ	၁၀၀	ကောင်း	သင့်	ညံ့
ယာမြေ/တောင်ယာမြေ		ကောင်း	သင့်	ညံ့
ဥယျာဉ်ခြံမြေ		ကောင်း	သင့်	ညံ့
ကိုင်း/ကျွန်းမြေ		ကောင်း	သင့်	ညံ့
ဓနိတောမြေ		ကောင်း	သင့်	ညံ့
စားကျက်မြေ		ကောင်း	သင့်	ညံ့
မြေလွတ် မြေလပ်		ကောင်း	သင့်	ညံ့
စုစုပေါင်း	၁၀၀			

ရင်းမြစ် ... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု ၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု ၊ (၃) လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန ၊ (၄) ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

မှတ်ချက်။ ။ မြေလွတ်မြေလပ်ဆိုသည်မှာ ယခင်က သီးစားခံယူလုပ်ကိုင်လာခဲ့ပြီး အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် စွန့်လွှတ်ထားသည့် သီးစားခံယူလုပ်ကိုင်သူမရှိသော စိုက်ပျိုးရေး(သို့) မွေးမြူရေး လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် မြေနှင့် နိုင်ငံတော်က သီးသန့်လျာထားသတ်မှတ်သည့် မြေများကို ဆိုသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မြေဆီလွှာအရည်အသွေးတွင် မြေဆီဩဇာကောင်းမွန်သော်လည်း မြေအောင်းပိုးများ ဖျက်ဆီးနေသောကြောင့် (သင့်) ဟုသာ ထည့်သွင်းထားပါသည်။

(ဂ-၂) ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝရင်းမြစ်များ

ဇယား(၅) ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝရင်းမြစ်များ

အမျိုးအစား	ကျေးရွာနှင့်အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် သဘာဝအတိုင်းတွေ့ရှိနိုင်မှု (မှန်ရာတစ်ခုကိုသာ ရွေးရန်)				အသုံးချနိုင်မှု (မှန်ရာတစ်ခုကို သာရွေးရန်)		
သတ္တုနှင့်အခြားတွင်းထွက်သယံဇာတများ(ဓာတ်ငွေ့၊ ရေနံ၊ ကျောက်မျက် စသည်များ)	များ	သင့်	နည်း	မရှိ	လွယ်	ခက်	အသုံး မပြုနိုင်ပါ
ကျောက်၊ သဲ၊ ကျောက်စရစ် စသည်များ	များ	သင့်	နည်း	မရှိ	လွယ်	ခက်	အသုံး မပြုနိုင်ပါ
သဘာဝအပင်မျိုးစိတ်များ(နွားစာ၊ ဆေးဘက်ဝင်အပင်များ)	များ	သင့်	နည်း	မရှိ	လွယ်	ခက်	အသုံး မပြုနိုင်ပါ
သဘာဝ တိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များ	များ	သင့်	နည်း	မရှိ	လွယ်	ခက်	အသုံး မပြုနိုင်ပါ

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ သစ်တောဦးစီးဌာန ၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ သဘာဝရင်းမြစ်များတွင် သဲ ၊ ကျောက်စရစ်များရှိသော်လည်း တစ်ဦးတည်းပိုင် များဖြစ်သည့်အတွက် ဝယ်ယူမှသာလျှင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

(ဃ) ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ

ဇယား(၆) ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ

အကြောင်းအရာ	**သတ်မှတ်စံနှုန်း**			
	အဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စု	**အလယ်အလတ်ရှိသော အိမ်ထောင်စု**	**မပြေလည်သော အိမ်ထောင်စု**	**အလွန်မပြေလည် သော အိမ်ထောင်စု**
မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု	များ	အသင့်အတင့်	နည်း	အလွန်နည်း(သို့) မရှိ
အိမ်အခြေအနေ	အလွန်ကောင်း	အသင့်အတင့်ကောင်း	ညံ့	အလွန်ညံ့
ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဆိုင်သောပိုင်ဆိုင်မှု	များ	အသင့်အတင့်	နည်း	မရှိ
အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်း	စီးပွား(ဝင်ငွေ) အလွန်ကောင်း	စီးပွား(ဝင်ငွေ) အသင့်အတင့်	စီးပွား(ဝင်ငွေ) နည်း	စီးပွား(ဝင်ငွေ) အလွန်နည်း
အိမ်ထောင်စု	၃	၁၃	၁၅	၁၅

ရင်းမြစ် . . . (၁) ကျေးရွာလုံးကျွတ် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ခြင်း

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဥစ္စာဓနအဆင့်အခြေအနေတွင် ကျပန်းအလုပ်သမားများ ပေါများနေပြီး စီးပွားရေး မှာလည်း အောက်ကျနေသဖြင့် အဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စုများ ရှားပါးနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(င) ထိခိုက်လွယ်မှု

(င-၁) ဝမ်းစာဖူလုံမှု

ဇယား(၇) ချေးငှားခြင်းမရှိဘဲ တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံးနှစ်နပ်စားနိုင်သည့်အိမ်ထောင်စုများ (ဥစ္စာဓနအဆင့် '၃' နှင့် '၄' အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းစီ)

အချိန်ကာလ	အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်	ဖြေရှင်းသည့်နည်းဗျူဟာ (ဖြေရှင်းနည်းတစ်ခုအလိုက်အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်များကို ဖော်ပြရန်)	
၃ လအောက် ဝမ်းစာဖူလုံမှု		အခြားအစာပြောင်းလဲစား	
		အစာလျှော့စား	
		အထောက်အပံ့ယူ	
		ချေးယူ	
		လုပ်အားခကြိုယူ	
၃ လနှင့် ၆ လ ကြား ဝမ်းစာဖူလုံမှု	၃	အခြားအစာပြောင်းလဲစား	
		အစာလျှော့စား	၁
		အထောက်အပံ့ယူ	
		ချေးယူ	၂
		လုပ်အားခကြိုယူ	၂
၆ လနှင့်၁၂ လကြား ဝမ်းစာဖူလုံမှု	ဖူလုံ ၃ မဖူလုံ ၈	အခြားအစာပြောင်းလဲစား	
		အစာလျှော့စား	
		အထောက်အပံ့ယူ	၁၁
		ချေးယူ	
		လုပ်အားခကြိုယူ	

ရင်းမြစ် … ဥစ္စာခေနအဆင့် '၃' နှင့် '၄' အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ရာခိုင်နှုန်းစီအား စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဝမ်းစာဖူလုံမှုတွင် အစာလျှော့စားသူများမရှိပါ။ တစ်နေ့ထမင်း (၂) နပ်ပုံမှန် စားပါသည်။ ဝမ်းဝရေးအတွက် အစာပြောင်းလဲစားသုံးမှုများတွေ့ရှိရပါသည်။ ဥပမာ ½, ¾ ဆလပ်ကျိုးများ ပြောင်းလဲစားသုံးပါသည်။ အလုပ်ပုံမှန်မရှိသည့်အတွက် ချေးယူခြင်း၊ လုပ်အားခကြိုယူခြင်းများရှိသည့်အတွက် အကြွေးမရှိသူရှားပါသည်။

(င-၂) ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှု အခြေအနေ

ဇယား(၈) ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ

အကြောင်းအရာ	ကျား	မ	ပေါင်း
မိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမရှိသော သက်ကြီးရွယ်အို ၆၄ နှစ်နှင့်အထက်	-	-	-
မိသားစု/ရပ်ရွာ၏ စောင့်ရှောက်မှုမရှိသော မသန်စွမ်းသည့်ပုဂ္ဂိုလ်	-	-	-
-	အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်		
ဆင်းရဲ၍ မိသားစုဦးရေများသည့် အမျိုးသမီးဦးဆောင် အိမ်ထောင်စု	-	၂၁	-
ဆင်းရဲ၍ မိသားစုဦးရေများသည့် မုဆိုးဖို/တစ်ခုလပ် အိမ်ထောင်စု	-	၃	-
အခြားဒေသသို့ ကြာမြင့်စွာ သွားရောက်နေထိုင်လုပ်ကိုင်နေသည့် ဆင်းရဲသည့်အိမ်ထောင်စု	-	-	-

ရင်းမြစ် . . . ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေတွင် သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ မသန်စွမ်းပုဂ္ဂိုလ်များရှိနေသော်လည်း မိသားစု/ ရပ်ရွာစောင့်ရှောက်မှုမရှိသလောက် ရှားပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မိသားစုနှင့် ရပ်ရွာမှာလည်း စီးပွားရေးအဆင်မပြေသူများ များပြားနေသဖြင့် စောင့်ရှောက်မှုနည်းပါးနေပါသည်။

(င-၃) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

ဇယား(၉) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

စဉ်	ထိခိုက်လွယ်မှု အမျိုးအစား(အခြေအနေ)	ထိခိုက်လွယ်မှု (မှန်ရာတစ်ခုကိုသာရွေးရန်)			
၁	စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှု	မြင့်	**လတ်**	နိမ့်	မရှိ
၂	သဘာဝရင်းမြစ်ရှားပါးမှု(မြေ၊စိုက်ပျိုးရေ)	မြင့်	**လတ်**	နိမ့်	မရှိ
၃	ရေကြီးခြင်း	မြင့်	လတ်	**နိမ့်**	မရှိ
၄	မိုးခေါင်ခြင်း	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၅	အအေးလွန်ကဲခြင်း	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၆	မုန်တိုင်း	မြင့်	လတ်	**နိမ့်**	မရှိ
၇	ငလျင်	မြင့်	လတ်	**နိမ့်**	မရှိ
၈	မီးဘေး	မြင့်	လတ်	**နိမ့်**	မရှိ
၉	ဆားငန်ရေဝင်မြေ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၁၀	မြေပြိုခြင်း၊ မြေဆီလွှာ ပျက်ယွင်းမှု	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၁၁	သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၁၂	ငှက်ဖျား ရောဂါ	မြင့်	လတ်	**နိမ့်**	မရှိ
၁၃	တီဘီ ရောဂါ	မြင့်	လတ်	**နိမ့်**	မရှိ
၁၄	ကိုယ်ခံအားကျဆင်းမှု ရောဂါ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၁၅	ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၁၆	တိရစ္ဆာန်ကူးစက် ရောဂါကျရောက်မှု	မြင့်	**လတ်**	နိမ့်	မရှိ
၁၇	လူကုန်ကူးမှု	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**
၁၈	ဝေးလံခေါင်သီ/လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ခက်ခဲ စသည်များ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	**မရှိ**

ရင်းမြစ် . . . ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ ။ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှုဟုဆိုရာ၌ ကျေးရွာတွင် စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းစသည့်အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိပါက ယင်းဖြစ်စဉ်များအတွက် ကျေးရွာသူရွာသားများ ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသလား။ ထိခိုက်မှုရှိပါက ကျေးရွာ၏ မည်သို့သော အိမ်ထောင်စုများနှင့် အိမ်ထောင်စုမည်မျှ ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံစားကြရပါသလဲ။ (ဥပမာ။ ။

အိမ်ထောင်စု ၁၀၀ တွင် ၂၅ အိမ်ထောင်စု အောက် - နိမ့်

အိမ်ထောင်စု ၁၀၀ တွင် ၂၅ မှ ၅၀ အိမ်ထောင်စု - လတ်

အိမ်ထောင်စု ၁၀၀ တွင် ၅၀ အိမ်ထောင်စုအထက် - မြင့်)

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှုအခြေအနေတွင် ရေကြီးခြင်း၊ မုန်တိုင်းတိုက်ခြင်း၊ မြေဆီလွှာပျက်စီးခြင်း၊ သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းများ မြင့်မားနေပါသည်။ ရေကြီးခြင်းမှာလည်း မြစ်ရေ

(သို့) မိုးရေကြောင့်မှာ နှစ်စဉ်ကြုံတွေ့နေရသဖြင့် သီးပင်၊ စားပင်များလည်း ထပ်ခါထပ်ခါပြန်လည် စိုက်ပျိုးနေရသဖြင့် ငွေကြေးအကုန်အကျများပြားနေပါသည်။

(င-၄) ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ

ဇယား (၁၀) ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ

စဉ်	ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်သူများ	ထိခိုက်လွယ်မှု (မှန်ရာတစ်ခုကိုသာရွေးရန်)			
၁	လူငယ်	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၂	အမျိုးသမီးဦးဆောင်သည့်ဆင်းရဲသည့်အိမ်ထောင်စု	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၃	မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲသားတောင်သူ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၄	သဘာဝဘေးဒဏ်ဆိုးရွားစွာကျရောက်နိုင်သော အိမ်ထောင်စု/ကူးစက်ရောဂါထူပြောသောဒေသတွင် နေထိုင်သူ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၅	မြစ်ကမ်းဘေး နေထိုင်သူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၆	မတော်တဆမှုဖြစ်နိုင်ခြေများသောနေရာ(Prone to Accident) တွင် နေထိုင်သူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၇	ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာပြောင်းခံရသူများ (I D P)	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၈	မြေနိမ့်ပိုင်းနေထိုင်သူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၉	ငါးကန်ပိုင်ရှင်များ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၀	လက်လုပ်လက်စားများ၊ ကျပန်းများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၁	လူနည်းစုလူမျိုးများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၂	ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခ ဧရိယာတွင် နေထိုင်သူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၃	နယ်စပ်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၄	ရွှေတွင်းလုပ်သားများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၅	ဆေးစွဲသူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၆	ကူးစက်ရောဂါရနိုင်ခြေရှိသောသူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၇	လှည့်လည်သွားလာ၍ ဈေးရောင်းသူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၈	နေရပ်ပြန် အခြေချသူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၁၉	ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ
၂၀	ကားမောင်းပြီး အသက်မွေးသူများ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မရှိ

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ ။ ကျေးရွာရှိ လူငယ်များ ၊ အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စုများ စသည်တို့သည် မည်သို့သော အခြေအနေများတွင် လွယ်လွယ်ကူကူ ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသလား။ ထိခိုက်မှုရှိပါက မည်မျှအထိ ထိခိုက်ကြပါသနည်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်နေသဖြင့် လူငယ်မျိုးဆက်သစ်များအတွက် စိုးရိမ်စရာအခြေအနေဖြစ်နေပါသည်။ မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲသားတောင်သူ

များမှာလည်း နာလန်မထူနိုင်ဘဲ ရှိနေပါသည်။ လက်လုပ်လက်စား၊ ကျပန်းများမှာ စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်နေပါသည်။

(၂) ကျေးရွာ၏ လက်ရှိဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ အခြေအနေ

(က-၁) ကျေးရွာအတွင်းရှိ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ

ဇယား (၁၁) ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ

စဉ်	အဖွဲ့အစည်း	အမျိုးအစား (မှန်ရာတစ်ခုသာရွေးရန်)			အဖွဲ့ဝင်ဦးရေ			လုပ်ငန်းတာဝန် (အနည်းဆုံးတစ်ခုခုနှင့်အထက်ရွေးနိုင်သည်)		စွမ်းဆောင်နိုင်မှု (မှန်ရာတစ်ခုရွေးရန်)
					ကျား	မ	ပေါင်း			
၁	Dream ကရုဏာ အဖွဲ့	၁	၂	၃	၁	၁၅	၁၆	ပညာရေး	ငွေကြေး	
								ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး	ကောင်း
								စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး		သင့်
								သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး		ညံ့
								လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး		
၂	မော်ကွန်းသစ် လူငယ် အဖွဲ့		၂					ပညာရေး	ငွေကြေး	
								ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး	ကောင်း
								စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး		သင့်
								သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး		ညံ့
								လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး		
၃	မိခင်နှင့် ကလေး စောင့်ရှောက်ရေး အသင်း		၂					ပညာရေး	ငွေကြေး	
								ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး	ကောင်း
								စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး		သင့်
								သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး		ညံ့
								လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး		
၄	အမျိုးသမီး ရေးရာ		၂					ပညာရေး	ငွေကြေး	
								ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး	ကောင်း
								စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး		သင့်
								သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး		ညံ့
								လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး		

ရင်းမြစ် . . . ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု။

အုပ်စုအမျိုးအစား

(၁) စီးပွားရေးအခြေခံအုပ်စု - လယ်သမားအဖွဲ့၊ ငွေစုငွေချေးအဖွဲ့စသည်။

(၂) လူမှုရေးအဖွဲ့ - ဥပမာ- အမျိုးသမီးအဖွဲ့၊ လူငယ်အဖွဲ့၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့။

(၃) ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင်း လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖွဲ့စည်းမှု အားနည်းနေပါသည်။

(က-၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ

ဇယား(၁၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ

စဉ်	အဖွဲ့ အစည်း	အမျိုးအစား (မှန်ရာတစ်ခုသာ ရွေးရန်)							လုပ်ငန်းတာဝန် (အနည်းဆုံးတစ်ခုခုနှင့် အထက်ရွေးနိုင်သည်)	
၁	Dream ကရုဏာ အဖွဲ့	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	ပညာရေး	ငွေကြေး
									ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး
									စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး	
									သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး	
									လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး	
၂	Save the Children	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	ပညာရေး	ငွေကြေး
									ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး
									စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး	
									သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး	
									လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး	
၃		၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	ပညာရေး	ငွေကြေး
									ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး
									စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး	
									သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး	
									လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး	
၄		၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	ပညာရေး	ငွေကြေး
									ကျန်းမာရေး	ဘာသာရေး
									စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး	
									သာရေး/နာရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး	
									လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေး	

ရင်းမြစ် . . . ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။

(၁) ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်း(ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ) (ဥပမာ-ဓမ္မစကူးလ်ဖောင်ဒေးရှင်း၊ Christian Aid Missions စသည်)

(၂) အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ) (ဥပမာ- Care International, Save the Children, Gret, Pact Myanmar စသည်)

(၃) အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း

(၄) နိုင်ငံအများ၏ ရန်ပုံငွေဖြင့် ဆောင်ရွက်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ-ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)

(၅) နိုင်ငံတစ်ခု၏ ရန်ပုံငွေဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ - GIZ, UKAid, US Aid, စသည်)

(၆) ပရဟိတအဖွဲ့ (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၇) ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ

နိုင်ငံတော်မှ ဒေသအကျိုး၊ ပြည်သူ့အကျိုးကို ထိရောက်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်စေရန်အလို့ငှာ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေလမ်းညွှန်ချက်များဖြင့်ပြဋ္ဌာန်းကာ ဖွဲ့စည်းပေးထားနေသောအဖွဲ့အစည်း၊ အသင်းအဖွဲ့များ (ဥပမာ - သမဝါယမဦးစီးဌာန၏ သမဝါယမအသင်း၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ မြစိမ်းရောင် စသည်) တို့ကို ဤဇယားတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းမပြုပါရန်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် ပြင်ပငွေကြေးအဖွဲ့အစည်းများရှိနေသော်လည်း ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသားများမှာ နာလန်မထူနိုင်ဘဲ နစ်မြဲနစ်နေပါသည်။ အချို့ရွာသားများမှာ ထုတ်ယူပြီးငွေကို မရင်းနှီး၊ မစားသောက်တတ်သည့်အတွက် ငွေမှာ ကုန်မှန်းမသိကုန်သွားခြင်းများရှိနေပါသည်။ ပြန်ဆပ်သည့်အခါတွင် အတိုးကြီးများထံမှချေးယူပြီး ပြန်ဆပ်သည့်အတွက် အကြွေးမှာ များသထက်များလာပါသည်။

(ခ) စီးပွားရေးနှင့် အသက်မွေးမှု အခြေအနေ

(ခ-၁) သီးနှံထုတ်လုပ်ရေး

(၁) စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု

ဇယား(၁၃) ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု ၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု

စဉ်	မြေပိုင်ဆိုင်မှုအရွယ်အစား	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်	ဖွံ့ဖြိုးရေးအမြင် သတ်မှတ်ချက်
၁	မြေယာမဲ့	၃၆	မြေမဲ့ယာမဲ့
၂	၂.၅ဧက အောက်	-	ဆင်းရဲသားတောင်သူ
၃	၂.၅ ဧက မှ ၅ ဧက ကြား	၆	တောင်သူငယ်
၄	၅ ဧက မှ ၁၂.၅ ဧက ကြား	၇	တောင်သူလတ်
၅	၁၂.၅ ဧက အထက်	၁	တောင်သူကြီး
ကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စု စုစုပေါင်း		၅၈	

ရင်းမြစ် . . . (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်းကောက်ယူမှု ၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျွန်တော်တို့ရွာတွင် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု သိပ်မရှိပါ။ (၂) ဧက၊ (၃) ဧကမှာ အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဧကများသည့်သူများမှာ တစ်ယောက်တစ်လေသာ ရှိပါသည်။ မြေယာမဲ့များမှာ အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။

(၂) အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ရေအရင်းအမြစ်များမှ ရေသွင်းနိုင်သည့် ဧရိယာ

ဇယား (၁၄) ကျေးရွာ၏ ရေအရင်းအမြစ်နှင့် ရေသွင်းဧရိယာ

စဉ်	အရင်းအမြစ်	ရေသောက် (ဧက)	ရေရရှိနိုင်မှု			
			တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် (မှန်ရာတစ်ခု ကိုသာရွေးရန်)	လုံလောက်မှု(ရှိ/မရှိ) (မှန်ရာတစ်ခုကို သာရွေးရန်)		
၁	ဆည်		တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
၂	ရေလွှဲဆည်		တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
၃	မြစ်ရေတင် စီမံကိန်း		တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
၄	ရေသွင်းမြောင်း	၂၄၉.၂၅	တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
၅	အဝီစိတွင်း		တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
၆	လက်ငင်ရေတွင်း		တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
၇	စိမ့်စမ်းရေ		တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
၈	ချောင်းရေ		တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရာသီအလိုက် မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု၊ (၂) ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျွန်တော်တို့ရွာသည် မိုးရာသီတွင် မိုးရေကိုသာ အဓိကထားစိုက်ပျိုးကြပြီး ကျန်ရာသီများတွင် ချောင်းရေ ၊ မြောင်းရေများကို အများဆုံးအသုံးပြုပါသည်။ သို့သော်လည်း ချောင်းကော၊ မြောင်းကောများ ရှိနေပါသည်။

(၃) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

ဇယား (၁၅) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

သီးနှံ	စုစုပေါင်း စိုက် ဧက	တစ်ဧက အထွက်နှုန်း				သီးနှံစိုက်ပျိုး သည့်ကာလ		သွင်းအားစု လိုအပ်ချက် (မှန်ရာတစ်ခုကိုသာရွေးရန်)			အမြတ်ရရှိနိုင်မှု (မှန်ရာတစ်ခုကိုသာရွေးရန်)		
		ယူနစ်	အနည်း ဆုံး	အများ ဆုံး	ပျမ်း မျှ	မှ	ထိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မြင့်	လတ်	နိမ့်
မိုးစပါး	၁၀၀	တင်း	၅၀	၆၀	၅၅	၄ လ	၅လ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မြင့်	လတ်	နိမ့်
နွေစပါး	၅၀	တင်း	၈၀	၁၀၀	၉၀	၃.၅ လ	၅ လ	မြင့်	လတ်	နိမ့်	မြင့်	လတ်	နိမ့်

ရင်းမြစ် . . . ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ အခြားသီးနှံများလည်း အနည်းအကျဉ်းစိုက်ကြပါသည်။ (ဥပမာ- ခရမ်း၊ ပြောင်း ၊ ငရုတ် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။)

(၄) လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများ

ဇယား (၁၆) ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု

စက်အမျိုးအစား	တစ်ဦး ချင်းပိုင်	ရွာပိုင်	အဖွဲ့ပိုင်	ငှားရမ်း လုပ်ကိုင်နေသော တောင်သူအရေအတွက်
ထွန်စက်				
လက်တွန်းထွန်စက်	၅			၈
အစေ့ချကိရိယာ				
ရိတ်သိမ်းခြွေလှေ့စက်				
ရိတ်သိမ်းစက်				
ခြွေလှေ့စက်				
ရေစုပ်စက်	၉	၁		၈
ခြေနင်းရေတင်စက်				
မြက်ရိတ်စက်				

ရင်းမြစ်... (၁)အိမ်ထောင်စုစာရင်းကောက်ယူမှု၊(၂) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လယ်ဧကနည်းပါးသောသူများပြားသဖြင့် ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်သူများ ပိုမိုများပြားပါသည်။ ကျေးရွာတွင်းမှ (သို့မဟုတ်) နီးစပ်ရာ ကျေးရွာများမှ ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

(၅) သီးနှံအထွက်နှုန်း တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ဇယား(၁၇) သီးနှံအထွက်နှုန်း တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

အခွင့်အလမ်း	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် (မှန်ရာတစ်ခုကိုသာ ရွေးရန်။ ဇယား ၁၇ နှင့် ၁၈ ကို ချိတ်ဆက်စစ်ဆေးပြီးမှ ဖြေဆိုရန်။ ဖြေဆိုရန် မလိုအပ်ဟု ယူဆသောအချက်များရှိပါက 'မဖြေဆိုပါ' ဟူသော အကွက်ကိုရွေးရန်။)			
သဘာဝရေမြေရာသီဥတုအနေအထား	အလွန်ကောင်း	ကောင်း	သင့်တင့်မျှတ	မဖြေဆိုပါ
လယ်ယာမြေအသုံးချနိုင်မှု	အလွန်ကောင်း	ကောင်း	သင့်တင့်မျှတ	မဖြေဆိုပါ
စိုက်ပျိုးရေ အရင်းအမြစ်	ပေါများ		သင့်တင့်မျှတ	မဖြေဆိုပါ
ချေးငွေနှင့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု	အလွယ်တကူရသည်/	ရရှိ		မဖြေဆိုပါ
သီးနှံမျိုးစေ့ ရရှိနိုင်မှု	မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ကိုလွယ်ကူစွာ ဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်။			
	သီးနှံမျိုးစေ့များ ဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်။			မဖြေဆိုပါ
သဘာဝမြေဆွေး/ အော်ဂဲနစ်မြေဩဇာ နှင့် အခြားအော်ဂဲနစ်သွင်းအားစုများ	လွယ်ကူစွာ ဝယ်ယူ/ရနိုင်သည်။	ဝယ်ယူရနိုင်သည်။		မဖြေဆိုပါ
ဓာတုပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် အခြားဓာတုဗေဒ သွင်းအားစုများ	လွယ်ကူစွာ ဝယ်ယူ/ရနိုင်သည်။	ဝယ်ယူရနိုင်သည်။		မဖြေဆိုပါ
လုပ်သားရရှိနိုင်မှု	လွယ်ကူစွာ ဝယ်ယူ/ရနိုင်သည်။	ဝယ်ယူရနိုင်သည်။		မဖြေဆိုပါ
နည်းပညာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ	လွယ်ကူစွာ ဝယ်ယူ/ရနိုင်သည်။	ဝယ်ယူရနိုင်သည်။		မဖြေဆိုပါ
သီးနှံဈေးကွက်နှင့် ကုန်သွယ်မှု	သီးနှံများကိုလွယ်ကူစွာနှင့် ဈေးနှုန်းမှန်ကန်စွာဖြင့် ရောင်းချနိုင်သည်။			
	သီးနှံများကို ရောင်းချနိုင်သည်။			မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ် ...(၁) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးဆွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အစိုးရဦးစီးဌာနများ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာအတွင်းရှိ လုပ်သားများမှာ မြို့ပေါ်သို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြသဖြင့် လုပ်သားများရရှိနိုင်သော်လည်း နည်းပါးနေပါသည်။ သီးနှံဈေးကွက်မှာလည်း သီးနှံပေါ်ချိန်တွင် ဈေးနှိမ်ဝယ်ယူခြင်း၊ လယ်သမားများမှာလည်း မရောင်းရလျှင် အတိုးပေါ်အတိုးဆင့် အကြွေးသံသရာလည်နေသဖြင့် ရသည့်ဈေးဖြင့် ရောင်းချနေရပါသည်။

(၆) သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား(၁၈) သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

ပြဿနာနှင့်အခက်အခဲများ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် (အနည်းဆုံးတစ်ခုနှင့်အထက်ရွေးနိုင်သည်။ ဇယား ၁၇ နှင့် ၁၈ ကို ချိတ်ဆက်စစ်ဆေးပြီးမှ ဖြေဆိုရန်။ ဖြေဆိုရန်မလိုအပ်ဟု ယူဆသော အချက်များရှိပါ က 'မဖြေဆိုပါ 'ဟူသော အကွက်ကိုရွေးပါ။		
သဘာဝရေမြေရာသီဥတုအနေအထား	မြေဆီသြဇာမကောင်း။	ရာသီဥတုမမှန်	မဖြေဆိုပါ
လယ်ယာမြေအသုံးချနိုင်မှု	လယ်ယာမြေတိုးချဲ့နိုင်မှုမရှိပါ		
	လယ်ယာမြေဆုံးရှုံးမှုများသည်		
	လယ်ယာမြေဆုံးရှုံးမှုအသင့်အတင့်ရှိသည်		
	ပလပ်မြေများရှိသည်		
	ပလပ်မြေအသင့်အတင့်ရှိသည်		မဖြေဆိုပါ
စိုက်ပျိုးရေးအရင်းအမြစ်	အလွယ်တကူမရနိုင်	လုံးဝမရ	မဖြေဆိုပါ
ချေးငွေနှင့်ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု	အလွယ်တကူမရနိုင်	လုံးဝမရ	မဖြေဆိုပါ
သီးနှံမျိုးစေ့ရရှိနိုင်မှု	အလွယ်တကူမရနိုင်	လုံးဝမရ	မဖြေဆိုပါ
သဘာဝမြေဆွေး/အော်ဂဲနစ်မြေသြဇာ နှင့်အခြားအော်ဂဲနစ်သွင်းအားစုများ	အလွယ်တကူမရနိုင်	လုံးဝမရ	မဖြေဆိုပါ
ဓာတုပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေသြဇာနှင့် အခြားဓာတုဗေဒ သွင်းအားစုများ	အလွယ်တကူမရနိုင်	လုံးဝမရ	မဖြေဆိုပါ
လုပ်သားရရှိနိုင်မှု	အလွယ်တကူမရနိုင်	လုံးဝမရ	မဖြေဆိုပါ
နည်းပညာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ	အလွယ်တကူမရနိုင်	လုံးဝမရ	မဖြေဆိုပါ
သီးနှံဈေးကွက်နှင့် ကုန်သွယ်မှု	သီးနှံများကို လွယ်ကူစွာနှင့် ဈေးနှုန်းမှန်ကန်စွာဖြင့် မရောင်းချနိုင်ပါ ။		
	မရောင်းချနိုင်ပါ ။		မဖြေဆိုပါ
	သီးနှံများရောင်းချရန် ဈေးကွက်မရှိပါ ။		
ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါကျရောက်မှု	ဆိုးရွားစွာကျ	အတင့်အသင့်ကျ	
	အနည်းငယ်ကျ	မဖြေဆိုပါ	

ရင်းမြစ် (၁) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု၊ (၂)သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အစိုးရဦးစီးဌာနများ

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ရာသီတုဖောက်ပြန်မှုကြောင့် သီးနှံများအထွက်နည်းခြင်း၊ သီးနှံမျိုးစေ့များမှာလည်း ရေကြီးနစ်မြုပ်သည့်အခါ ချထားပေးသောမျိုးစေ့များသည် လုံးဝမကောင်းသည်ကို ကြုံတွေ့ရသည်။

(ခ-၂) မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း

(၁) မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ

ဇယား(၁၉) မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ

မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း	မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသော အိမ်ထောင်စု	ကောင်ရေ
မွေးမြူရေး		
နွား	၂	၁၀
နို့စားနွား		
ကျွဲ		
မြင်း		
မြည်း		
လား		
ဆိတ်	၁	၅၇
သိုး		
ဝက်	၂၁	၄၅
ကြက်	၂၉	၁၂၃
ဘဲ	၈	၆၆
နွားနောက်		
ငါးလုပ်ငန်း		
ငါးကန်		
ပုစွန်ကန်		
ဂဏန်းမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း		
ရေချိုငါးဖမ်းလုပ်ငန်း		
ကမ်းလွန်ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း		

ရင်းမြစ်…(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်းကောက်ယူမှု ၊ (၂)ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင် စီးပွားဖြစ်မွေးမြူခြင်းမဟုတ်ဘဲ တပိုင်တနိုင်မွေးမြူခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ ငါးမွေးမြူရေးမှာလည်း ငါးကန်များဖြင့် သီးသန့်မွေးမြူခြင်းမဟုတ်ဘဲ ရေကျန်ငါးများသာ မွေးမြူစားသုံးပါသည်။

(၂) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ဇယား (၂၀) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

အခွင့်အလမ်း	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် (အနည်းဆုံးတစ်ခုနှင့်အထက်ရွေးနိုင်သည်။ ဇယား ၂၀ နှင့် ၂၁ ကိုချိတ်ဆက်စစ်ဆေးပြီးမှ ဖြေဆိုရန်။ ဖြေဆိုရန်မလိုအပ်ဟု ယူဆသော အချက်များရှိပါက ' မဖြေဆိုပါ'ဟူသောအကွက်ကိုရွေးပါ။			
မွေးမြူရေး				
စားကျက်မြေ	ပေါများ	အသင့်အတင့်	မဖြေဆိုပါ	
ရေရရှိမှု	အလုံအလောက်ရနိုင်	အသင့်အတင့်ရနိုင်	မဖြေဆိုပါ	
မျိုးတိရစ္ဆာန်လက်လှမ်းမီမှု	မျိုးကောင်းတိရစ္ဆာန်များ လွယ်ကူစွာဝယ်ယူရနိုင်။			
	မျိုးကောင်းတိရစ္ဆာန်များ အသင့်အတင့်ဝယ်ယူရနိုင်။		မဖြေဆိုပါ	
ဈေးငွေ	ဈေးငွေလွယ်ကူစွာရနိုင်			
	ဈေးငွေအသင့်အတင့်ရနိုင်		မဖြေဆိုပါ	
သွင်းအားစု(မွေးမြူရေးအစာဆေးစသည်များ)ဈေးကွက်	လွယ်ကူစွာဝယ်ယူနိုင်သည်	ဝယ်ယူနိုင်သည်	မဖြေဆိုပါ	
ဝန်ဆောင်မှုနှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးမှု	နည်းပညာနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ အလွယ်တကူရနိုင်သည်။			
	နည်းပညာနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ရနိုင်သည်။		မဖြေဆိုပါ	
ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု	ထုတ်ကုန်များကို လွယ်ကူစွာနှင့် ဈေးနှုန်းမှန်ကန်စွာဖြင့် ရောင်းချနိုင်သည်။			
	ထုတ်ကုန်များရောင်းချနိုင်သည်။		မဖြေဆိုပါ	
အိမ်ခြံဝင်းအတွင်း မြေနေရာလုံလောက်မှု	အလုံအလောက်ရှိသည်	အသင့်အတင့်	မဖြေဆိုပါ	
ငါးလုပ်ငန်း				
ငါး/ပုစွန်မွေးမြူရန် ရေ/မြေအနေအထား	အလွန်ကောင်း	ကောင်း	သင့်တင့်မျှတ	မဖြေဆိုပါ
ငါး/ပုစွန် သားပေါက်လက်လှမ်းမီမှု	လိုသလောက်လွယ်ကူစွာရရှိနိုင်သည်	ဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်		မဖြေဆိုပါ
ဈေးငွေ	လိုသလောက်လွယ်ကူစွာ ချေးယူရရှိနိုင်သည်	ချေးငွေရရှိနိုင်သည်		မဖြေဆိုပါ
သွင်းအားစု လက်လှမ်းမီမှု	လွယ်ကူစွာဝယ်ယူနိုင်သည်	ဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်		မဖြေဆိုပါ
နည်းပညာအကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ	နည်းပညာနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ အလွယ်တကူရနိုင်သည်။			မဖြေဆိုပါ
	နည်းပညာနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ရနိုင်သည်။			
ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု	လွယ်ကူစွာရောင်းချနိုင်သည်	ရောင်းချနိုင်သည်		မဖြေဆိုပါ
ငါးဖမ်းခွင့်ရရှိနိုင်မှု	လွယ်ကူသည်	အသင့်အတင့်လွယ်ကူသည်		မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ်…ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မွေးမြူရေးနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မွေးမြူရေးသာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ကြပါသည်။

(၃) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်စေရန်အတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ဇယား (၂၁) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်စေရန်အတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် (အနည်းဆုံးတစ်ခုနှင့်အထက်ရွေးနိုင်သည်။ ဇယား ၂၀ နှင့် ၂၁ ကိုချိတ်ဆက်စစ်ဆေးပြီးမှ ဖြေဆိုရန်။ ဖြေဆိုရန်မလိုအပ်ဟု ယူဆသော အချက်များရှိပါက ' မဖြေဆိုပါ'ဟူသောအကွက်ကိုရွေးပါ။		
မွေးမြူရေး			
စားကျက်မြေ	စားကျက်မြေရှားပါးသည်	လုံးဝမရှိပါ	မဖြေဆိုပါ
ရေရရှိမှု	ရေရှားပါးသည်	ရေ လုံးဝမရှိပါ	မဖြေဆိုပါ
မျိုးတိရစ္ဆာန် လက်လှမ်းမီမှု	မျိုးကောင်းတိရစ္ဆာန်များ လွယ်ကူစွာ ဝယ်ယူမရနိုင်ပါ		
	လုံးဝဝယ်ယူမရနိုင်ပါ		မဖြေဆိုပါ
ဈေးငွေ	ဈေးငွေလွယ်ကူစွာ မရနိုင်ပါ	ဈေးငွေလုံးဝမရနိုင်ပါ	မဖြေဆိုပါ
သွင်းအားစု (မွေးမြူရေး အစာ၊ဆေးစသည်များ)ဈေးကွက်	လွယ်ကူစွာ ဝယ်ယူမရနိုင်ပါ	လုံးဝဝယ်ယူမရနိုင်ပါ	မဖြေဆိုပါ
ဝန်ဆောင်မှုနှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးမှု	နည်းပညာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ အလွယ်တကူမရနိုင်ပါ။		
	နည်းပညာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ မရနိုင်ပါ။		မဖြေဆိုပါ
ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု	ထုတ်ကုန်များကို လွယ်ကူစွာနှင့် ဈေးနှုန်းမှန်ကန်စွာဖြင့် မရောင်းချနိုင်ပါ။		
	ထုတ်ကုန်များ မရောင်းချနိုင်ပါ။		မဖြေဆိုပါ
အိမ်ခြံဝင်းအတွင်း မြေနေရာ လုံလောက်မှု	အလုံအလောက်မရှိပါ။	လုံးဝမရှိပါ။	မဖြေဆိုပါ
ငါးလုပ်ငန်း			
ငါး/ပုစွန်မွေးမြူရန် ရေ/မြေအနေအထား	ရေမြေအနေအထားမကောင်းပါ		မဖြေဆိုပါ
ငါး/ပုစွန် သားပေါက် လက်လှမ်းမီမှု	လိုသလောက် လုံလောက်စွာ ဝယ်ယူမရနိုင်ပါ	လုံးဝဝယ်ယူမရပါ	မဖြေဆိုပါ
ဈေးငွေ	လိုသလောက်လွယ်ကူစွာ ချေးယူမရရှိနိုင်ပါ	လုံးဝချေးယူမရပါ	မဖြေဆိုပါ
သွင်းအားစု လက်လှမ်းမီမှု	လွယ်ကူစွာဝယ်ယူမရနိုင်ပါ	လုံးဝဝယ်ယူမရပါ	မဖြေဆိုပါ
နည်းပညာအကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ	နည်းပညာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ အလွယ်တကူ မရနိုင်ပါ		
	နည်းပညာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများမရပါ		မဖြေဆိုပါ
ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု	လွယ်ကူစွာ မရောင်းချနိုင်ပါ	လုံးဝ မရောင်းချနိုင်ပါ	မဖြေဆိုပါ
ငါးဖမ်းခွင့်ရရှိနိုင်မှု	မလွယ်ကူပါ		မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ်…(၁) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု ၊ (၂) မြို့နယ် မွေး/ ကုဦးစီးဌာန၊ မြို့နယ် ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ တပိုင်တနိုင်မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုမှာလည်း ငါးရစ်များကို ဖမ်းယူသဖြင့် ငါးရှားပါးလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ခ-ခ) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ

(၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ဇယား(၂၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် (အနည်းဆုံးတစ်ခုနှင့်အထက် ရွေးနိုင်သည်။ ဇယား၂၂ နှင့် ၂၃ ကို ချိတ်ဆက်စစ်ဆေးပြီးမှ ဖြေဆိုရန်။ ဖြေဆိုရန်မလိုအပ်ဟု ယူဆသော အချက်များရှိပါက 'မဖြေဆိုပါ'ဟူသောအကွက်ကိုရွေးပါ။		
လုပ်သားအင်အားရရှိနိုင်မှု	များ	အသင့်အတင့်	မဖြေဆိုပါ
လယ်ယာသားငါးထွက်ကုန်မဟုတ်သော အခြားဒေသထွက်ကုန်များကို ရောင်းချရန် ဈေးကွက်ရှိခြင်း	ဈေးကွက်ကောင်းရှိသည်	ဈေးကွက်အသင့်အတင့်	မဖြေဆိုပါ
ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ အသိအမြင်ရှိခြင်း	ဈေးကွက်အခြေအနေ ကောင်းစွာနားလည်သိရှိသည်	အသင့်အတင့် နားလည်သည်	မဖြေဆိုပါ
လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအခြေအနေ	ကောင်း	သင့်	မဖြေဆိုပါ
ကုန်ကြမ်းရရှိနိုင်ခြင်း	ပေါများ	သင့်	မဖြေဆိုပါ
လျှပ်စစ်မီးရရှိနိုင်ခြင်း	ကောင်း	သင့်	မဖြေဆိုပါ
ချေးငွေရရှိနိုင်ခြင်း	လိုသလောက်လွယ်ကူစွာ ချေးယူရရှိနိုင်သည်		
	ချေးယူရရှိနိုင်သည်		မဖြေဆိုပါ
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနည်းပညာဆိုင်ရာနှင့်အသေးစား/အလတ်စား စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုရရှိခြင်း	နည်းပညာနှင့်အသေးစား/အလတ်စား စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုအလွယ်တကူရနိုင်သည်။		
	ဝန်ဆောင်မှုများရနိုင်သည်		မဖြေဆိုပါ
အလုပ်နှင့်လိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော(သို့မဟုတ်)အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနိုင်သောပညာတစ်ခုခုကို တတ်မြောက်ခြင်း	ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက် သည်	အသင့်အတင့်	မဖြေဆိုပါ
အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း	များ	အသင့်အတင့်	မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သောဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူအုပ်စု ၊ လူငယ်အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအဖြစ် လက်သမား ၊ ပန်းရံအလုပ်များနှင့် ဈေးဆိုင်များလည်း ရှိပါသည်။

(၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား(၂၃) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ	ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် (အနည်းဆုံးတစ်ခုနှင့်အထက် ရွေးနိုင်သည်။ ဇယား ၂၂ နှင့် ၂၃ ကို ချိတ်ဆက်စစ်ဆေးပြီးမှ ဖြေဆိုရန်။ ဖြေဆိုရန်မလိုအပ်ဟု ယူဆသော အချက်များရှိပါက 'မဖြေဆိုပါ'ဟူသော အကွက်ကိုရွေးပါ။		
လုပ်သားအင်အားရရှိနိုင်မှု	ရှားပါး	လုံးဝ မရှိပါ	မဖြေဆိုပါ
လယ်ယာသား ငါးထွက်ကုန်မဟုတ်သောအခြား ဒေသထွက်ကုန်များကို ရောင်းချရန် ဈေးကွက်ရှိခြင်း	ဈေးကွက်မကောင်း	ဈေးကွက် မရှိ	မဖြေဆိုပါ
ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ အသိအမြင်ရှိခြင်း	ဈေးကွက်အခြေအနေကောင်းစွာ နားမလည်	လုံးဝနားမလည်	မဖြေဆိုပါ
လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအခြေအနေ	ညံ့	အလွန်ညံ့	မဖြေဆိုပါ
ကုန်ကြမ်းရရှိနိုင်ခြင်း	ကုန်ကြမ်းရရှိမှုနည်းသည်	ကုန်ကြမ်းမရှိပါ	မဖြေဆိုပါ
လျှပ်စစ်မီး ရရှိနိုင်ခြင်း	လုံးဝမမှန်ပါ	လုံးဝမရပါ	မဖြေဆိုပါ
ချေးငွေရရှိနိုင်ခြင်း	လိုသလောက်လွယ်ကူစွာ ချေးငွေ မရရှိပါ		
	ချေးငွေ မရရှိပါ		မဖြေဆိုပါ
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနည်းပညာဆိုင်ရာနှင့် အသေးစား/အလတ်စား စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု ရရှိခြင်း	နည်းပညာနှင့် အသေးစား/အလတ်စား စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု အလွယ်တကူ မရပါ		မဖြေဆိုပါ
	နည်းပညာနှင့် အသေးစား/အလတ်စား စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှု လုံးဝ မရပါ		မဖြေဆိုပါ
အလုပ်နှင့်လိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော (သို့မဟုတ်) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနိုင်သော ပညာတစ်ခုခုကို တတ်မြောက်ခြင်း	ကျွမ်းကျင်စွာတတ်မြောက်ခြင်း မရှိပါ	လုံးဝမတတ်ပါ	မဖြေဆိုပါ
အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း	အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းနည်း	အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း မရှိ	မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သောဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူအုပ်စု ၊ လူငယ်အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ နည်းပါးပါသည်။ ကန်ကြီးထောင့်မြို့နယ်အထည်ချုပ်စက်ရုံ၊ ပုသိမ်အထည်ချုပ်စက်ရုံများသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်နိုင်သော်လည်း အနည်းငယ်အလုပ်မ်းဝေးနေပါသည်။ ထို့ပြင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အတတ်ပညာများလည်း ကျွမ်းကျင်စွာတတ်မြောက်မှု အားနည်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ

(ဂ-၁) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ

ဇယား(၂၄) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ

စဉ်	ပုံစံ	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်	ပြည်တွင်း			ပြည်ပ			လူဦးရေ		
			ကျား	မ	ပေါင်း	ကျား	မ	ပေါင်း	ကျား	မ	ပေါင်း
၁	'ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်သူ' တစ်ဦးအနည်းဆုံးရှိသော အိမ်ထောင်စုနှင့် လူဦးရေ										
	ကျေးရွာပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းမှုကာလ										
၂	၃ လ အထိ	-									
	၆ လ အထိ	-									
	၁၂ လ အထိ	၆	၆	၆	၁၂						
	၁၂ လ အထက်	၁၀	၇	၁၇		၁		၁			

ရင်းမြစ် … (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်းကောက်ယူမှု ၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူအုပ်စု၊ လူငယ်အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ ။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း၏ တရားဝင်မှု မဝင်မှု ၊ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသူ၏ သဘောဆန္ဒပါမှုမပါမှု စသည်ဖြင့်မခွဲခြားဘဲ၊ ကြာမြင့်ချိန်အနည်းအများ မကန့်သတ်ဘဲ၊ မည်သည့်အကြောင်းအရင်းကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရသည်ဖြစ်စေကာမူ မူလဌာနဒေသတစ်ခုမှ နိုင်ငံခြားသို့ဖြစ်စေ၊ ပြည်တွင်းတစ်နယ် တစ်ကြေးသို့ဖြစ်စေ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်သူတိုင်းကို **'ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်သူ'** ဟု သတ်မှတ်သည်။ နိုင်ငံတော်တာဝန်၊ အဖွဲ့အစည်းတာဝန်ဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေရသူများသည်လည်း ဤဇယားတွင် အကျုံးဝင်ပါသည်။ သားသမီးနှင့် ဆွေမျိုးများထံတွင် ခိုလှုံရန်၊ မှီခိုရန် သွားရောက်အခြေချနေသော၊ ကျန်းမာရေးအရ အမြဲတမ်းရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဤဇယားတွင်အကျုံးဝင်ပါသည်။ ခေတ္တပညာသွားရောက်သင်ကြားနေသူများ၊ ခေတ္တကျန်းမာရေးကုသမှုခံယူနေသူများသည် ဤဇယားတွင် အကျုံးမဝင်ပါ။ ယခင်က ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်ခဲ့စေကာမူ ယခုလက်ရှိကာလတွင် မူလဌာနေတွင် ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်လျှက်ရှိသူများသည် ဤဇယားတွင်အကျုံးမဝင်ပါ။ ယခုလတ်တလောတွင် ခရီးယာယီသွားနေသူများသည်လည်း ဤဇယားတွင် အကျုံးမဝင်ပါ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများတွင် အိမ်ကို ပြန်လာလည်ပြီးမှ ပြန်သွားသော အချိန်ကို တွက်ချက်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ အစပထမကတည်းကသွားတဲ့ကြာချိန်ကို တွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ဂ-၂) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်း

ဇယား(၂၅) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်း

စဉ်	အကြောင်းအရင်း	လူဦးရေ
၁	ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေအခွင့်အလမ်းများ ရှာဖွေရန်	၂၀
၂	နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းရင်း	-
၃	ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုကြောင့် လုံခြုံမှုမရှိသည့်အကြောင်းရင်း	-
၄	လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး ကိစ္စများကြောင့် (Social Protection , Health)	-
၅	အမျိုးအမည်ခွဲခြား မဖော်ပြနိုင် (သို့) အကြောင်းအရင်းကို ဖြေဆိုထားခြင်း/ ဖြေဆိုလိုခြင်းမရှိ	-

ရင်းမြစ်… အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာမှလူငယ်များမှာ မြို့ပေါ်သို့ အလုပ်သွားလုပ်သူများပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရွာတွင် လူငယ်များလည်း ရှားပါးနေပါသည်။

(ဂ-၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှ ပြန်ပို့ငွေ

ဇယား(၂၆) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှ ပြန်ပို့ငွေ

စဉ်	**အကြောင်းအရာ**	**အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်**			
		စုစုပေါင်း	**မြင့်**	**လတ်**	**နိမ့်**
၁	ပြန်ပို့ငွေကို မှီခိုနေရသော အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်	၁၀		√	
	ပြန်ပို့ငွေလမ်းကြောင်း			√	
၂	-(က) ငွေလွှဲလုပ်ငန်း (ဟွန်ဒီ)				
	-(ခ) ဘဏ်	√			
	-(ဂ) လူကြုံ	√			

ရင်းမြစ် …(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်းကောက်ယူမှု ၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာမှ သွားရောက်လုပ်ကိုင်သူများမှာ တစ်လတစ်ခါဖြစ်စေ ရွာသို့ အလည် ပြန်ကြပါသည်။ ဤနည်းဖြင့်လည်း အိမ်သို့ ပိုက်ဆံလွှဲကြပါသည်။

(ဃ) ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုဈေးကွက်

ဇယား(၂၇) ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု အခြေအနေ

ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု	**အနီးဆုံးဈေး (အနီးဆုံးဈေးတစ်ခုကို သာဖော်ပြရန်)**			**အကြီးစားဈေးကွက် (အဓိကတစ်ခုကိုသာ ဖော်ပြပါရန်)**		
ဈေးအမည်(မြို့/ရွာ)	မြင်းကဆိပ်			ပုသိမ်		
ရွာမှ အကွာအဝေး (မိုင်)အနီးစပ်ဆုံးတစ်ခုကို ခန့်မှန်းပြီးရွေးချယ်)	၀ မိုင် မှ ၁ မိုင်	၁ မိုင် မှ ၅ မိုင်	၀ မိုင် မှ ၁ မိုင်	၀ မိုင် မှ ၁၀ မိုင်	၁၁ မိုင် မှ ၂၀ မိုင်	၂၀ မိုင် မှ ၃၀ မိုင်
	၁၀ မိုင် မှ ၁၅ မိုင်	၁၅ မိုင်အထက်		၃၁ မိုင် မှ ၅၀ မိုင်	၅၁ မိုင် မှ ၁၀၀ မိုင်	၁၀၀ မိုင်အထက်
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး နည်းလမ်း	ခြေလျင်	စက်ဘီး	ဆိုင်ကယ်	ခြေလျင်	စက်ဘီး	ဆိုင်ကယ်
	ထော်လာဂျီ	ရထား	သုံးဘီး ဆိုင်ကယ်	ထော်လာဂျီ	ရထား	သုံးဘီး ဆိုင်ကယ်
	လှေ	စက်လှေ		လှေ	စက် လှေ	
ကုန်စည်နှင့်ဝန်ဆောင်မှုရရှိ နိုင်မှု(အနည်းဆုံး တစ်ခုနှင့် အထက် ရွေးနိုင်သည်)	စားသောက်ကုန် (ကုန်စိမ်း၊ ကုန်ခြောက်)			စားသောက်ကုန် (ကုန်စိမ်း၊ ကုန်ခြောက်)		
	မီးဖိုချောင်သုံးနှင့်အိမ်သုံး ပစ္စည်း		အဝတ်အထည်	မီးဖိုချောင်သုံးနှင့်အိမ် သုံး ပစ္စည်း		အဝတ်အထည်
	ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများ၊ ပရိဘောဂများ			ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများ၊ ပရိဘောဂများ		
	ပစ္စည်းစုံ၊ ဝန်ဆောင်မှုစုံ ရနိုင်			ပစ္စည်းစုံ၊ ဝန်ဆောင်မှုစုံ ရနိုင်		
ဈေးအဆောက်အဦ	ကောင်း	သင့်	ညံ့	ကောင်း	သင့်	ညံ့
ဝန်ဆောင်မှု	ကောင်း	သင့်	ညံ့	ကောင်း	သင့်	ညံ့

ရင်းမြစ်… ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ လယ်သမားအုပ်စု ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူအုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မိုးရာသီတွင် လမ်းမကောင်းသဖြင့် ဈေးကွက်သို့ ကုန်စည်များပို့ဆောင်ရန် အခက်အခဲရှိပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်သောယာဉ်များအကုန်ထည့်သွင်းထားပါသည်။

(ဂ) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

ဇယား(၂၈) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

ချေးငွေရရှိနိုင်သည့်နေရာ	ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးအစား	ပြန်လည် ပေးဆပ်ရမည့် ကာလ	အတိုးနှုန်း (လ)	အပေါင်ခံ ပစ္စည်း လိုအပ်မှု	ချေးငွေရရန် အခက်အခဲများ
အစိုးရဘဏ် (မြန်မာ့လယ်ယာ ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်/ မြန်မာ့စီးပွားရေး ဘဏ်)	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ
သမဝါယမချေးငွေ	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ
ပုဂ္ဂလိကဘဏ်	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ
ပုဂ္ဂလိကအသေးစား ချေးငွေ ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍ	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ
အဖွဲ့လိုက်ငွေစု/ ငွေချေးအစီအစဉ်	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ

ချေးငွေရရှိနိုင်သည့်နေရာ	ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုအမျိုးအစား	ပြန်လည်ပေးဆပ်ရမည့်ကာလ	အတိုးနှုန်း (လ)	အပေါင်ခံပစ္စည်းလိုအပ်မှု	ချေးငွေရရန်အခက်အခဲများ
ငွေချေးပေးသူ	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ
အပေါင်ဆိုင်	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ
မိတ်ဆွေနှင့် ဆွေမျိုးများ	ကာလတိုချေးငွေ	၃-၆ လအတွင်း	၁ မှ ၂ %	လိုအပ်သည်	နည်းသည်
	ကာလလတ်ချေးငွေ	၆ လ မှ တစ်နှစ်ထိ	၂ မှ ၅ %		ရှိသည်
	ကာလရှည်ချေးငွေ	တစ်နှစ်မှ အထက်	၅ မှ ၁၀ % ၁၀ % အထက်	မလိုအပ်ပါ	မရှိပါ

ရင်းမြစ် … (၁) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု၊ လယ်သမားအုပ်စု၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်သူအုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုပေးသောအဖွဲ့များ။

မှတ်ချက်။ ။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်၏ သတ်မှတ်ချက်အရ **ကာလတိုချေးငွေ** ဆိုသည်မှာ အနည်းဆုံးတစ်ရက်မှ အများဆုံးတစ်နှစ်အထိ ၊ **ကာလလတ်ချေးငွေ** ဆိုသည်မှာ ၃ နှစ်မှ ၅နှစ်အထိ၊ **ကာလရှည်ချေးငွေ** ဆိုသည်မှာ ၅ နှစ်မှ ၁၀ နှစ်အထိဟု သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အကယ်၍ ၁၀နှစ် ကာလထက် ရှည်ကြာစွာ ချေးပေးသော ချေးငွေများရှိခဲ့သော် ကာလရှည်ချေးငွေတွင်သာ ထည့်သွင်းပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် စိုက်ဘဏ်ချေးငွေများ၊ အသေးစားငွေချေးဝန်ဆောင်မှုများ၊ အဖွဲ့အလိုက်ငွေစုငွေချေးအစီအစဉ်များနှင့် ငွေချေးပေးသူများရှိပါသည်။ မိတ်ဆွေများ၊ ဆွေမျိုးများထံမှလည်း အနည်းငယ် ချေးယူနိုင်ကြပါသည်။

(စ)   ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝအရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှု

(စ-၁) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိအလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား(၂၉) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိအလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ

အခြေအနေ	အခက်အခဲ		အန္တရာယ်ရှိမှု (အခက်အခဲ 'ရှိ' ဟုဖြေဆိုထားပါက 'မရှိ' ဟု ဖြေဆိုထားပါကဖြေဆိုရန် မလိုပါ။		
မြေဆီသြဇာအခြေအနေ	ရှိ	မရှိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်
အပင်မျိုးစိတ်များ	ရှိ	မရှိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်
ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်မှု	ရှိ	မရှိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်
ရေအရင်းအမြစ်	ရှိ	မရှိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်
ငါးမျိုးကွဲများ	ရှိ	မရှိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်
အခြားတိရစ္ဆာန် မျိုးကွဲများ	ရှိ	မရှိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်
စွန့်ပစ် ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု	ရှိ	မရှိ	မြင့်	လတ်	နိမ့်

ရင်းမြစ်... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ လယ်သမားအုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မြေဆီသြဇာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်သော်လည်း ပိုးမွှားအန္တရာယ် အခက်အခဲ ရှိနေပါသည်။

(ဆ)   ပညာရေး

(ဆ-၁) ပညာရေးနှင့် စာတတ်မြောက်မှု

ဇယား(၃၀) မူလတန်း ၊ အလယ်တန်း ၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း

အတန်းပညာပြီးမြောက်မှု	ကျား	မ	ပေါင်း
စာမတတ်သူဦးရေ	-	-	-
မူလတန်းအဆင့်ရှိသူဦးရေ	၉	၁၀	၁၉
အလယ်တန်းအဆင့်ရှိသူဦးရေ	၈	၈	၁၆
အထက်တန်းအဆင့်ရှိသူဦးရေ	၆	၂	၈
တက္ကသိုလ်/ကောလိပ်အဆင့်ရှိဦးရေ	၂	၁	၃

ရင်းမြစ်.. အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဇယားကို ဖြည့်သွင်းရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ **ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အသိအမှတ်ပြုထားသော** အတန်းပညာတက်ရောက်ပြီး/ တက်ရောက်ဆဲသူများကိုသာ ဖြည့်သွင်းရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါအချက်နှင့် ကိုက်ညီချင်းမရှိခဲ့သော် ဇယားတွင် ဖြည့်သွင်းခြင်းမရှိဘဲ လေ့လာတွေ့ရှိချက်တွင်သာ မှတ်ချက်အနေဖြင့် ဖော်ပြရန်ဖြစ်ပါသည်။ အတန်းပညာပြီးမြောက်မှုဆိုသည်မှာ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ဘဝတွင် သင်ယူလေ့လာခဲ့သော နောက်ဆုံး ပညာရေးအဆင့်/ အခြေအနေကို ဆိုလိုပါသည်။

ဥပမာ - <u>**ယခုစာရင်းကောက်ယူချိန်တွင်**</u> အဋ္ဌမတန်း(Grade-8)တွင် ပညာသင်ကြားနေပါက **'အလယ်တန်းအဆင့်ရှိသူဦးရေ'** တွင်လည်းကောင်း တတိယတန်း (Grade-3) တွင် ပညာသင်ကြားနေပါ က (သို့မဟုတ်) **ရေးတတ်ဖတ်တတ်အဆင့်သာ (ဥပမာ- ဘုန်းကြီးကျောင်းထွက်)** ရှိသည်ဆိုပါက **'မူလတန်းအဆင့်ရှိသူဦးရေ'** တွင်သာ ထည့်သွင်းရပါမည်။ **'ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး (ဘကျောင်း)'** ကို ဆည်းပူးခဲ့၊ ဆည်းပူးဆဲဖြစ်ပါက သင်ဆိုင်ရာအတန်းပညာအဆင့်အလိုက် ထည့်သွင်းရပါမည်။ စတုတ္ထတန်း (Grade-4) အောင်မြင်ပြီး အလယ်တန်းပညာ ဆက်လက်သင်ကြားခြင်းမရှိပါက **'မူလတန်းအဆင့်ရှိသူဦးရေ"** တွင်သာထည့်သွင်းရပါမည်။ အခြေခံပညာမူလတန်းပညာကို သင်ယူ ပြီးဆုံးသင့်သည့်အရွယ်ကို ကျော်လွန်ပြီးဖြစ်သော်လည်း စာလုံးဝမတတ်ပါက **'စာမတတ်သူဦးရေ'** တွင်သာ ဖြည့်သွင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ရွာတွင် သက်ကြီးပိုင်းများမှာ (အ) သုံးလုံးပညာရေးကို သင်ကြားဆည်းပူးခဲ့သူများကို မူလတန်းအဆင့်တွင် ထည့်သွင်းထားပါသည်။

(ဆ-၂) ကျောင်းတက်နှုန်း

ဇယား (၃၁) ကျောင်းတက်နှုန်း

ပညာရေးအဆင့်အတန်း	ကျား	မ	ပေါင်း
မူလတန်း	၉	၁၀	၁၉
အလယ်တန်း	၈	၈	၁၆
အထက်တန်း	၆	၂	၈
တက္ကသိုလ်/ကောလိပ်	၂	၁	၃

ရင်းမြစ် ... (၁) ကျောင်းဝင်စာရင်း ၊ (၂) ဆယ်အိမ်မှူးများ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဇယားကိုဖြည့်သွင်းရာတွင် <u>ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အသိအမှတ်ပြုထားသော စာသင်ကျောင်းများ၊ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်များတွင် ပညာတက်ရောက်နေသူများကိုသာဖြည့်သွင်းရန်ဖြစ်ပါသည်။</u> ၎င်းအပြင် **'ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး'** ကို သင်ယူဆည်းပူးနေသော ကျောင်းသူ/ သားများကို **အခြေခံပညာဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ထားသော ပညာရေးစနစ်/ အဆင့်သတ်မှတ်ချက်များနှင့်** အညီ သတ်မှတ်ဖြည့်သွင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျွန်တော်တို့ရွာရှိပညာရေးမှာ ဘုန်းတော်ကြီးသင် ပညာရေးကျောင်းဖြစ်သည့်အတွက် အခြေခံပညာဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ထားသော ပညာရေးစနစ်/ အဆင့် သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ဆ-၃) စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား(၃၂) စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	(၁)	(၂)	(၃)
၁	ကျောင်းအဆင့်	မူလတန်း	မူလတန်း	မူလတန်း
		မူလွန်	မူလွန်	မူလွန်
		အလယ်တန်းခွဲ	အလယ်တန်းခွဲ	အလယ်တန်းခွဲ
		အလယ်တန်း	အလယ်တန်း	အလယ်တန်း
		အထက်တန်းခွဲ	အထက်တန်းခွဲ	အထက်တန်းခွဲ
		အထက်တန်း	အထက်တန်း	အထက်တန်း
၂	ရွာမှ အကွာအဝေးမိုင်	၀ မှ ၁ မိုင်	၀ မှ ၁ မိုင်	၀ မှ ၁ မိုင်
		၁ မိုင် မှ ၃ မိုင်	၁ မိုင် မှ ၃ မိုင်	၁ မိုင် မှ ၃ မိုင်
		၁၅ မိုင် မှ ၂၀ မိုင်	၁၅ မိုင် မှ ၂၀ မိုင်	၁၅ မိုင် မှ ၂၀ မိုင်
		၂၀ မိုင် အထက်	၂၀ မိုင် အထက်	၂၀ မိုင် အထက်
၃	သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝန်ဆောင်မှု	ခြေလျင်	ခြေလျင်	ခြေလျင်
		စက်ဘီး	စက်ဘီး	စက်ဘီး
		ဆိုင်ကယ်	ဆိုင်ကယ်	ဆိုင်ကယ်
		ကား	ကား	ကား
၄	စာသင်ကျောင်းဆောင် စုစုပေါင်း ကြမ်းခင်းဧရိယာ (စတုရန်းပေ)	အလျား(၉၀)ပေ အနံ(၂၅)ပေ (၂၂၅၀)စတုရန်းပေ		
၅	အမိုး၊နံရံ၊ အခင်းအရည်အသွေး	ကောင်း ။သင့် ။ညံ့	ကောင်း ။သင့် ။ညံ့	ကောင်း ။သင့် ။ညံ့
၆	ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ လုံလောက်မှု	လုံလောက်မှုရှိသည်	လုံလောက်မှုရှိသည်	လုံလောက်မှုရှိသည်
		မလုံလောက်ပါ	မလုံလောက်ပါ	မလုံလောက်ပါ
၇	ကျောင်းအိမ်သာအခြေအနေ	ကောင်း။ သင့်	ကောင်း။ သင့်	ကောင်း။ သင့်
		ညံ့ ။မရှိ	ညံ့ ။မရှိ	ညံ့ ။မရှိ
၈	ကျောင်းအာဟာရတိုက်ကျွေးမှု	တိုက်ကျွေးမှုရှိသည်	တိုက်ကျွေးမှု ရှိသည်	တိုက်ကျွေးမှု ရှိသည်
		တိုက်ကျွေးမှုမရှိပါ	တိုက်ကျွေးမှုမရှိပါ	တိုက်ကျွေးမှုမရှိပါ
၉	ကျောင်းဆရာ/ဆရာမ ဦးရေ	ကျား+မ= ပေါင်း	-	-
	အစိုးရခန့်	-	-	-
	ကျေးရွာခန့်			

ရင်းမြစ်… (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း

မှတ်ချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် စာသင်ကျောင်းမရှိပါက (က၊ ခ၊ ဂ) ကိုသာဖြေဆိုရမည်။ စာသင်ကျောင်း၏ စုစုပေါင်းကြမ်းခင်းဧရိယာ (စတုရန်းပေ = အလျား × အနံ) သည် စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းအတွင်းရှိ **ကျောင်းအဆောက်အဦးအားလုံး၏ စုစုပေါင်းဧရိယာကို** ဆိုလိုသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဘုန်းတော်ကြီးသင် ပညာရေးကျောင်းမှာ အခန်းတွဲ (၃) တွဲ၏ (အလျား×အနံ) ကို တိုင်းတာတွက်ချက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသင် ပညာရေးကျောင်းဖြစ်သည့်အတွက် ဆရာ/ ဆရာမများမှာ ကျေးရွာမှသာ ခန့်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ဆ-၄) ပညာရေးအခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ

ဇယား(၃၃) ပညာရေး အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ

အခက်အခဲ/ပြဿနာ	ရှင်းလင်းချက်	
ကျောင်းဆရာ/ဆရာမ ရရှိနိုင်မှု	လုံလောက်	မလုံလောက်
တပည့်-ဆရာ အချိုး	၄၀ : ၁ အောက်	၄၀ : ၁ အထက်
မူလတန်းပညာ ကျောင်းထွက်နှုန်း	မရှိ ။ နည်း ။ လတ် ။ များ	
မသန်စွမ်းသူများအတွက် ပညာရေးအထူးအစီအစဉ်	ရှိ	မရှိ
ကျောင်းသုံးစာအုပ်နှင့် စာရေးကိရိယာ	လုံလောက်	မလုံလောက်
ဆင်းရဲသောမိသားစုများအတွက် ကျောင်းစရိတ်မတတ်နိုင်မှု	မြင့်	အသင့်အတင့်
ကျောင်းအားကစားဆိုင်ရာပစ္စည်းများလက်လှမ်းမီမှု	မရှိ	နည်း
မိဘဆရာအသင်း၏အခန်းကဏ္ဍ	ကောင်း ။ သင့် ။ ညံ့	

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ပညာရေးကျောင်း ဆရာတော်ကြီး ဦးကောဝိဒ၏ ကိုယ်ထူ ကိုယ်ထကျောင်း ဖြစ်သည့်အတွက် ဆရာ၊ ဆရာမလေးများ၏ လစာမှာ နည်းပါးနေပါသည်။ ဆင်းရဲသော မိသားစုမှ ကလေးများမှာလည်း ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ လစာကို အများကြီးမတတ်နိုင်သောကြောင့် ဆရာ၊ ဆရာမလေးများ၏ လစာနည်းနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၉) ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရ

(၉-၁) အဖြစ်များသော ရောဂါများ

ဇယား (၃၄) အဖြစ်များသော ရောဂါများ

စဉ်	ရောဂါ	ပျံ့နှံ့မှု/ ဖြစ်ပွားမှု		
၁	ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၂	သွေးလွန်တုပ်ကွေး	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၃	ငှက်ဖျား	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၄	အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကူးစက် ရောဂါ	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၅	HIV , AIDS လိင်မှ တစ်ဆင့်ကူးစက်နိုင်သော ရောဂါ များ	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၆	တီဘီ	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၇	ဆီးချို	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၈	သွေးတိုး	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၉	အသည်း ရောဂါ (ဘီ၊ စီ)	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၁၀	အာဟာရချို့တဲ့မှု	မြင့်	နိမ့်	မရှိ
၁၁	အခြားကူးစက်နိုင်သော ရောဂါ များ	မြင့်	နိမ့်	မရှိ

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ သွေးတိုးရောဂါကြောင့် လျှပ်တပြက်သေဆုံးမှုများ မြင့်မားနေပါသည်။ မိုးရာသီတွင်လည်း ကလေးငယ်များ သွေးလွန်တုပ်ကွေး အဖြစ်များနေပါသည်။

(၉-၂) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု

ဇယား (၃၅) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု

စဉ်	ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း (ရှိ၊ မရှိ အမှန်ခြစ် - ခြစ်ရန်	ရှိ	မရှိ
၁	အဆုတ် ရောဂါ	√	
၂	ဆုံဆို့၊ ကြက်ညှာ၊ မေးခိုင် နှင့် အသည်းရောင် ရောဂါ	√	
၃	ပိုလီယို ရောဂါ	√	
၄	မေးခိုင် (ကိုယ်ဝန်ဆောင်ကာလအတွင်း)	√	
၅	ဝက်သက် ရောဂါ	√	
၆	အခြား စု ပေါင်းကာကွယ်ဆေး ထိုးနှံမှု	√	
၇	အာဟာရမှတ်တမ်းယူမှု (အရပ်အမြင့်၊ အလေးချိန်၊ လက်မောင်းပတ်	√	
၈	အာဟာရ ပညာပေးအစီအစဉ်	√	

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှ ကျန်းမာရေးမှူးများ လာရောက်ကြသော်လည်း ပုံမှန်လစဉ်လာရောက်စစ်ဆေးခြင်းမဟုတ်ဘဲ တစ်နှစ်လျှင် တစ်ခါ (သို့) နှစ်ခါသာ လာရောက်ကြပါသည်။

(ဇ-၃) ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့များ (ဆေးရုံ/ ဆေးပေးခန်းများ)

ဇယား (၃၆) ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု	ခရီးအကွာအဝေး (မိုင်)	အခန်း/ကုတင် လုံလောက်မှု
ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာန/ ဌာနခွဲ	၀ မှ ၁ မိုင်	ရှိပါသည်
	၁ မိုင် မှ ၃ မိုင်	
	၃ မိုင် မှ ၅ မိုင်	မရှိပါ
	၅ မိုင် မှ ၁၀ မိုင်	
	၁၀ မိုင် အထက်	
တိုက်နယ်ဆေးရုံ	၀ မှ ၁ မိုင်	ရှိပါသည်
	၁ မိုင် မှ ၃ မိုင်	
	၃ မိုင် မှ ၅ မိုင်	မရှိပါ
	၅ မိုင် မှ ၁၀ မိုင်	
	၁၀ မိုင် အထက်	
မြို့နယ်ဆေးရုံ	၀ မှ ၁ မိုင်	ရှိပါသည်
	၁ မိုင် မှ ၃ မိုင်	
	၃ မိုင် မှ ၅ မိုင်	မရှိပါ
	၅ မိုင် မှ ၁၀ မိုင်	
	၁၀ မိုင် အထက်	
ဆေးဆိုင်	ရွာတွင်း (သို့) ရွာအနီး အနားတွင် ဆေးဆိုင်ရှိသည်	ဆေးဆိုင်တွင် ဆေးဝါးများ စနစ်တကျသိုလှောင်ထားသည်
	ရွာတွင်း (သို့) ရွာအနီး အနားတွင် ဆေးဆိုင်မရှိ ပါ	ဆေးဆိုင်တွင် ဆေးဝါးများ စနစ်တကျ သိုလှောင်ထားခြင်းမရှိ ပါ

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု ၊(၂)ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ မြို့နယ်ဆေးရုံသည် ကန်ကြီးထောင့်မြို့တွင် ရှိသော်လည်း ကုသမှုနှင့် ဆေးဝါး

အလွယ်တကူ ဝယ်ယူရရှိနိုင်သော ပုသိမ်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးသို့ သွားရပါသည်။

(ဈ) ရေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

(ဈ-၁) သောက်သုံးရေ ရရှိမှု

ဇယား(၃၇) သောက်သုံးရေ ရရှိနိုင်မှု

ရေရနိုင်မှု	အသုံးပြုသော အိမ်ထောင်စု	သောက်သုံးရေ အရည်အသွေး စမ်းသပ်စစ်ဆေး ထားမှု		ရေအရည်အသွေး (စမ်းသပ်စစ်ဆေး ထားပါက ဖြေဆိုရန်)			သောက်သုံးရေ ရရှိနိုင်မှုနှင့် လုံလောက်မှု အခြေအနေ		
ရေတွင်း	၅	ရှိ	မရှိ	ကောင်း	သင့်	ညံ့	နွေ	မိုး	ဆောင်း
အဝီစိတွင်း/စက်တပ်	၉	√				√	√	√	√
အဝီစိတွင်း/တုံကင်		√				√	√	√	√
မိုးရေသိုလှောင်ကန်	၃								
မြစ်/ချောင်းရေ	၃၆	√		√			√		
ရေကန်			√			√	√	√	√
စိမ့်စမ်းရေ			√			√	√	√	√

(ဈ-၂) သန့်ရှင်းရေးအခြေအနေ (အိမ်သာအမျိုးအစားနှင့် အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်)

ဇယား(၃၈) အိမ်သာအမျိုးအစား

သုံးစွဲနိုင်သော အိမ်သာအမျိုးအစား	သုံးစွဲနိုင်သော အိမ်ထောင်စု
သန့်ရှင်းသောယင်လုံအိမ်သာသုံးစွဲမှု	
ရေဆွဲအိမ်သာ	
ရေလောင်း/ယင်လုံအိမ်သာ	
မသန့်ရှင်းသော ယင်လုံအိမ်သာ သုံးစွဲမှု	၅၀
တွင်း/ဇလားအိမ်သာ	
တွင်းမရှိ အိမ်သာ	
အိမ်သာမရှိ	

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု ၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု ၊ (၃) ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ အိမ်သာအမျိုးအစားတွင် သန့်ရှင်းသောယင်လုံအိမ်သာဟု မခေါ်ဆိုနိုင်သော်လည်း ယင်လုံအိမ်သာများဖြစ်သည့်အတွက် ရေလောင်းယင်လုံအိမ်သာဟု ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသော မိသားစုတစ်ခုရှိသဖြင့် (၆၁) အိမ်သာဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

(ည) ကျား - မ ရေးရာ

ဇယား (၃၉) ကျား - မ ရေးရာ

စဉ်	ကျေးရွာ၏ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် အမျိုးသမီးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်သင့်သော အချက်များ	ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲတွင် တက်ရောက်သူများမှ မှန်သည်ဟု ယူဆသော တစ်ခုကို ရွေးပေးပါရန်	
၁	ကျေးရွာစီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်တွင် အမျိုးသမီးများ တက်ကြွစွာ ပါဝင်မှု/ ခေါင်းဆောင်မှု	ရှိ	မရှိ
၂	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသမီးများ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု	ရှိ	မရှိ
၃	လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ကျေးရွာအတွင်းရှိ မိန်းကလေးများ/ အမျိုးသမီးများအား သံသယဖြစ်ဖွယ် အကြမ်းဖက်မှု(သို့)တိုင်ကြားမှုများ	ရှိ	မရှိ
၄	အမျိုးသမီးရေးရာ အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် ဥပဒေနှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာများအတွက်လူထု၏ အသိအမြင်ရှိမှု	ရှိ	မရှိ

ရင်းမြစ်(၁) အဖွဲ့အစည်းများစာရင်း ၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား ခွဲခြားဆက်ဆံထားခြင်းမရှိပါ ။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၊ သာသနာရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးရွာတွင် အဖွဲ့အစည်းများ၌ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အခန်း ကဏ္ဍအားကောင်းလာပါသည်။

(၄) အခြေခံအဆောက်အဦများ အခြေအနေ

(၄-၁) ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၀) ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှုအခြေအနေ

လမ်း အမျိုးအစား	အမျိုးအစား	အရည် အသွေး	တည်ဆောက် ခဲ့သောနှစ်	ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု	လမ်းအရှည် (မိုင်)
ရွာတွင်းလမ်း	√ ၁။ ၂။၃။ ၄။ ၅	ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ	၀ မှ ၁ မိုင်
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်		၁ - ၅ မိုင်
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး	၅ - ၁၀ မိုင်
					၁၀ မိုင် အထက်
ချဉ်းကပ်လမ်း	√ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅	ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ	၀ မှ ၁ မိုင်
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်		၁ - ၅ မိုင်
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး	၅ - ၁၀ မိုင်
					၁၀ မိုင် အထက်
ရွာချင်းဆက်လမ်း	√ ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅	ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ	၀ မှ ၁ မိုင်
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်		၁ - ၅ မိုင်
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး	၅ - ၁၀ မိုင်
					၁၀ မိုင် အထက်

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ ။ မြေသားလမ်း-၁၊ ကျောက်ခင်းလမ်း-၂၊ ကျောက်ချောလမ်း-၃၊ ကွန်ကရစ်လမ်း-၄၊ ကတ္တရာလမ်း-၅

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ လွန်ခဲ့သော (၈)နှစ်ခန့်က ရွာချဉ်းကပ်လမ်းကို ကျောက်ချောလမ်းအဖြစ် ခင်းခဲ့သော်လည်း ခံနိုင်ဝန်အားထက် လွန်စွာပိုမိုသောယာဉ်များ၊ ဒိန်းဒေါင်းများ၊ လက်တွန်းထွန်စက်များကြောင့် မိုးရာသီအတွင်း ရွှံ့ဗွက်ထူသောလမ်း၊ အသင့်အတင့်သောအခြေအနေလောက်သာ ရှိပါ တော့သည်။

မြင်းကဆိပ်-ထီးတော်မိုးရွာချင်းဆက်လမ်းနှင့် ရွာတွင်းလမ်းမှာ လွန်ခဲ့သော (၁၅)နှစ်လောက်က မြေဖို့ဖောက်လုပ်ထားသော လမ်းဖြစ်ပြီး ခံနိုင်ဝန်အားထက် လွန်စွာပိုမိုသောယာဉ်များ၊ ဒိန်းဒေါင်းများ၊ လက်တွန်းထွန်စက်များကြောင့် မိုးရာသီအတွင်း ရွှံ့ဗွက်ထူသော လမ်းဖြစ်နေပါ သည်။

(၄-၂) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၁) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှု အခြေအနေ

တံတား အမျိုးအစား	အမျိုးအစား	အရည် အသွေး	တည်ဆောက် ခဲ့သောနှစ်	ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု
ဆိပ်ခံတံတား		ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်	
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
ကွန်ကရစ်တံတား	အလျား(၁၂ ၁/၂)ပေ	ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ
	အနံ (၁၂)ပေ	သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်	
	အမြင့် (၈)ပေ	ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
သစ်သားတံတား		ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်	
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
ကြိုးတံတား		ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်	
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
ဝါးတံတား		ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်	
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
ရေပြွန်		ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်	
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
ရေကျော်		ကောင်း	၆ လ မှ ၁ နှစ်	ပွင့်လင်းရာသီ
		သင့်	၂ နှစ် မှ ၅ နှစ်	
		ညံ့	၅ နှစ် အထက်	တစ်နှစ်ပတ်လုံး

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ **ရွာထိပ်ရှိ ကွန်ကရစ်တံတားမှာ လွန်ခဲ့သော (၁၅)နှစ်ခန့်က တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး ဆောက်လုပ်ရေးနည်းပညာ မတတ်ကျွမ်းခြင်း၊ လုပ်သားများ၏ ကျွမ်းကျင်မှုနည်း**ပါးခြင်း၊ ရေစီးအရှိန်ပြင်းထန်ခြင်းတို့ကြောင့် ယခုအခါတွင် အုတ်တိုင်အောင်ခြေပြတ်၍ နောင်လအနည်းငယ်တွင် ပြိုကျပျက်စီးမည့်အခြေအနေ၊ အန္တရာယ်ကျရောက်မည့်အခြေအနေရှိနေပါ သည်။

(၄-၃) ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

ဇယား (၄၂) ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး (အသုံးမပြုပါက အကွာအဝေး (မိုင်) အကွက်အောက်ရှိ **အသုံးမပြုပါ** အကွက်တွင် ✔ ခြစ်ပါ။)

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး	အကွာအဝေး (မိုင်)	ယာဉ်အမျိုးအစား	ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု
မြစ်ကြောင်း	၀ မှ ၁၀ မိုင်	လှေ	ပွင့်လင်းရာသီ
	၁၁ မိုင် မှ ၂၀ မိုင်	သမ္ဗာန်	
	၂၁ မိုင် မှ ၅၀ မိုင်	စက်လှေ	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
	၅၀ မိုင် အထက်	သင်္ဘော	
	အသုံးမပြုပါ		
ပင်လယ်ရေကြောင်း	၀ မှ ၁၀ မိုင်	လှေ	ပွင့်လင်းရာသီ
	၁၁ မိုင် မှ ၂၀ မိုင်	သမ္ဗာန်	
	၂၁ မိုင် မှ ၅၀ မိုင်	စက်လှေ	တစ်နှစ်ပတ်လုံး
	၅၀ မိုင် အထက်	သင်္ဘော	
	အသုံးမပြုပါ		

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက် ။ ၁" လှေ၊ သမ္ဗာန်၊ ၂- စက်လှေ၊ ၃- သင်္ဘော"။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာတွင် မြစ်ချောင်းများဖြင့် ခရီးဝေးသွားလာမှုများ မရှိကြပါ။ ချောင်းလက်တက်များမှသာ ကျေးရွာတွင်း သွားလာကြပါသည်။

(၄-၄) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား (၄၃) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ

ယဉ်အမျိုးအစား	လှေ၊ သမ္ဗာန်	စက် လှေ	စက် ဘီး	မော်တော် ဆိုင်ကယ်	သုံးဘီး ဆိုင်ကယ်	ထော် လာဂျီ	ကား	မြင်း လှည်း	နွား လှည်း
အရေအတွက်	-	-	၁၁	၆	-	-	-	-	-

ရင်းမြစ်. . . အိမ်ထောင်စုစာရင်းကောက်ယူမှု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျွန်တော်တို့ရွာတွင် ချောင်းလက်တက်များရှိသဖြင့် လှေကိုလည်း အသုံးပြုရပါသည်။

(၄) လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု

ဇယား (၄၄) လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ

ရင်းမြစ်	အိမ်ထောင်စု	ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးစနစ်				အခက်အခဲ	
မဟာဓာတ်အားလိုင်း	၄၆	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ
ဆိုလာစနစ်	၆	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ
အသေးစားရေအားလျှပ်စစ်	-	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ
ဒီဇယ်သုံးအင်ဂျင်	-	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ
လေစွမ်းအင်	-	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ
ဇီဝလောင်စာ	-	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ
အမျိုးအမည်ခွဲခြားဖော်ပြခြင်း မပြုနိုင်သော လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစနစ်	-	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ
လျှပ်စစ်မီးအသုံးမပြုနိုင်သော	-	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ	ရှိ	မရှိ

ရင်းမြစ် ... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်းကောက်ယူမှု ၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း-ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျွန်တော်တို့ရွာတွင် ဇီဝလောင်စာစက်တစ်လုံးရှိသော်လည်း အကုန်အကျများ သဖြင့် ရွာသားများလည်း အသုံးမပြုနိုင်ပေ။ စက်မှာလည်း ချို့ယွင်းနေသဖြင့် မီးလုံးဝမမှန်ဘဲ ရှိနေပါသည်။ (၆၂) အိမ်မှာ ဘတ်ထရီမီးများ၊ ဖယောင်းတိုင်မီးများ၊ ရေနံဆီမီးများ အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၃) ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ နည်းပညာ

ဇယား (၄၅) ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ အခြေအနေ

စဉ်	ဖုန်း	ရေဒီယို	တီဗွီ	ဂြိုလ်တုစလောင်း
အရေအတွက်	၂၇	၁၀	၂၀	-

ရင်းမြစ် ... အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာသည် သတင်းအချက်အလက်များအား လက်လှမ်းမီ အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

(ဃ) ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး

ဇယား (၄၆) ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေ

ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာများ	ဝန်ဆောင်မှု			
လူငယ်များအနားယူအပန်းဖြေရန် နေရာများ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများရှိခြင်း		ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှု	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ
ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှု	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ
အားကစားနှင့်ကာယလေ့ကျင့်ခန်းများပြုလုပ်ရန် နေရာနှင့်အထောက်အကူပစ္စည်းများရှိခြင်း	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ
ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှု	ကောင်း	သင့်	ညံ့	မဖြေဆိုပါ
ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းတွင် ပါဝင်မှု	မရှိ	နည်း	များ	မဖြေဆိုပါ
စိတ်ဝင်စားရာများကို မိမိကိုယ်တိုင် လေ့လာသင်ယူနိုင်မည့်နေရာများ၊ လူငယ်ရိပ်သာများ၊ စာကြည့်တိုက်များ စသည်တို့တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာသင်ယူနိုင်ခြင်း/	ရှိ		မရှိ	မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ် .... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လူငယ်အုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ကျေးရွာအနီးနားတွင် အရက်သေစာဆိုင်များပေါ်များသဖြင့် လူငယ်များမှာ အရက်စွဲပြီး သောက်စားမူးယစ်ထားသဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုမရှိ ဖြစ်လာပါသည်။

(ဏ) ကျေးရွာတည်ငြိမ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေးအခြေအနေ

(ဏ-၁) လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီမှု

ဇယား (၄၇) ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမီမှု

ဝန်ဆောင်မှု	ရှင်းလင်းချက်		
တယ်လီဖုန်းလိုင်း၊ တယ်လီဖုန်းတာ ဝါတိုင်များကြေးနန်းလိုင်း၊ အင်တာနက်လိုင်း၊ ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်း၊ ရေဒီယိုလိုင်းစသော ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြု အဆောက်အဦးများရှိခြင်း။	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
အာမခံလုပ်ငန်းများ၏ ဝန်ဆောင်မှု များကို ရရှိနိုင်ခြင်း။	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
လူထုအခြေပြုသဘာဝဘေး အန္တရာယ်လျော့ချရေး အစီအစဉ်။	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ
မှုခင်းများကာကွယ်တားဆီးလျော့ချရေးအတွက် ရဲတပ်ဖွဲ့ဆိုင်ရာများမှ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း။	ရှိ	မရှိ	မဖြေဆိုပါ

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ ။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ ပြည်သူ့စစ်သင်တန်းများ လာရောက်ပို့ချဖူးသော်လည်း ထိရောက်မှုမရှိပါ။

(ဏ-၂) မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု

ဇယား (၄၈) မှုခင်းဖြစ်ပွားမှုအခြေအနေ

	လူကုန်ကူးမှု	ခိုးမှု	မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှု	အကြမ်းဖက်မှု
မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ	စိုးရိမ်ရသည်	စိုးရိမ်ရသည်	စိုးရိမ်ရသည်	စိုးရိမ်ရသည်
	သာမန်	သာမန်	သာမန်	သာမန်
	မရှိပါ	မရှိပါ	မရှိပါ	မရှိပါ

ရင်းမြစ် … ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖအုပ်စု ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။ အကြမ်းဖက်မှုတွင် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုများသာ ရှိပါသည်။ ယခင်က ခိုးမှုများပေါများခဲ့သော်လည်း လူနေမှုအဆင့်အတန်း အနည်းငယ် မြင့်မားလာသည်နှင့် အမျှ မှုခင်းဖြစ်ပွားမှုများလျော့ပါးလာပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၂

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့်အခြေအနေကောင်းများ

အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ	ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်
• သဘာဝအရင်းအမြစ်များ	သဘာဝအရင်းအမြစ်များတွင် လယ်မြေများသည် မြေပြန့်ဖြစ်ပြီး မြေဆီဩဇာအတော်အသင့်ကောင်းမွန်သည်။ တောင်သူများလည်း လယ်ယာထွက်ကုန်များကို အလွယ်တကူသယ်ယူပို့ဆောင်ရောင်းချခြင်း မပြုနိုင်သော်လည်း ဈေးကွက်မှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ပါသည်။ စပါးကို အဓိကစိုက်ပျိုးကြပြီးရေချိုရရှိခြင်းကြောင့် မိုးစပါး၊ နွေစပါးတို့ကို စိုက်ပျိုးရန် လွန်စွာအထောက်အကူပြုပါသည်။
• နေရာတည်ရှိမှုနှင့် ပထဝီဆိုင်ရာ အားသာချက်	ထီးတော်မိုးကျေးရွာသည် ပထဝီဝင်အနေအထားအရ မြေပြန့်ဒေသတွင်တည်ရှိပြီး ပုသိမ်-မြောင်းမြလမ်းမှ တောင်ဘက်သို့ ခွဲထွက်သွားသော (၄)ဖာလုံခန့် ကွာဝေးသည့် လမ်းသွယ်၏ ထိပ်တွင်တည်ရှိပါသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအရ တစ်နှစ်ပတ်လုံး သွားလာနိုင်သော်လည်း မိုးတွင်းအခါတွင် လမ်းများပျက်စီးသဖြင့် သွားလာရ ခက်ခဲပြီး တောင်သူများအတွက် လယ်ယာသုံးပစ္စည်းများ သယ်ယူရန် ခက်ခဲပါသည်။
• ရပ်ရွာတည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု	ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွါးမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကြောင့် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ချောမွေ့စေသည်။
• ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း	ကျေးရွာအတွင်းတွင် ပြင်ပနှင့်ကျေးရွာအတွင်းမှ ဖွဲ့စည်းထားသော လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ အတော်အသင့်ရှိပြီး အဖွဲ့များ၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုမှာ အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်ကြပေသည်။ ပြင်ပ ပုဂ္ဂလိကငွေချေးအဖွဲ့များ၊ အစိုးရဌာနများနှင့် အချိတ်အဆက် ပိုမို ကောင်းမွန်မှုရှိပြီး ထိုအထောက်အပံ့များဖြင့် ကျေးရွာအတွက် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် အခြားအသေးစားလုပ်ငန်း များ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် အထောက်အပံ့ကောင်းများ ဖြစ်လာစေပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သော ခေတ်မီနည်းပညာပေးစနစ်များ လာရောက်ပို့ချပေးရန် ကျေးရွာမှ တောင်သူများက မျှော်လင့်နေကြပါသည်။
• ဆက်သွယ်ရေး	ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားလူမှုဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမှီအသုံးပြုနိုင်ကြပြီး အင်တာနက်အသုံးပြုသူ ဦးရေမှ မရှိသလောက်နည်းပါးပါသည်။

အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ	ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်
• ကျန်းမာရေးအဆောက်အအုံနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ	ကျေးရွာလူထု၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်ပြီး ကျန်းမာရေးပံ့ပိုးပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသို့လည်းအသင့်အတင့်လက်လှမ်းမှီနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် စိုးရိမ်ရသော ဆေးဝါးကုသလိုမှုအတွက်လည်း ကျိုက်လတ်တိုက်နယ်ဆေးရုံတွင်လည်းကောင်း၊ပုသိမ်ဆေးရုံကြီးသို့ လည်းကောင်း သွားရောက်ပြီး ဆေးကုသမှုများ ခံ ယူနိုင်ကြသည်။
• ကျေးရွာလျှပ်စစ်မီး	ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မဟာဓာတ်အားလိုင်းနှင့် နီးကပ်နေပါ သော်လည်း လျှပ်စစ်မီး မရရှိသေးပါ။လျှပ်စစ်မဟာဓာတ်အားလိုင်းမှ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာ-ထီးတော်မိုးကျေးရွာထိပ်၊ ကျိုက်လတ်-မောင်းတီးလမ်းမကြီးမှ ကျိုက်လတ်တိုက်နယ် ဆေးရုံသို့ သွယ်တန်းထားရာ သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများမှ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးလင်းနိုင်ရေးကို စီစဉ်ဆောင်ရွက် ပေးစေလိုပါသည်။ ကျေးရွာတွင် နည်းပါးသော ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုများမှ ဘက္ထရီဆိုလာမီးများကို ဝယ်ယူအသုံးပြုနေကြပါသည်။ လျှပ်စစ်မီး ရရှိမည်ဆိုပါက ကျောင်းသားကျောင်းသူများ၏ စာကျက်ချိန်ကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေခြင်း၊ အားလပ်ချိန်များတွင် ဗဟုသုတရဖွယ် သုတ၊ ရသ နှင့် သတင်းများကို တီဗွီဖန်သားပြင်မှ ကြည့်ရှုနိုင်ကြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတားနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှု များ

အဟန့်အတားများ၊ စိန်ခေါ်မှုများ	ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်
• ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု	ကျေးရွာအနေအထားအရ ယေဘုယျအားဖြင့် အဟန့်အတား စိန်ခေါ်မှုအများအပြားမတွေ့ရပါ ။ ကျေးရွာတွင် လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများရှိပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ရှိသော်လည်း အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှာ လူထုအခြေပြု စနစ်ကို ကောင်းစွာ နားလည်မှုမရှိသေးပါ။
• သဘာဝအရင်းအမြစ်ထုတ်ယူသုံးစွဲမှု ကန့်သတ်ချက်များ	ကျေးရွာတွင် မြေလွတ်မြေရိုင်း မရှိပါ။ လက်ရှိမြေပေါ်တွင် ထုတ်လုပ်မှုတိုးမြှင့်ရန် ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ပိုးမွှားရောဂါကျရောက်မှုရှိနေသဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် အထွက်နှုန်း လျော့ကျသည့် အန္တရာယ်မှာ အဟန့် အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု တစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိနေပါသည်။
• ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု	ကျေးရွာတွင်ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ မရှိသော်လည်း (၂) ဖာလုံခန့်သာကွာဝေးသော ကျိုက်လတ် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန တိုက်နယ်ဆေးရုံသို့ သွားရောက်ကုသနိုင်ပါသည်။ ကျန်းမာရေး အတွက် အရေးပေါ်ကိစ္စ ရပ်များတွင် (၁၈) မိုင်ခန့်ဝေးသော ကန်ကြီး ထောင့်မြို့နယ်ဆေးရုံနှင့် (၂၀) မိုင်ခန့်ကွာဝေးသော ပုသိမ်မြို့မဆေးရုံကြီးသို့ သွားရောက် ကုသရသဖြင့် အချိန်ကြာမြင့်မှု ရှိတတ်ပေသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၃

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက် (ပြဿနာ ဆန်းစစ်ခြင်းမှ ဖြေရှင်းနည်း အထိ)

စဉ်	ပြဿနာ	အကြောင်းရင်း	အခြေအနေကောင်းများ	အဟန့်အတား နှင့် စိန်ခေါ်မှု	ဖြေရှင်းမည့်နည်းလမ်းများ	အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ
၁	စိုက်ပျိုးရေး					
	• လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစု တန်ဖိုးမြင့်နေခြင်းနှင့် ဖျက်ပိုး ရောဂါကျရောက်ခြင်း	• လယ်ယာသုံးဓာတ်မြေသြဇာများကို ပြင်ပတွင်ဈေးနှုန်းမြင့်မားစွာ သယ်ယူအသုံးပြုရခြင်းနှင့် ဖျက်ပိုး၊ ရောဂါကာကွယ်ရေးအတွက် နည်းပညာနှင့် အစွမ်းထက်ဆေးများ လိုအပ်နေပါ သည်	• ဓာတ်မြေသြဇာ တန်ဖိုးကျလာလျှင်ပိုမိုအသုံးပြုလာနိုင်ပြီး အထွက်တိုးကာ စပါးဈေးနှုန်းကျနိုင်ပါသည်။ ဖျက်ပိုးရောဂါကာကွယ်နိုင်ပါ က စပါးအထွက်နှုန်းတိုးနိုင်ပါ သည်။	• နိုင်ငံတော်မှ ဓာတ်မြေသြဇာ ထုတ်လုပ်ခြင်း မရှိသည်ကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ ပြင်ပမှ ဈေးနှုန်းများ မြင့်မားနေပါ သည်။	• နိုင်ငံတော်မှ ဓာတ်မြေသြဇာနှင့် ဖျက်ပိုး၊ ရောဂါကာကွယ်ရေး နည်းပညာများ ထုတ်လုပ်ပို့ချပေးရန် နှင့် ဓာတ်မြေသြဇာဈေးနှုန်းများကျဆင်းအောင်ဆောင်ရွက်ပေးစေလိုပါ သည်။	○ နိုင်ငံတော်မှ ဓာတ်မြေသြဇာနှင့် ပိုးသတ်ဆေးများယခင်ကကဲ့သို့ ချိုသာသော ဈေးနှုန်းဖြင့်ပြန်လည် ထုတ်လုပ်ပေးရန် အဆိုပြုပါ သည်။

စဉ်	ပြဿနာ	အကြောင်းရင်း	အခြေအနေကောင်းများ	အဟန့်အတား နှင့် စိန်ခေါ်မှု	ဖြေရှင်းမည့်နည်းလမ်းများ	အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ
၂	**လမ်း၊ တံတား၊ လျှပ်စစ်**					
	• ရွာတွင်း မြေသားလမ်းအား တစ်နှစ်ပတ်လုံး အသုံးပြုရန် ခက်ခဲခြင်း။	• မြေသားလမ်းဖြစ်သဖြင့် မိုးရာသီတွင် ရေကျော်ခြင်း၊ ရွှံ့ဗွက်ထူခြင်း တို့ကြောင့် ကျောင်းသား/သူများနှင့် တောင်သူများ အခက်အခဲဖြစ်နေသည်။	• ကျောက်ချောလမ်း (သို့)ကွန်ကရစ်လမ်းဖြစ်ပါ က ကျောင်းသား/သူများ သွားလာရေးနှင့် တောင်သူများ၏ သွင်းကုန်ထုတ်ကုန်များအဆင်ပြေချောမွေ့စေနိုင်သည်။	• ရေများ၊ ရွှံ့ဗွက်များကို ဖြတ်သန်းသွားလာရသဖြင့် ကျောင်းသားများကျောင်း တက်ပျက်ကွက်ခြင်း၊ တောင်သူများ သွင်းကုန်ထုတ်ကုန် ဝန်ဆောင်မှု စရိတ်ကြီးမားခြင်းတို့ဖြစ်နေသည်။	• ခြောက်သွေ့ချောမွေ့သော လမ်းဖြစ်ပါ က ၄င်းအခက်အခဲများ ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။	▪ နိုင်ငံတော်နှင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ ရွာတွင်းမြေသားလမ်းအားကျောက်ချောလမ်း(သို့) ကွန်ကရစ်လမ်းဖြစ်အောင် စီမံချက်များ၊ ဘတ်ဂျက်များချထားပေးပါ ရန် အဆိုပြုပါ သည်။
၃	**လမ်း၊ တံတားနှင့် လျှပ်စစ်**					
	• မြင်းကဆိပ်-ထီးတော်မိုးရွာ ချင်းဆက်လမ်း အား	• မြေသားလမ်းဖြစ်သဖြင့် မိုးရာသီတွင် ရေကျော်ခြင်း၊ ရွှံ့ဗွက်ထူခြင်းတို့	• ကျောက်ချောလမ်း (သို့)ကွန်ကရစ်လမ်း ဖြစ်နေပါ က ကျောင်းသား/သူ	• ရေကိုဖြတ်၍ သွားရခြင်း၊ ရွှံ့ဗွက်နင်းရခြင်းတို့ကြောင့်	• ခြောက်သွေ့ချောမွေ့သောလမ်းဖြစ်နေပါ က ၄င်းအခက်အခဲများ ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဖြစ်	▪ နိုင်ငံတော်နှင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ ရွာချင်းဆက်လမ်းအား ကျောက်ချောလမ်း(သို့)

စဉ်	ပြဿနာ	အကြောင်းရင်း	အခြေအနေ ကောင်းများ	အဟန့်အတား နှင့် စိန်ခေါ်မှု	ဖြေရှင်းမည့်နည်း လမ်းများ	အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ
	တစ်နှစ်ပတ်လုံး အသုံးမပြုနိုင်ခြင်း။	ကြောင့် ကျောင်းသား/သူများ နှင့် တောင်သူများ အခက်အခဲဖြစ်နေပါ သည်။	များသွားလာရေး နှင့် တောင်သူများ ၏ သွင်းကုန်ထုတ် ကုန်များ အဆင်ပြေ ချောမွေ့စေနိုင်ပါ သည်။	အချို့သော ကျောင်းသား များ ကျောင်းပြေး ခြင်းတောင်သူ များသွင်းကုန် ထုတ်ကုန်များ ဝန်ဆောင်မှုစ ရိတ်ကြီးမား ခြင်းတို့ဖြစ်နေ ပါ သည်။	သည်။	ကွန်ကရစ်လမ်းဖြစ်အောင် စီမံချက်များချထားပေးပါ ရန် အဆိုပြုပါ သည်။
၄	**လမ်း၊ တံတား၊ လျှပ်စစ်**					
	• မြင်းကဆိပ်-ထီးတော်မိုးရွာချင်း ဆက်လမ်းမှ ထီးတော်မိုးရွာအဝင် တံတားကျိုးခြင်း။	တံတား စတင် တည်ဆောက်စဉ်က နည်းပညာလိုအပ်ခြင်း၊ ခံနိုင်ဝန်အားထက်ပို သော ယာဉ်များဖြတ် သန်းခြင်း၊ ရေစီး အရှိန်ပြင်းခြင်းတို့ ကြောင့် ဖြစ် ပါသည်။	• တံတားခိုင်ခန့်ပါ က ကျောင်းသားများနှင့် တောင်သူများ၏ သွင်းကုန်/ထုတ်ကုန် များ ပိုမိုလွယ် ကူနိုင်ပါ သည်။	• တံတားကျိုး ကျသွားပါ က ကျောင်းသား များနှင့်တောင် သူများအခက် တွေ့နိုင် ပါ သည်။	• တံတားခိုင်ခန့်အောင် အသစ်ပြန်လည်တည် ဆောက်ရန်လိုအပ်ပါ သည်။	• နိုင်ငံတော်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ တံတားကို အသစ်ပြန်လည် ဆောက်လုပ်ပေးပါ ရန် အဆိုပြု ပါသည်။

စဉ်	ပြဿနာ	အကြောင်းရင်း	အခြေအနေ ကောင်းများ	အဟန့်အတား နှင့် စိန်ခေါ်မှု	ဖြေရှင်းမည့်နည်း လမ်းများ	အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ
	• လျှပ်စစ်မီး မရရှိခြင်း	• မဟာဓာတ်အားလိုင်း နှင့် အလွန်နီးကပ်နေသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာဌာနမှ စိစစ်ဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်း၊ ရွာသားများငွေကြေးမတတ်နိုင်ခြင်း။				
၅	သောက်သုံးရေ					
	• စက်တူးသောက်ရေတွင်း • လိုအပ်နေခြင်း။	• ရွာရှိ သောက်ရေတွင်းမှာ မိုးရာသီထွန်ယက်ချိန်တွင် နွံရေများဝင်ခြင်း။ ပိုးသတ်ဆေးဖြန်းရာတွင် သောက်ရေတွင်းထဲသို့ အနည်းနှင့်အများ ရောက်ရှိနေခြင်းကြောင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်ရှိနိုင်ခြင်း။	• လျှပ်စစ်မီးရရှိမည်ဆိုပါ က ကျောင်းသားသူများ စာဖတ်ရာတွင်ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ခြင်း၊ ရွာသားများ၏ ကုန်ကျစရိတ်လျော့ချနိုင်ခြင်း။ • လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာနိုင်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။	• ကျောင်းသားများစာကျက်ရာတွင်ဖယောင်းတိုင်မီးကို အသုံးပြုနေရ၍ ကုန်ကျစရိတ်ပိုမိုနေခြင်း။ • ရွာသားအများစုမှာဖယောင်းတိုင်နှင့် ဘက်ထရီအားသွင်းခပိုမိုကုန်ကျခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။	• နိုင်ငံတော်နှင့် သက်ဆိုင်ရာစွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့မှ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။	• နိုင်ငံတော်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့ပူးပေါင်း၍ စီမံချက်များချမှတ်လျှက် ဘတ်ဂျက်များအား အသုံးပြု၍ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာအား လျှပ်စစ်မီးလင်းအောင် ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးပါရန် အဆိုပြုပါသည်။

ကိုးကားစာရင်း

၁။ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးလက်စွဲ (တတိယအကြိမ်ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ချက်) ၂၀၁၇၊ စက်တင်ဘာလ။

၂။ ၂၀၁၇ ခု ဒီဇင်ဘာလက ထီးတော်မိုးကျေးရွာတွင် ကျင်းပခဲ့သော ကျေးရွာအခြေအနေကို ရွာသူရွာသားများကိုယ်တိုင် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းမှ မှတ်စုများ။

၃။ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ ကျေးရွာဆိုင်ရာရည်ညွှန်းမှတ်တမ်းစာအုပ်။